

Täiskasvanute
hingamispäevakooli õppetükid
aprill • mai • juuni 2022

Esimene Moosese raamat

Originaali pealkiri:
Genesis
Jacques B. Doukhan

© *Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverents. Kõik õigused kaitstud.*

Ühtki osa Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükist ei või üksikisik ega üksus toimetada, ümber teha, muuta, kohandada, tõlkida, paljundada või kirjastada ilma SPA Peakonverentsi eelneva kirjaliku loata. SPA PK volitab divisjonide ametnikke korraldama Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide tõlkimist vastavate juhtnõõride kohaselt. Tõlgete ja nende publikatsioonide autoriõigus jääb Peakonverentsile. „Seitsmenda päeva adventistid“ ja „adventistid“ ning leegiga logo on SPA PK registreeritud kaubamärgid ja neid ei või kasutada ilma Peakonverentsi eelneva loata.

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverentsi alluvuses olev täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide osakond. Õppetükkide ettevalmistamist suunab otseselt hingamispäevakooli väljaannete nõukogu, mis on hingamispäevakooli õppetükkide kirjastaja – Peakonverentsi Administratiivkomitee (ADCOM) – alakomitee. Trükitud õppetükid kajastavad ülemaailmse hindamiskomitee poolset osa ja hingamispäevakooli kirjastusnõukogu heakskiitu ega esinda seega ainuliselt või tingimata autori(te) kavatsust.

Tõlge: AKEL 2022

Tõlkija: Mall Kaaver

Toimetaja: Ly Kaasik

Küljendus: Kaile Tuvi

Kaaned: Justinen Creative Group

Trükitud Euroopa Liidus

Alguste raamat

Esimene Moosese raamat räägib Jeesusest: Jeesus meie Loojana, Jeesus meie Eluhoidjana, Jeesus meie Lunastajana. Apostel Johannes, kes kirjutab aastatuhandeid pärast seda, kui Mooses omanimelise esimese raamatu kirja pani, kandub läbi ajastute tagasi usuisa sõnade juurde ning laseb loomisloos näha Jeesust: „Alguses oli Sõna ja Sõna oli Jumala juures ja Sõna oli Jumal. Tema oli alguses Jumala juures. Kõik on tekkinud tema läbi ja ilma temata ei ole tekkinud midagi, mis on tekkinud. Temas oli elu, ja elu oli inimeste valgus“ (Jh 1:1–4, NKJV).

Millest Johannes siin kirjutab? „Alguses“ tegi Jeesus kõik olemasoleva, kõik, mida enne olemas ei olnud. Jeesus lõi kõik ja peab seda ülal – alates galaktikatest, mis liiguvad jahmatavate tule- ja valguspööristena hoogsalt maailmaruumis, kuni rakku täpselt kootud DNA kvantlaineteni. Ja Moosese esimene raamat on Pühakirjas esimene jutustus nii loomisest kui ka loodu lunastamisest. See raamat siin on maailma ainus „ametlik“ kirjalik allikas meie päritolust.

Raamatu pealkirjaks on inglise keeles *Genesis*. See tuleneb kreeka sõnast *genesis*, mis tähendab „algus“ ning on omakorda tuletatud heebreakeelsest sõnast *bereshit*, „alguses“, mis on ühtlasi vastava raamatu esimene sõna (ja seega kogu Piibli esimene sõna!). *Genesis*, Esimene Moosese raamat, annab meile aluse, põhja, millele toetuvad kõik järgnevad pühad kirjad. Kuna 1. Moosese raamat on Piibli esimene raamat, mis paneb kõigele hilisemale aluse, on see kogu Pühakirjas tõenäoliselt enim tsiteeritud ja viidatud raamat.

Esimene Moosese raamat on tähtis, sest aitab meil aru saada, rohkem kui ükski teine kirjatöö, kes me inimestena oleme. See tõde on eriti oluline tänapäeval, mil meid, inimesi, peetakse juhuseks, puhtmaterialistliku universumi juhuslikuks loominguks. Või, nagu üks füüsik selle sõnastas – meie, inimesed, oleme „organiseeritud muld“ (mis on teatud määral õige, kuigi tema meelest olid organiseerijaks ainuüksi looduseadused!). Esimene Moosese raamat toob nähtavale aga meie tõelise päritolu: me oleme tehtud kindla kavatsusega, täiuslikus maailmas, täiuslikult Jumala näo järgi. Esimene Moosese raamat selgitab ka pattulangemist: miks pole ei maailm ega meie ise enam täiuslikud. Samas on Esimeses Moosese raamatus lohutav töötus, et Jumal päästab meid selles kannatusi ja surma toovas maailmas.

Esimene Moosese raamat sisendab lugejaisse austust võimsate imelugudega (loomine, sünnid, vikerkaar) ja karistustega (veeuputus, Soodom ja Gomorra), mis tunnistavad Jumala pühast kohalolust. Esimene Moosese raamat räägib aga ka liigutavatest inimlikest armastuslugudest (Jaakob ja Raahel), surmast (Saara, Raahel, Jaakob, Joosep), mõrvast (Kain, Siimeon ja Leevi) ja andeksandmisest (Eesav ja Jaakob, Joosep ja ta vennad). Ühtlasi on see õpik, mis pakub õpetlikke

kogemusi väärtushinnangutest (Kain, Paabel), usust (Aabraham, Jaakob) ning lootusest ja lunastustöötusest (mao purustamine, töötatud maa).

Selle veerandaasta jooksul loeme ja uurime Moosese esimest raamatut. Kuid lisaks rõõmustame selle kaunite lugude üle ja õpime paremini kõndima koos loomise Issandaga, Aabrahami, lisaki ja Jaakobi Jumalaga.

Samal ajal hoiavad raamatus toimuvad rännakud – Eedenist Paabelisse, seejärel töötatud maale ja siis Egiptusesse, lubadusega pöörduda tagasi töötatud maale – meil meeles omaenda rändavat eluviisi ning toidavad meie lootust jõuda tõelisele töötatud maale, uude taevasse ja uuele maale. Kui silmitseme mitmesuguseid Moosese esimese raamatu lehekülgedelt silma hakkavaid tege-lasi, avastame, et olenemata erinevast ajast, kohast, kultuurist ja oludest on nende lood tihti paljuski ka meie enda omad.

Jacques B. Doukhan, ThD on heebrea keele ja Vana Testamendi eksegeesi emeriitprofessor Andrews'i Ülikooli Seitsmenda Päeva Adventistide Teoloogilises Seminaris.

Loomine

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *Ps 100:1–3; 1Ms 1. ja 2. ptk; 2Ms 20:8–11; 2Ms 40:33; Mt 25:14–30; Mt 19:7–9.*

Juhtsalm: „*Alguses lõi Jumal taeva ja maa*“ (1Ms 1:1).

Esimene Moosese raamat ja seega kogu Piibel algab Jumala loomistööga. See fakt on väga tähtis, sest see tähendab, et meie loomine on inimese ja Piibli loo alguspunkt. Ühtlasi viitab see asjaolule, et Moosese esimese raamatu loomislugu on ajalooliselt sama tõepärane nagu muud sündmused inimkonna ja Piibli ajaloos.

Loomisest räägivad kaks teksti, 1. Moosese raamatu 1. ja 2. peatükk, mis on jäädvustanud Jumalat ja inimsugu puudutavad õppetunnid. Käesoleva nädala materjali õppides selgub meile paremini ka seitsmenda päeva hingamispäeva sügav mõte. Mõtiskleme selle üle, et Jumal lõi inimesed küll Tema enda näo järgi, aga samas mullast. Meid huvitab hea ja kurja tundmise puu otstarve ning selle seos elupuuga.

Algusi puudutavate piibililugude tähtsaim õppetund on armuõpetus. Meie olemasolu aluseks on puhtalt arm. Jumal lõi taevad ja maa siis, kui inimesi veel ei olnud. Ja nii, nagu meie loomine oli Jumala kingitus, nii on seda ka meie lunastamine. Vägagi kõnekas on fakt, et seitsmenda päeva hingamispäeva käsus on olemas mõlemad – loomine ja lunastamine.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 2. aprilliks.

Loe Ps 100:1–3. Millega vastab inimene kogu loodu Jumalale ja miks?

1Ms 1. peatüki esimene sõnum loomisloos kuulutab Jumalast. Tõlkes kõlab see nii: „Alguses lõi Jumal“ (1Ms 1:1). Esimeses lauses (1Ms 1:1) paikneb sõna „Jumal“ heebrea traditsioonilise ülistusliturgia kohaselt salmi keskel ja saab põhirõhu, selleks et Jumala tähtsus esile tõuseks. Niisiis keskendub loomislugu kohe alguses Jumalale, loojale endale.

Esimese Moosese raamatu alguses tutvustatakse Jumalat õigupoolest kahel erineval viisil. Esimeses loos (1Ms 1:1–2:4) kirjeldatakse Jumalat inimestest lõpmatult kaugel, kogemusevälise Jumalana, Elohim'ina, kelle nimi räägib Tema ülimuslikkusest. Nimi Elohim märgib ülimuslikkust ja väge ning mitmusevorm sõnas Elohim annab aimu majesteetlikkusest ja üleloomulikkusest.

Teine loomislugu (1Ms 2:4–25) esitleb Jumalat lähedase ja isiklikuna, siinsamas oleva Jumal YHWHna. Paljud usuvad, et Tema nimi tähistab lähedust ja suhet. Niisiis on loomisloos kirjeldus tervikuna kaudne üleskutse kummardada Jumalat. Esmalt teatab see meile, et Jumal on piiritult ülev ja võimas, ning laseb siis tunda, kui väga me Temast sõltume, sest Tema lõi meid „ja mitte meie ise“ (Ps 100:3 NKJV ja 1926). Just seepärast seovad paljud psalmid ühte jumalakummardamise ja loomise (Ps 95:1–6; Ps 139:13, 14 [võrdle Ilm 14:7]).

Selline kahekordne vaade Jumalale, kes on ühtaegu majesteetlik ja vägev, kuid ka lähedane ja armastav ning otsib meiega suhet, annab edasi olulise mõtte selle kohta, kuidas peame Jumalat kummardama. Aukartus ja hardus käivad käsikäes rõõmu ja kindlustundega, et Jumal on lähedane, andestav ja armastav (vaata Ps 2:11). Tähtendusrikas on isegi nende kahe kirjelduse järjestus: Jumala läheduse ja kohaloleku isiklik kogemine järgneb Jumala ja meie vahelise kauguse tajumisele. Alles siis, kui oleme aru saanud, et Jumal on suur, oleme suutelised hindama Tema armu ning hingevärinal nautima Tema imelist ja armast kohalolu meie elus.

Mõttele, et Jumala ääretu vägi hoiab kosmost toimimas ja ometi on Jumal meist igapähele nii lähedal. Miks on see tõde nii hämmastav?

Loe 1Ms 1:4, 10, 12, 18, 21, 25, 31 ja 1Ms 2:1–3. Mida tähendab loomise esimeses ettekandes kordus „see oli hea“? Millisele õppetunnile viidatakse loomise kokkuvõttes (1Ms 2:1–3)?

Jumal annab igale sammule loomisloos hinnangu, et Tema töö on *tov*, „hea“. Üldise arusaama kohaselt näitab see omadussõna siin, et Jumala loomistöö oli edukas ning Jumala tähelepanek „see oli hea“ tähendab, et kõik „toimis“. Valgus valgustas (1Ms 1:4). Taimed kandsid vilja (1Ms 1:12) ja nii edasi.

Ent see ütlus tähendab tõhusast toimimisest midagi enam. Heebreakeelset sõna *tov* kasutatakse Piiblis ka selleks, et tunnustada midagi esteetiliselt kaunist (1Ms 24:16). Samuti kasutatakse seda vastandina (1Ms 2:9) kurjusele, mis on seotud surmaga (1Ms 2:17).

Ütlus „see oli hea“ tähendab, et Jumala looming toimis kenasti, oli ilus ja täiuslik ning selles ei olnud midagi kurja. See maailm „ei olnud veel“ meile tuntud maailma, patust ja surmast mõjutatud maailma moodi, millest leiame mõttevälgatuse loomisloos teise ettekande sissejuhatuses (vaata 1Ms 2:5).

Loomise seesugune kirjeldamine on karjuvas vastuolus evolutsiooniteooriaga, mis kuulutab kitsarinnaliselt, et maailm kujundas ennast järk-järgult juhuslike sündmuste jadana halvemast seisundist paremuse poole.

Piibli autor kinnitab vastupidist: Jumal lõi selle maailma sihipäraselt ja aega viitmata (1Ms 1:1). Mitte miski polnud iseeneslik ega ettenägematu. Maailm hakkas olema alles Jumala tahte ja sõna peale (1Ms 1:3), mitte kuidagi iseenesest. Tegusõna *bara'*, mida 1Ms 1. peatükis tõlgitakse kui „looma“ – alguses „lõi“ Jumal taeva ja maa –, esineb ainult koos alusega „Jumal“ ja märgib viivitamatust: *Jumal ütles ja nii oli*.

Loomislugu annab meile teada, et viimaks sai „kõik“ tehtud (1Ms 1:31) ning Looja ise otsustas, et kõik oli „väga hea“ (1Ms 1:31). 1Ms 1:1 nendib toimuvat, taeva ja maa loomist, ning 1Ms 2:1 annab teada, et toimuv lõpetati. Ja kõik saigi valmis, sealhulgas hingamispäev nädala seitsmendal päeval.

Miks teeb idee miljardeid aastaid kestnud arenemisest täielikult tühjaks Moosese esimese raamatu loomisloos? Miks on need kaks maailma-vaadet igal viisil vastandlikud?

Loe 1Ms 2:2, 3 ja 2Ms 20:8–11. Miks seotakse seitsmenda päeva hingamispäev loomisega? Kuidas mõjutab see seos hingamispäeva pidamist?

Jumal rajas hingamispäeva just sellepärast, et Ta lõpetas loomistöö. Nii väljendab seitsmenda päeva hingamispäev meie usku tõsiasja, et Jumal lõpetas siis oma töö, mida Ta pidas „väga heaks“. Hingamispäeva pidades tunnustame koos Jumalaga, et Tema loomistöö on väärtuslik ja ilus.

Puhkame oma töödest samamoodi, nagu Jumal puhkas oma tööst. Hingamispäeva pidamine tähendab seda, et tunnustame Jumala „väga head“ loomistööd, mille hulka kuulub ka meie füüsiline keha. Vastupidi mõnele vana-aja (ja tänapäeva) uskumusele, ei väida Pühakiri – ei Vana ega Uus Testament – mitte kuidagi, et ihu oleks kurjast. Tegemist on paganliku, mitte piibelliku mõttekäiguga. Hingamispäevapidajad on tänulikud Jumala loodu eest, sealhulgas oma ihu eest, ning rõõmustavad loomise üle ja kannavad sellepärast hoolt ka oma keha eest.

Hingamispäev, mis tähistab inimajaloo esimest „lõpetust“, on ühtlasi lootuse tähis kannatava inimkonna ja ägava maa jaoks. On huvitav, et fraasi „on valmis saanud“ või „oli lõpetanud... oma töö“ kasutatakse uuesti pühamu (2Ms 40:33) ja Saalomoni templi valmimise puhul (1Kn 7:40, 51). Mõlemas paigas kuulutati just evangeeliumi ja päästmist.

Pärast pattulangemist osutab iga nädala lõpus korduv hingamispäev päästmise imele, mis toimub üksnes uueksloomise ime tõttu (Js 65:17; Ilm 21:1). Hingamispäev meie inimliku nädala lõpus tähistab fakti, et selle maailma kannatused ja katsumused lõppevad kord.

Seepärast oli Jeesuse meelest vägagi kohane hingamispäeval haige terveks teha (Lk 13:13–16). Vastupidiselt mis tahes traditsioonidele, millesse juhid kinni jäid, suunas Jeesus hingamispäeval tervendades nii kohalolijate kui ka meie pilgu ajale, mil kogu valu, kõik kannatused ja surm on läbi; päästmisprotsessi ülimale tulemusele. Seega osutab iga hingamispäev lunastuslootusele.

Kuidas kogeme hingamispäeval puhkamise abil seda puhkust ja lunastust, mis meil on Jeesuses praegu ning mis täitub lõplikult uue taeva ja uue maa loomisel?

Inimeste loomine oli Jumala viimane loomistöö, vähemalt Esimese Moosese raamatu järgi. Inimesed on maailma loomisloo tipp, maa loomise eesmärk.

Loe 1Ms 1:26–29 ja 1Ms 2:7. Kuidas seotakse omavahel kaks inimkonna loomise lugu?

Piibli üks julgeimaid väiteid on, et Jumal on loonud inimesed oma näo järgi. Ainult inimesed on loodud Jumala näo järgi. Kuigi „Jumal tegi“ loomad maa peale „nende liikide järgi“ (1Ms 1:25), lõi „Jumal inimese oma [Jumala] näo järgi“ (1Ms 1:27). Sageli piiratakse selle väljendi tähendus vaid inimeste psüühilise olemusega, öeldes, et fraasi „Jumala näo järgi“ tuleb mõista ainult Jumala valitsejakooste täitmisena või suutlikkusena luua vaimne suhe Jumala või üksteisega.

Kuigi eelnevad tähendused on õiged, jääb neist välja loomise oluline füüsiline reaalsus. Tegelikult sisaldub 1Ms 1:26 väljendites „näo järgi“ ja „meie sarnaseks“ nii vaimne kui ka füüsiline mõõde. Heebreakeelne sõna tselem, „näo järgi“, viitab konkreetsele füüsilise keha kujule ning sõna demut, „sarnaseks“, osutab jumaliku Isiku sarnastele abstraktsetele omadustele.

Järelikult tuleb heebrea käsitlust „Jumala näo järgi“ mõista Piibli valgel nii, et inimene on oma olemuselt tervik. Piiblitekst kinnitab, et inimesed (mees ja naine) on loodud Jumala näo järgi nii füüsiliselt kui ka vaimselt. Ellen G. White selgitab: „Kui Adam Jumala kätest tuli, oli tema füüsilises, vaimses ja hingelises olemuses näha oma Meistri sarnasus.“ – „Kasvatus“, lk 15.

Sellist arusaama, et inimene on koos oma füüsilise kehaga loodud terviklikult Jumala näo järgi, kinnitab teine loomisluugu, mis ütleb, et „inimene sai elavaks olevuseks“ (1Ms 2:7, NKJV) ehk „elavaks hingeks“ (nefesh) kahe jumaliku toimingu tulemusena: Jumal „valmistas“ ja Jumal „puhus... eluhinguse“. Pane tähele, et kuigi sõna „hingus“ tähistab sageli vaimset mõõdet, on see tihedalt seotud ka bioloogilise võimega hingata, viidates niiviisi sellele osale inimesest, mis valmistati „mullast“. „Eluhingus“ tähendab seega nii hingust (vaimne) kui ka elu (füüsiline).

Hiljem sooritab Jumal veel kolmanda toimingut. Sedapuhku valmistab Ta mehe kehast võetud materjalist naise (1Ms 2:21, 22) ja rõhutab sellega, et naine jagab mehega sama olemust.

Neljapäev, 31. märts

Inimkonna töö

Niipea, kui Jumal lõi esimese mehe, andis Ta mehele kolm kingitust: Eedeni aia (1Ms 2:8), toidu (1Ms 2.16) ja naise (1Ms 2:22).

Loe 1Ms 2:15–17. Milline on mehe töökohustus Jumala loomingu ja Jumala enda vastu? Kuidas on need kaks ametit omavahel seotud?

Mehe esmaseks ametiks on looduskeskkond. Jumal paneb ta seda „harima ja hoidma“ (1Ms 2:15). Tegusõna `avad, „harima“, tähendab töötegemist. Kingituse saamisest ei piisa. Meil tuleb selle kallal tööd teha ja see viljakandvaks muuta. Sama õpetust kordab Jeesus oma tähendamissõnas talentidest (Mt 25:14–30). Tegusõna shamar, „hoidma“, annab mõista, et vastutatakse kingitu säilitamise eest.

Teine amet on seotud toiduga. Tuletagem meelde, et Jumal andis inimestele toidu (vaata 1Ms 1:29). Jumal ütles Aadamale, et „kõigist aia puudest sa võid küll süüa“ (1Ms 2:16). Inimesed ei loonud endale puid ega toitu. Need olid kingitus, armuand.

Ent sealsamas on käsk. Jumal andis inimestele helde annina nautimiseks „kõik puud“. Kuid sama armu osana lisab Jumal ühe keelu. Ühest konkreetsest puust ei tohi inimesed süüa. Piiranguteta nautimine viib surma. See põhimõte pidas paika Eedeni aias ja kehtib mitmel moel tänapäevalgi.

Mehe kolmas amet puudutas naist, Jumala kolmandat andi: „Mees jätab oma isa ja ema ning hoiab oma naise poole“ (1Ms 2:24). See haruldane avaldus toob jõuliselt esile inimese vastutuse abielulepingu ees ning eesmärgi olla „üks liha“ ehk üks isik (võrdle Mt 19:7–9).

Põhjus, miks öeldakse, et mees (ja mitte naine) jätab oma vanemad, võib olla seotud asjaoluga, et piiblitekstis kasutatakse meest kogu inimsoole viitamiseks ning sama korraldus käib ka naise kohta. Kuigi abieluside on Jumala kingitus, paneb selle anni vastuvõtmine nii või teisiti inimese peale kohustuse. Seda kohustust peavad nii mees kui ka naine ustavalt täitma.

Mõtle, mida kõike Jumal sulle andnud on. Mis on sinu vastutus kõige sulle antu osas?

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust „Kasvatus“ peatükki „Teadus ja Piibel“, orig lk 128, 129, ning raamatust „Lunastuslugu“ peatükki „Loomine“, orig lk 21, 22.

„Kuna looduseraamat ja jumaliku ilmutuse raamat kannavad mõlemad meistermõtteleja pitsarit, ei saa need olla omavahel vastuolus. Kumbki kinnitab samasuguseid suuri tõdesid, kuigi meetodid ja keel erinevad. Teadus paljastab pidevalt uusi imesid, kuid oma uurimisalal toob see esile ikka ainult seda, mis õigesti mõistetuna ei ole vastuoksa jumaliku ilmutusega. Looduseraamat ja Jumala kirjasõna heidavad teineteisele valgust. Need teevad meid tuttavaks Jumalaga, sest õpetavad meile mingil määral seadusi, mille vahendusel Tema tegutseb.

Looduses täheldatud faktidest tehtud valed järeldused on aga pannud eeldama, et teadus ja ilmutus on vastukäivad, ning kooskõla taastada püüdes on omaks võetud piiblitõlgendusi, mis õõnestavad Jumala Sõna väge ja hävitavad selle. Geoloogiat on peetud vastukäivaks Moosese kirja pandud loomisloole täie tõsidusega võetavale seletusele. On esitatud väiteid, et Maa välja arenemine kaosest nõudis miljoneid aastaid. Selleks, et kooskõlastada Piibel sellise oletusliku teadusliku paljastusega, on omaks võetud seisukoht loomispäevadest kui pikkadest piiritlemata ajastutest, mis hõlmasid tuhandeid või lausa miljardeid aastaid.

Selline järeldus on täiesti ebakohane. Piibli lugu on endaga ja looduse õpetatavaga kooskõlas.“ – Ellen G. White, „Kasvatus“, orig lk 128, 129.

Arutelüküsimused:

1. Kui kvaliteetne oleks meie usk siis, kui usuksime, et maailma algusest rääkivad piibllilood on legendid, „müüdid“, mis on loodud pakkuma meile vaimseid mõtteharjutusi, kuid ei pea ajalooliselt paika? Millised vihjed piiblitekstis annavad aimu autori teadmistest, et need kirjutised olid sama „ajaloolised“ nagu Moosese esimese raamatu kõik ülejäänud lood? Mismoodi tunnistab Jeesus loomisloole ajalooliselt tõepäraseks?
2. Kuidas õpetab loomisloole meile maa üle heaks majapidajaks olemise tähtsust? Mismoodi olla oma planeedi head majapidajad, kuid vältida samas väga reaalselt kiusatust – Looja asemel loodu teenimist? (Vaata Rm 1:25.)
3. Kuidas paljastub veel meiegi silme ees „väga hea“ loomistöö imelikus, ilu ja majesteetlikkus, mis räägib jõuliselt Jumala headusest ja väest, vaatamata sellele, et patt on pikki aastatuhandeid Jumala kätetööd räsinud?

Pilge hingamispäeva pärast

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Kaasüliõpilased Mosambiigis pilkasid Laissa Samila Yassinet sellepärast, et ta laupäeviti tundidest puudus. „Sa tulid ülikooli õppima, mitte oma koguduse õpetusi järgima,“ ütles üks. „Sa oled hull,“ ütles teine.

Kõik sai alguse sellest, et Laissal oli esimese semestri jooksul riiklikus ülikoolis raskusi masinaehituse ainega ning ta leidis kergendust siis, kui kuulas seitsmenda päeva adventistist kursusekaaslaste Belizario soovitatud muusikat. Siis hakkas ta koos Belizarioga Piiblit õppima. Laissal oli teisigi uusi sõpru, kes samuti Piiblit uurisid.

Mida rohkem neiu Piiblit tundma õppis, seda suuremasse segadusse ta sattus. Kaks piibliuurimiserühma ei olnud hingamispäeva suhtes ühel meelel. Ta jättis mõlemad pooleli, et ise Piiblist vastus leida. Palvetades luges Laissa 2. Moosese 20:8–11 olevat neljandat käsku: „Pea meeles, et sa pead hingamispäeva pühitsema.“ Ta luges Jumala üleskutset Jesaja 58:13 „... seisatad ega tee mu pühal päeval, mis sulle meeldib... nimetad hingamispäeva rõõmuks“ ning Jeesuse sõnu „kui te armastate mind, siis pidage mu käske“ (Jh 14:15). Ta otsustas hingamispäeva pidada.

Alguses varjas Laissa oma otsust. Ta kartis, et teda hakatakse naeruvääristama, ja ta ei tahtnud, et õpetajad küsiks laupäeval puudumise pärast. Samuti oli ta mures selle pärast, mida ta vanemad ütlevad. Kuid ta ei saanud oma veendumust kaua üksnes endale pidada ning teatas teise semestri lõpus, et temast saab adventist. Tema halvimald kartused said tõeks. Endised sõbrad mõnitasid teda ja kui nad nägid teda koos Belizarioga, irvitasid nad: „Oh, need adventistid.“

Õpetajad keeldusid laupäevaseid tunde ümber tõstmast ja neiu hinded langetasid. „Kui see sulle ei meeldi, siis tuleb sul lahkuda,“ ütlesid õpetajad. Laissa ema oli tulivihane ja isa ütles temast lahti.

Siis kohtus Laissa hingamispäeval kirikus ühe üliõpilasega Mosambiigi Adventülikoolist. Ta sattus vaimustusse, kui kuulis adventistide ülikoolist Mosambiigis, ning palus, et ema lubaks tal kooli vahetada. Esimese hooga ema keeldus, aga muutis ootamatult meelt pärast seda, kui Laissa kuninganna Estri sarnaselt kolm päeva paastus ja palvetas, et Jumal sekkuks. Varsti pärast teise ülikooli minemist teatas ta emale, et ei vaja oma kulude katmiseks enam rahalist abi. Tema uus töö raamatukogus võimaldas tal end ise ära elatada. Ema oli imestunud. „On tõi, et Issand pole mitte su võõrasisa, vaid päris isa,“ ütles ema.

22aastane Laissa on nüüd toitumise eriala teise kursuse tudeng ja kavatseb saada misjonäriks Mosambiigis, kus alatoitumine on tõsine probleem.

Osa kolme aasta tagusest kolmeteistkümnest hingamispäeva annetusest aitas Mosambiigi Adventülikoolil luua toitumise eriala tarvis uusi klassitube ja muretseda õppevahendeid.

Pattulangemine

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 3. ptk; 2Kr 11:3; Ilm 12:7–9; Jh 8:44; Rm 16:20; Hb 2:14; 1Tm 2:14, 15.

Juhtsalm: „*Ja ma tõstan vihavaenu sinu ja naise vahele, sinu seemne ja tema seemne vahele, kes purustab su pea, aga kelle kanda sa salvad*“ (1Ms 3:15).

Kõige selle juures, mida Jumal meie esimestele esivanematele Eedenis andis, said nad hoiatuse: „Kõigist aia puudest sa võid küll süüa, aga hea ja kurja tundmise puust sa ei tohi süüa, sest päeval, mil sa sellest sööd, pead sa surma surema“ (1Ms 2:16, 17). Hoiatus hea ja kurja tundmise puust mitte süüa näitab meile, et kuigi inimesed tundsid hästi head, ei tundnud nad kurja.

Küllap me mõistame, miks see nii oli, eks ole?

Ning hoiatusele mitte kuuletumisega käis kaasas surmaoht (1Ms 2:17), mis kord täitubki: inimesed surevad (1Ms 3:19). Keeld puudutas enamat kui puust söömist – nad saadeti ka Eedeni aiast välja (1Ms 3:24) ega saanud seega enam ligi sellele, mis võinuks anda neile patustena igavese elu (1Ms 3:22).

Ent selle tragöödia keskele ilmub lootus, mis on kirjas 1Ms 3:15 ja mida nimetatakse protoevangeeliumiks ehk „esimeseks evangeeliumi töotuseks“. Jah, selles salmis on Piibli esimene evangeeliumist rääkiv töotus; inimestele öeldakse esimest korda, et pattulangemise kiuste on Jumal valmistanud meile kõigile pääsetee.

Selle nädala õppetükk õppides valmistud hingamispäevaks, 9. aprilliks.

Loe 1Ms 3:1, 2; 2Kr 11:3 ja Ilm 12:7–9. Kes on madu ja kuidas ta Eevat alt veab?

Kõnealuse tekstiosa alguses on sõna „madu“. Kirjakoha ülesehitus paneb paika rõhuasetuse: sõna „madu“ on peaaegu esimene sõna. Samuti näitab originaaltekstis „mao“ ees olev määrav artikkel, et tegemist on tuntud tegelasega, justkui peaks lugeja juba teadma, kes ta on. Niisiis kinnitavad peatüki esimesed sõnad selle olevuse tõelist olemust.

Jah, Pühakiri määratleb madu Jumala vaenlasena (Js 27:1) ning nimetab teda otsesõnu „Kuradiks ja Saatanaks“ (Ilm 12:9). Muistses Lähis-Idaski oli kurjuse jõu kujutiseks madu.

„Oma tegevuse varjamiseks otsustas Saatan kasutada vahendajana madu; selline maskeering oli suurepärane. Madu oli tol ajal arukaim ja kauneim loom maa peal. Tal olid tiivad ning läbi õhu liueldes helklesid need kuldsest.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 53.

Rääkides kuradist, mis tahes kujul ta esineb, ei kasutata Piiblis lihtsalt kujundlikke väljendeid. Pühakiri räägib Saatanast tegeliku olevusena, mitte kõigest ilukõnelise sümbolina või üldistatud põhimõttena, millega väljendada kurjust ehk inimsuse tumedamat poolt.

Madu ei esitle ennast Jumala vaenlasena. Vastupidi, madu viitab Jumala sõnadele, mida ta kordab ja näib toetavat. Niisiis märkame kohe algusest, et Saatanale meeldib Jumalat tsiteerida, ja nagu hiljem näeme, kordab ta Jumala Sõna täpisealt (Mt 4:6).

Tähelepanuväärne on seegi, et madu ei hakka naist kohe veenma, vaid esitab küsimuse, mis laseb mõista, nagu usuks ta seda, mida Issand on öelnud. Ta küsis ju lõppude lõpuks: „Kas Jumal on tõesti öelnud...?“ (1Ms 3:1) Seega saame juba algusest peale aimu, kui salakaval ja petlik see olevus oli. Ja, nagu näeme, see toimis.

Kui Saatan suutis ära petta patuta Eeva, kui palju haavatavamad siis meie oleme? Mis on meie parim kaitse Saatanaga pettuste vastu?

Loe 1Ms 2:16, 17 ja 1Ms 3:1–6 (vaata ka Jh 8:44). Võrdle Jumala käsku Aadamale ja mao sõnu naisele. Mille poolest need erinevad ja mida see vahe tähendab?

Pange tähele paralleele kahe vestluse vahel: Jumala vestlus Aadamaga (1Ms 2:16, 17) ja Eeva vestlus maoga. Madu astuks justkui Jumala asemele ja teaks isegi paremini, kui Jumal teab. Kõigepealt esitab ta lihtsalt ühe küsimuse, lastes mõista, et võib-olla pole naine Jumalast päris hästi aru saanud. Seejärel seab Saatan varjamatult küsimuse alla Jumala kavatsused ja läheb Temaga lausa vastuollu.

Saatana rünnak puudutab kahte teemat: surma ning hea ja kurja tundmist. Kuigi Jumal ütles selgelt ja rõhutatult, et inimesed surevad puust süües kindlasti (1Ms 2:17), teatas Saatan hoopis vastupidi, et nad ei sure, vihjates seega justkui inimeste surematusele (1Ms 3:4). Jumal keelas Aadamal vilja süüa (1Ms 2:17), aga Saatan julgustas inimesi vilja sööma, sest seda süües saavad nad Jumala sarnaseks (1Ms 3:5).

Saatana kaks väidet, surematuse ja Jumala sarnaseks saamine, veensid Eevat vilja sööma. On murettekitav, et niipea, kui naine otsustas Jumala sõna mitte kuulata ja keelatud vilja süüa, käitus ta nii, nagu Jumal polekski enam oma kohal, ja astus ise Tema asemele. Piiblitekst laseb sellist nihet aimata. Eeva kasutab Jumala sõnu: tema hinnang keelatud viljale – „nägi, et ... oli hea“ (1Ms 3:6) – meenutab Jumala hinnangut oma loomistööle: „nägi, et ... oli hea“ (1Ms 1:4 jt).

Need kaks kiusatust, olla surematu ja olla Jumala sarnane, on Muinas-Egiptuse ja Vana-Kreeka usundite surematuse idee tuumaks. Igatsus surematuse järele, mis oli eelmainitud uskumuste kohaselt jumalik omadus, kohustas inimesi samuti jumalikku staatust taotlema. Sellega lootsid nad saada surematuks. Salamahti imbus niisugune mõtteviis juutlikku ja kristlikku kultuuri ning sünnitas hinge surematuse õpetuse, mis esineb ka tänapäeval paljudes kirikutes.

Mõtle, kui palju on tänapäeval uskumusi, mis õpetavad, et kõigis meis on midagi loomupäraselt surematut. Kuidas annab inimolemuse ja surnute olukorra õige mõistmine meile võimsa kaitse sellise ohtliku pettuse vastu?

Teisipäev, 5. aprill

Jumala eest varjumine

Loe 1Ms 3:7–13. Miks tundsid Adam ja Eeva vajadust Jumala eest varjule minna? Miks küsis Jumal: „Kus sa oled?“ Kuidas püüdsid Adam ja Eeva oma käitumist õigustada?

Pärast pattulangemist tundsid Adam ja Eeva ennast alasti, sest nad kaotasid oma kirkuserüü, milles kajastus Jumala lähedus (vaata Ps 8:6; võrdle Ps 104:1, 2). Jumala näo järgi loodut oli mõjutanud patt. Fraasis „tegid enestele põlled“ (1Ms 3:7) esinevat tegusõna „tegema“ oli senimaani rakendatud ainult Looja, Jumala kohta (1Ms 1:7, 16, 25 jt). Oma pattu katta püüdes asendasid inimesed nüüd justkui Loojat. Sellist teguviisi nimetab Paulus õiguseks tegude kaudu (Gl 2:16).

Kui Jumal läheneb, esitab Ta retoorilise küsimuse: „Kus sa oled?“ (1Ms 3:9). Samalaadse küsimusega pöördub Ta Kaini poole (1Ms 4:9). Muidugi teadis Jumal vastuseid. Ta küsis süüdlaste pärast, et aidata neil mõista, mida nad olid teinud, ning juhtida nad samas siiski meelearanduse ja lunastamiseni. Hetkel, mil inimesed pattu tegid, tegutses Jumal nende päästeks ja lunastuseks.

Tõepoolest on kogu sündmuste käik peegelpilt eeluurimiskohtust, mis algab kohtunikuga, kes küsitleb süüdlast (1Ms 3:9), et teda kohtuotsuseks ette valmistada (1Ms 3:14–19). Kuid Ta teeb seda ka meelearandusele kutsumiseks, mis viib viimaks päästmiseni (1Ms 3:15). Seda motiivi näeme kogu Piiblis.

Esmalt püüavad Adam ja Eeva – nagu patused üldiselt – süüdistusest kõrvale hiilida ja süüd teise kaela veeretada. Jumala küsimuse peale vastab Adam, et naine, kelle Jumal talle andnud oli (1Ms 3:12), pani teda pattu tegema. Süüdi oli naine (ja kaudselt ka Jumal), mitte tema.

Eeva vastab, et madu pettis teda. Heebreakeelne sõna *nasha'*, „petma“ (1Ms 3:13), tähendab valelootuse andmist ja inimeste uskuma panemist, et nad teevad õigesti (2Kn 19:10; Js 37:10; Jr 49:16).

Adam süüdistab naist, öeldes, et naine andis talle vilja (osaliselt õige), ning Eeva süüdistab madu, öeldes, et madu pettis teda (samuti osaliselt õige). Kuid lõpuks olid inimesed mõlemad süüdi.

Kellegi teise süüdistamine enda tehtus? Miks on meil väga kerge samasse lõksu langeda?

„Ja ma tõstan vihavaenu sinu ja naise vahele, sinu seemne ja tema seemne vahele, kes purustab su pea, aga kelle kanda sa salvad“ (1Ms 3:15). Mida Issand siin maole ütleb ja millisele lootusele see salm vihjab?

Jumal alustab kohtupidamist maost, sest tema on see, kes kogu kurbloo käima lükkas. Madu on ka ainus olevus, keda selles loos neetakse.

Jõuame siin teatavas mõttes loomise „tagurpidikäiguni“. Kui loomine andis elu, heast lugu pidamise ja õnnistused, siis jumalik karistus toob surma, halva ja needused – kuid samas päästmise lootuse ja töotuse. Sellel süngel pildil, mis kujutab purustatud madu põrmu söömas (1Ms 3:14), särab inimkonna jaoks päästeloetus, mis avaldub prohvetikuulutuse vormis. Isegi enne Aadama ja Eeva süüdimõistmist, mis peagi järgneb, annab Issand neile lunastuslootuse (1Ms 3:15). Jah, nad on pattu teinud; jah, nad kannatavad oma patu pärast; jah, nad surevad kord pattude pärast. Kuid kõigele vaatamata on olemas ülim lootus, päästeloetus.

Võrdle omavahel 1Ms 3:15; Rm 16:20; Hb 2:14 ja Ilm 12:17. Kuidas avalduvad neis piiblisalmides lunastusplaan ja suur võitlus?

Pane tähele ühiseid jooni 1Ms 3:15 ja Ilm 12:17 vahel: lohe (madu), vihavaen (vihastamine); seeme (naise soost üle jäänud) ning naine Eedenis ja naine Ilmutusraamatus. Sõda (suur võitlus), mis koos pattulangemisega kolis Eedenisse, jätkub ajastu lõpuni. Kuigi Saatana kaotust töotati juba Eedenis sõnadega, et tema pea purustatakse, tuleb see teema veel selgemalt esile Ilmutusraamatus, kus räägitakse Saatana lõplikust hukkumisest (Ilm 20:10). Kohe algusest peale anti inimkonnale lootus, et kurja tundmise kaudu tulnud kohutavast segadusest on väljapääs; lootus, millest me kõik võime praegu osa saada.

Miks on väga lohutav näha, et juba Eedenis, kust sai alguse patt ja kurjus maailmas, hakkas Issand ilmutama lunastusplaani?

Loe 1Ms 3:15–24. Mis juhtus Aadama ja Eevaga pattulangemise tõttu?

Kuigi Jumala kohtuotsust maole saab otsesõnu pidada needmiseks (1Ms 3:14), ei ole Tema kohtuotsus naise ja mehe kohta midagi sellist. Ainsal korral, kui kasutatakse sõna „needma“, käib see ainult maapinna kohta (1Ms 3:17). See tähendab, et erinevalt maoga toimuvast olid Jumalal mehe ja naise jaoks teised plaanid. Neile pakuti lootust, mida maole ei pakutud.

Kuna naise patu tingis tema suhtlemine maoga, on salm, mis räägib Jumala kohtuotsusest naisele, seotud kohtuotsusega maole. Jah, 1Ms 3:16 järgneb vahetult 1Ms 3:15-le, kuid kõnealuse kahe prohvetikuulutuse vahelised paralleelid osutavad selgelt tõsiasjale, et naise kohta käivat prohvetikuulutust 1Ms 3:16 tuleb lugeda seoses 1Ms 3:15 oleva Messia kohta käiva prohvetikuulutusega. Jumala kohtuotsust naisele, sealhulgas lapseootust, tuleb mõista päästmise positiivse nurga alt (võrdle 1Tm 2:14, 15).

Kuna mehe patu tingis naise kuulda võtmine, neetakse maapind, millest mees oli võetud (1Ms 3:17). Selle tõttu tuleb mehel kõvasti tööd teha (1Ms 3:17–19) ja siis „jälle saada“ mullaks, millest ta võeti (1Ms 3:19). Midagi sellist poleks pidanud kunagi juhtuma, see ei kuulunud üldse Jumala algesse plaani.

On tähelepanuväärne, et vastukaaluks surma lootusetule paratamatusele pöördub Adam naise poole ning märkab temas sünnitamise kaudu lootust elule (1Ms 3:20). See tähendab, et ka surmaotsuse käigus näeb ta elulootust.

Nagu iga armastav lapsevanem, nii on ka Jumal tahtnud inimestele ainult head, mitte halba. Aga nüüd, kui inimesed tundsid kurja, tegi Jumal kõik, mida Ta sai, et neid sellest päästa. See tähendab, et isegi kohtuotsuste käigus polnud meie esimeste esivanemate jaoks kogu lootus kadunud, kuigi nad olid avalikult ja jultunult astunud vastu Jumala käsule, vaatamata sellele, et tõelises paradisis elades ei olnud neil üleüldse põhjust kahelda Jumalas, Tema sõnades ega selles, et Ta armastab neid.

Kaldume mõtlema „tundmisest“ kui iseenesest heast, kuid miks ei ole see alati nii? Mida oleks meil näiteks parem mitte tunda?

Reede, 8. aprill

Toetav mõte: Mõtles, kuidas kuulusid omavahel kokku „elupuu“ ning „hea ja kurja tundmise puu“. Seotust annab juba mõista tõsiasi, et mõlemad puud paiknesid „keset aeda“ (1Ms 2:9). Kuid asukoht pole ainus ühine näitaja. Selle tõttu, et inimesed võtsid hea ja kurja tundmise puu vilja ning olid Jumalale sõnakuulmatud, kaotasid nad juurdepääsu elupuule ega saanud igavesti elada, vähemalt mitte niisuguses seisus. Selline seos rõhutab tähtsat põhimõtet. Moraalsed ja vaimsed valikud mõjutavad bioloogilist elu, nagu Saalomon oma juhises pojale ütles: „Ära unusta mu õpetust, vaid su süda hoidku alal mu käsud, sest need lisavad sulle pikka iga, eluaastaid ja rahu“ (Õp 3:1, 2). Sama kokkukuuluvus ilmneb taas tulevases taevases Jeruusalemmas, kus „keset linna tänavat“ on ainult elupuu (Ilm 22:2).

„Kui Jumal lõi Eeva, kavandas Ta nii, et naist ei valdaks mehe suhtes alaväärsus ega üleolek, vaid naine oleks kõiges mehega võrdne. Pühal paaril ei pidanud olema teineteisest sõltumatuid huve, aga ometi mõtlesid ja tegutsesid mõlemad ainulaadselt. Kuid pärast Eeva pattulangemist ütles Issand talle, kuna ta oli üleastumises esimene, et Aadam peab tema üle valitsema. Ta pidi oma abikaasale alluma ja see oli needuse osa. Paljudel juhtudel on see needus teinud naise osa väga raskeks ja tema elu koormaks. Üleolekut, mille Jumal on mehele andnud, on mees paljuski kuritarvitanud omavoliliselt võimu kasutades. Lõpmatu tarkus mõtles välja lunastusplaani, mis annab inimsoole teise katseaja, paneb nad veel kord proovile.“ – Ellen G. White, „Tunnistused kogudusele“, 3. kd, orig lk 484.

Arutelüküsimused:

1. Jumal seisib Aadamaga Eedenis silmitsi ja esitas talle küsimusi nii selleks, et tema süü esile tuua, kui ka selleks, et teda meelega parandusele juhtida. Sama motiiv kordub Kaini (1Ms 4:9, 10), veeuputuse (1Ms 6:5–8), Paabeli torni (1Ms 11:5) ning Soodoma ja Gomorra puhul (1Ms 18:21). Kuidas aimub neist juhtumitest eeluurimiskohus?
2. Miks arvas Eeva, et hea ja kurja tundmise puust söömine teeb ta targaks? Kuidas hoiduda oma elus sarnasest veast? Kuidas vältida Jumala Sõna trotsimist ja lootmist, et saame niiviisi midagi Jumala pakutust „paremat“?

Sai vanglas andeks, I

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Vabatahtlikud Hispaanias valisid piiblitundide pidamiseks sedelikesi ühes vanglas olevate kinnipeetavate nimedega. Kuid üht sedelikest ei võtnud keegi. „Kas keegi tahab selle mehega kohtuda?“ küsis 36aastane Sagunto Adventkolledži üliõpilane Dante Marvin Herrmann.

„Temaga on liiga keeruline koostööd teha,“ ütles üks vabatahtlik.

„Ta pilkab alati Jumalat,“ ütles teine.

Dante palvetas ja tundis ikkagi vaikset häält ütlemas: „Mine Matíast külastama.“

Kõige rangemalt turvatud osakonna valvur tõi tühjas vangide söögisaalis ootava Dante juurde Matíase – noore, äsja aetud habemega mehe. Erinevalt sellesse osakonda suletud sarimõrvaritest ja teistest paadunud karistusallustest ei olnud Matíasel ühtki nähtavat tätoveeringut ega näol vihast altkulmu pilku.

„Sa ei näe teiste vangide moodi välja,“ ütles Dante.

Matías naeris. „Sa ei tea, kes ma olen,“ sõnas ta.

„Mind ei huvitagi, kes sa oled ja mida sa tegid,“ teatas Dante. „Me kõik oleme oma elus vigu teinud ja minevikku me muuta ei saa.“

Matías vaatas Dantet uurivalt. Ta nägi Dante käsivartel siniseid tätoveeringuid ja kõrvalestades väljaveninud auke.

„Kas sa oled seitsmenda päeva adventistide kogudusest?“ küsis Matías. „Sa ei näe teiste adventistide moodi välja.“

„Jumal saab meist igaüht muuta,“ vastas Dante. Ta jutustas, kuidas oli 17aastaselt müünud oma hinge kuradile, liitunud tänavajõuguga ja tegutsenud narkodiilerina enne, kui leidis Piiblist Jumala armastuse ja sai adventistiks. Kui ta jutu lõpetas, oli piiblitunni jaoks eraldatud aeg otsas.

„Palun, kas sa saad mulle veel külla tulla?“ küsis kinnipeetav. „Ma tahan sellest tundmatust Jumalast, kellest sa rääkisid, rohkem teada saada. Ma ei ole kunagi kuulnud armastavast Jumalast. Olen kuulnud ainult vihases, hukkamõistvast Jumalast.“

Dante lubas järgmisel hingamispäeval tagasi tulla.

Kolledžis rääkis Dante oma õpetajale lühidalt Matíasest. „Kas sa tead, kes ta on?“ küsis õpetaja. Dante raputas pead ja õpetaja soovitas tal internetiuudistest vaadata. Otsing ajendas Dantet palvetama. „Jumal, asi on väga tõsine,“ ütles ta. „Miks sa mind tema juurde saatsid?“ Ta tajus, kuidas vaikne hääl ütles: „Dante, ma olen sulle armuline. Ma olen sulle andeks andnud. Ma saan ka talle andeks anda.“

See misjonilugu, mis lõpeb järgmisel nädalal, illustreerib Seitsmenda Päeva Adventistide koguduse strateegilise plaani „Mina lähen“ eesmärki nr 2: „Tõhus-tada ja mitmekesistada adventismijonit suurlinnades ... inimeste hulgas, kelleni evangeelium pole jõudnud või on jõudnud vähesel määral.“ Rohkem saad teada aadressilt WillGo2020.org. Kinnipeetava nimi on muudetud.

Kain ja tema pärand

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 4. ptk; Hb 11:4; Mi 6:7; Js 1:11, 1Kr 10:13; IJh 3:12; 1Ms 5. ptk, 1Ms 6:1–5.

Juhtsalm: „*Eks ole: kui sa head teed, siis on su pilk tõstetud üles? Aga kui sa head ei tee, siis luurab patt ukse ees ja himustab sind. Kuid sina pead tema üle valitsema*“ (1Ms 4:7).

Moosese esimeses raamatus järgnevad pattulangemise loole ning Aadama ja Eeva väljasaatmisele Eedenist eelkõige sünnid ja surmad, mis näitavad, et eelnevas peatükis olevad Jumala prohvetikuulutused kehtivad. Moosese esimese raamatu 3. ja 4. ptk on paralleelpeatükid, mis sisaldavad palju ühiseid teemasid ja sõnu: patu kirjeldamine (1Ms 3:6–8; võrdle 1Ms 4:8ga), `adamah`i, „maapinna“ needmine (1Ms 3:17, võrdle 1Ms 4:11) ja väljasaatmine (1Ms 3:24; võrdle 1Ms 4:12, 16ga).

Selliste paralleelide ülesanne on välja tuua, kuidas on täitunud kõik varem öeldu, kõik prohvetikuulutused ja ennustused, mida Jumal on Aadamale ja Eevale pärast pattulangust öelnud. Esimene sündmus, mis järgneb Aadama väljasaatmisele, on lootusrikas – esikpoja sünd, milles Eeva näeb Messia tuleku ettekuulutuse täitumist (1Ms 3:15). Eeva mõtleb, et ta poeg on töötatud Messias.

Järgmised sündmused – Kaini kuritegu, Lemeki kuritegu, lühenev eluiga ja kurjuse kasv – räägivad kõik 1Ms 3. peatükis lausunud needusest.

Kuid isegi siis ei kao kogu lootus.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 16. aprilliks.

Loe 1Ms 4:1, 2. Mida saame siit kirjakohest teada nende kahe mehe sünni kohta?

Esimene sündmus, mille piibellik kirjutaja kohe pärast Aadama väljasaatmist Eedeni aiast üles märgib, on sünd. Heebrea keeles on 1Ms 4:1 sõna „Issand“ otseselt seotud sõnaga „mees“, nagu näitab järgnev sõna-sõnaline tõlge: „Ma olen saanud mehe, tõesti Issanda enda.“ „International Standard Version“ kõlab nii: „Ma olen sünnitanud meessoost lapse – Issanda.“

See sõna-sõnaline tõlge laseb aimata, et Eeva meenutab Messia kohta käivat prohvetikuulutust 1Ms 3:15 ning usub, et ta on sünnitanud oma Päästja, Issanda. „Lunastaja tulekust kõneldi juba Eedenis. Kui Adam ja Eeva kuulsid esimest korda töötust Lunastajast, ootasid nad selle kiiret täitumist. Nad võtsid oma esimese poja vastu rõõmsa lootusega, et tema ongi päästja.“ – Ellen G. White, „Ajastute igatsus“, orig lk 31.

Õigupoolest on Kain selle loo peategelane. Ta pole mitte ainult esmasündinu – poeg, keda vanemad peaaegu „jumaldasid“ –, vaid ta on ka ainus vend, kes Moosese esimeses raamatus räägib. Kui Eeva kirjeldab elevusega Kaini sündi, ei ütle ta midagi Aabeli sündimise kohta; vähemasti mitte midagi sellist, mida oleks kirja pandud, erinevalt Kaini sünnist. Jutustaja annab lihtsalt teada, et Eeva „sünnitas taas“ (1Ms 4:2).

Nimi Kain tuleneb heebreakeelsest tegusõnast *qanah*, mis tähendab „omandama“ ja tähistab millegi hinnalise ning vägeva endale saamist. Heebrea nimi *Hebel*, eesti keeles Aabel, tähendab aga „tuuleõhk“, (Ps 62:10) või „hingus“ (Ps 144:4) ning tähistab tabamatut, tühjust, sisutust. Sama sõna, *hebel* (Aabel), kasutatakse Koguja raamatus korduvalt „tühisuse“ märkimiseks. Kuigi me ei taha neisse lühikestesse tekstilõikudesse rohkem sisse lugeda, kui seal on, leidub siin ehk mõte, et Adam ja Eeva arvasid oma lootuse olevat ainult Kainil, sest nad uskusid, et töötatud Messias on tema, mitte ta vend.

Mis on elus sellist, mis ongi päriselt hebel, aga mida peame millekski palju tähtsamaks, kui see tegelikult on? Miks on oluline teha vahet olulise ja ebaolulise vahel?

Kaks ohvrit

Kaini ja Aabeli vastandlikkus, nagu nende nimed kajastavad, puudutas nii nende iseloomomadusi kui ka ameteid. Kain oli „põllumees“ (1Ms 4:2), rasket füüsilist tööd nõudva ameti pidaja, Aabel aga „lambakarjane“ (1Ms 4:2), kelle elukutse eeldas tundeõrnust ja osavõtlikkust.

Kain kasvas maavilja. Aabel pidas lambaid. Need kaks ametit selgitavad küll kahe ohvri laadi (viljasaak Kainilt ja lammast Aabelilt), kuid jutustavad lisaks veel kahest erinevast sisemaailmast, kummagi ohvriga seonduvast hoiakust ja meelsusest. Kain töötas, et „hankida“ vilja, mis oli tema toodang, Aabel aga „hoidis“ hoolikalt lammast, kelle ta oli saanud.

Loe 1Ms 4:1–5 ja Hb 11:4. Miks kiitis Jumal heaks Aabeli ohvri, aga lükkas tagasi Kaini oma? Kuidas peame mõistma siin toimuvat?

„Ilma verd valamata ei saanud olla lepitust patu eest; oma karjast võetud esmasündinud looma ohverdamine kõneles nende [Kaini ja Aabeli] usust Kristuse vere kaudu tootatud lunastusse. Vereohvrile lisaks ohverdati Issandale tänuohvriks maa uudsevilja.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 71.

Aabel nõustus Jumala juhustega ja ohverdas põletusohvriloomale lisaks maavilja, Kain seda ei teinud. Ta ei toonud ohvriks looma, vaid ohverdas ainult „maavilja“. Niisugune tegu oli otsene sõnakuulmatus, vastand venna suhtumisele. Seda lugu käsitletakse sageli klassikalise näitena usu läbi pääsemisest (Aabel ja tema vereohver), millele vastandub püüdlus teenida pääste ära tegudega (Kain ja tema maavili).

Kuigi ohvritel oli vaimulik tähendus, ei olnud neis iseenesest mingit maagilist väärtust. Need olid ikka vaid sümbolid, kujundid, suunates pilgu Jumalale, kes pakkus patusele nii elatusvahendeid kui ka päästet.

Loe Mi 6:7 ja Js 1:11. Kuidas saame neis salmides oleva põhimõtte rakendada oma ellu ja jumalateenimisse?

Loe 1Ms 4:3–8. Mis viis selleni, et Kain tappis oma venna? Vaata ka 1Jh 3:12.

Kaini reaktsioon oli kahekordne: „Kain vihastus väga ja lõi pilgu maha“ (1Ms 4:5). Näib, et Kain oli vihane nii Jumala kui ka Aabeli peale. Kain vihas Jumala peale, sest enda meelest oli ta ebaõigluse ohver, ning ta vihas Aabeli peale, sest oli oma vennale kade. Mispärast kade? Lihtsalt ohvri pärast? Kindlasti oli taustal enamat, kui need üksikud salmid esile toovad. Aga ükskõik, mis probleemidega tegu, oli Kain nõrдинud, et tema ohvrit heaks ei kiidetud.

Kaks küsimust, mida Jumal Kainile esitab (1Ms 4:6), on seotud Kaini kahe hingeseisundiga. Märkad, et Jumal ei süüdistata Kaini. Nagu Aadamagi puhul, esitab Jumal küsimusi – mitte sellepärast, nagu ei teaks Ta vastust, vaid Ta tahab, et Kain vaataks endale otsa ja saaks aru oma hingeseisundi põhjusest. Nagu alati, püüab Issand langened inimesi päästa, olgugi nad avalikult Teda alt vedanud. Seejärel, olles küsimused esitanud, annab Jumal Kainile nõu.

Esiteks innustab Jumal Kaini „head tegema“, õigesti käituma. See on üleskutse pattu kahetseda ja oma suhtumist muuta. Jumal lubab Kainile, et ta „saab heakskiidu“ ja andestuse. Teatud mõttes ütleb Jumal Kainile, et Kain saab Jumalaga asjad korda, kuid suhte taastamine toimub Jumala, mitte Kaini tingimuste alusel.

Teisalt, „kui sa head ei tee, siis luurab patt ukse ees ja himustab sind. Kuid sina pead tema üle valitsema“ (1Ms 4:7). Jumala nõuanne paljastab patu juure, mis oli Kainis endas. Seega annab Jumal veel kord Kainile nõu, sest püüab teda juhtida teele, mida mööda Kain peaks minema.

Jumala teine nõuanne keskendub hoiakule, mis tuleb võtta ukse ees luurava patu suhtes, mis „himustab sind“. Ta soovib enesekontrolli: „Sina pead tema üle valitsema!“ Sama põhimõte kõlab Jaakobuse sõnadest, kui ta selgitab, et „igaüht kiusab ta enese himu, ahvatledes ja peibutades“ (Jk 1:14). Evangeelium ei paku meile mitte ainult töotust andeks saada, vaid ka võitu patu üle. (Vaata 1Kr 10:13.) Lõpuks ei saanud Kain süüdistada mitte kedagi peale enda. Eks ole meie kõigiga üldiselt sama lugu?

Mida õpetab see õnnetu lugu vaba tahte olemasolu kohta ja selle kohta, et Jumal ei sunni meid sõnakuulelik olema?

Loe 1Ms 4:9–16. Miks küsib Jumal: „Kus on su vend Aabel?“ Kuidas on seotud Kaini patt ja see, et temast sai „hulkur ja põgenik... maa peal“ (1Ms 4:12)?

Jumala küsimus Kainile on kaja Tema küsimusest Aadamale ja Eevale: „Kus sa oled?“ Sellest aimub seos Eedenis sooritatud patu ja siinse patu vahel: hilisem patt (Kaini oma) oli varasema patu (Aadama oma) tagajärg.

Kain aga ei tunnista oma pattu. Ta salgab seda, erinevalt Aadamast, kes püüdis lihtsalt süüd mujale veeretada. Kain trotsib jultunult Jumalat, kes seab ta aega raiskamata oma roimaga silmitsi. Kui Jumal esitab kolmanda küsimuse: „Mis sa oled teinud?“, ei jää Ta isegi vastust ootama. Ta tuletab Kainile meelde, et Tema teab kõike, sest Aabeli „vere hääl kisendab maa pealt minu poole“ (1Ms 4:10). Tegemist on kõnekujundiga, mis tähendab, et Jumal teab mõrva toimumisest ja reageerib vastavalt. Aabel lamab maas, põrmus. Näeme siin otsest seost pattulangemisega ja sellega, mille eest Issand Aadamat hoiatas (vaata 1Ms 3:19).

Loe 1Ms 4:14. Mida tähendavad Kaini sõnad: „Ma pean varjule minema su palge eest“?

Kuna Aabeli veri valgus maapinda, neeti maa veel kord (1Ms 4:12). Selle tõttu kuulutatakse Kain põgenikuks, eemal Jumalast. Alles siis, kui Kain kuuleb Jumala hukkamõistuotsust, tunnistab ta Jumala kohaloleku olulisust, sest kardab ilma selleta oma elu pärast. Issand on aga Kaini suhtes halastav, isegi pärast külma-verelist venna mõrvamist ja trotsi oma patuga silmitsi seistes. Kuigi „Kain läks ära Issanda palge eest“ (1Ms 4:16), pakkus Issand talle ikkagi mingisuguse kaitse. Meile pole öeldud, mis „märk“ see täpselt oli (1Ms 4:15), kuid igal juhul sai ta selle ainult Jumala armulikkusest.

„Pean varjule minema su palge eest“ (1Ms 4:14) – mis on Jumala palge eest varjatud? Tohtu traagika igaühe jaoks. Millisel ainsal viisil meie, patused, sellist olukorda vältida saame?

Loe 1Ms 4:17–24. Mis oli Kaini pärand ja kuidas avas Kaini kuritegu tee inimsoo kurjuse kasvule?

Kaini lapse-lapse-lapse-lapselaps Lemek viitab oma kuriteo puhul Kaini kuriteole. Kaini ja Lemeki kuriteo võrdlus on õpetlik. Kain vaikib oma ainsast üles kirjutatud kuriteost, Lemek aga näib sellega uhkustavat, tehes sellest laulu (1Ms 4:23, 24). Kain taotleb Jumalalt halastust, Lemeki kohta ei ole midagi sellist kirja pandud. Jumal ütleb, et Kaini eest tuleb kätte maksta seitsmekordselt, Lemek usub, et tema eest makstakse kätte seitsekümmend seitse korda (vaata 1Ms 4:24). Sellega vihjab ta asjaolule, et on oma süüst üpris teadlik.

Kain on monogaamne, tal on korraga ainult üks naine (1Ms 4:17); Lemek alustab polügaamiaga, mitmenaisepidamisega. Pühakiri ütleb konkreetselt, et ta „võttis enesele kaks naist“ (1Ms 4:19). Niisugune kurjuse kiirendamine ja inustamine mõjutab kindlasti Kaini laste järgmisi põlvkondi.

Sellise kurjuse kirjeldamisele Kaini peres järgneb Piiblis sündmus, mis vastandub Kaini järeltulijate suundumusele. „Adam sai taas ühte oma naisega“ (1Ms 4:25) ning selle tulemusena sünnib Sett. Eeva annab talle nime ja väljendab seejuures, et Jumal on andnud Aabeli asemele „teise seemne“.

Õigupoolest pärineb Seti nimi varasemast ajast kui Aabeli oma. Nimi Sett on tuletis heebreakeelsest tegusõnast *ʾashit*, „ma tõstan“ või „ma panen“ (1Ms 3:15), millega algab Messia kohta käiv prohvetikuulutus. Messia seeme antakse edasi Seti laste liini mööda. Niisiis ütleb piiblitekst, et Messia sugulusliin algab Setiga (1Ms 5:3), sinna kuuluvad Eenok (1Ms 5:21), Metuusala ja lõpuks Noa (1Ms 6:8).

Väljend „Jumala pojad“ (1Ms 6:2) tähendab Seti sugulusliini, sest nende kaudu peab säilima Jumala nägu inimeses (1Ms 5:1, 4). „Inimeste tütarde“ (1Ms 6:2) on see-eest negatiivne varjund ja nii tekib vastandus: Jumala näo säilitajate järeltulijad ning inimeste näo järgi olijad. „Inimeste tütarde“ mõju oli aga selline, et Jumala pojad „võtsid enestele naisi kõigist neist, keda nad välja valisid“ (1Ms 6:2), millega väljendatakse inimkonna vale suundumust.

Loe 1Ms 6:1–5. Väga võimas tunnistust sellest, kuidas patt inimesi rikub! Miks peame Jumala jõul tegema kõik, mida saame, et patt oma elust kõrvaldada?

Toetav mõte: Korduv fraas „Eenok kõndis koos Jumalaga“ (1Ms 5:22, 24) tähendab väga lähedast ja igapäevast Jumalaga koos olemist. Eenoki isiklik suhe Jumalaga oli nii eriline, et „Jumal võttis tema ära“ (1Ms 5:24). See väljend on aga Aadama sugupuus ainulaadne ega toeta ideed, et need, kes „kõnnivad koos Jumalaga“, lähevad kohe pärast surma paradiisi. Märkad, et ka Noa kõndis koos Jumalaga (1Ms 6:9), aga tema suri nagu teised inimesed, sealhulgas Adam ja Metuusala. Samuti on huvitav märkida, et sellist erilist armu ei seletata kuidagi lahti.

„Eenokist sai õigusekuulutaja, kes rääkis rahvale sellest, mida Jumal oli talle ilmutanud. Need, kes kartsid Issandat, tulid selle püha mehe juurde, et ta õpetaks neid ja palvetaks koos nendega. Ta kuulutas Jumala sõnumeid ka neile, kes ise ei tulnud. Tema töö ei piirdunud Seti järeltulijatega. Eenok kõneles Jumala prohvetina imeväärsetest sündmustest ka seal maal, kuhu Kain oli omal ajal Jumala palge eest põgenedes elama asunud. „Vaata,“ ütles ta, „Issand tuleb mitmekümne tuhande pühaga pidama kohut kõigi üle ja karistama iga hinge nende jumalakartmatute tegude eest, mis nad jumalakartmatult on teinud“ (Jd 14–15). – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 86.

Aruteluküsimused:

1. Miks tappis Kain oma venna? Loe Elie Wieseli sulest pärit mõttekäiku: „Miks ta seda tegi? Võib-olla tahtis ta jääda ainsaks: olla ainus laps ja, pärast oma vanemate surma, ainus mees. Üksi nagu Jumal ja võib-olla üksinda Jumala asemel... Kain tappis, et saada Jumalaks... Iga inimene, kes peab ennast Jumalaks, lõpetab inimeste mõrvamisega.“ – Elie Wiesel, „Messengers of God: Biblical portraits and Legends“ (New York: Random House, 1976), lk 58. Kuidas vaadata ette, et meie suhtumine ei peegeldaks Kaini oma, isegi kui me kedagi ei mõrva?
2. Võrdle veeuputuseelsete inimeste eluiga (1Ms 5. ptk) usuisade-aegsega. Kuidas seletame sellist inimese eluea lühenemist? Kuidas on see allakäik vastuolus kaasaegse darvinismi eeldustega?

Sai vanglas andeks, II

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Järgmisel hingamispäeval tervitas Hispaania vanglas kinni peetav Matías rõõmsalt 36aastast Sagunto Adventkolledži teoloogiaosakonna üliõpilast Dantet. Kuid mõne minuti pärast muutis Matías järsult tooni ja hakkas närviliselt kohmitsema. Ta rääkis oma lapsepõlvest ja elust täiskasvanuna. Ta kirjeldas aastepikkust võitlemist patuste ihadega.

„Ma ei tunne, et oleksin midagi valesti teinud,“ ütles ta. „Kui ma vanglast vabanen, teen uuesti seda, mida tegin.“

Ta vaatas Dantele ainiti otsa, soovides näha tema reageeringut.

Dante sai aru, et ta pandi proovile. Matías tahtis näha, kas ta peegeldab hukkamõistvat või armastavat Jumalat. Dante palvetas vaikselt: „Jumal, ole mulle armuline. Sa andsid mulle andeks ja Sa saad tallegi andeks anda.“

Kui Matías nägi, et tema külaline istus rahulikult, hakkas ta jälle rääkima.

„Mida sa minuga teeksid, kui sina mu teolt tabaksid?“ küsis ta.

Ikka veel palvetav Dante vastas aegamisi: „Kui Jumal saab olla armuline minu vastu ja päästa mind, siis saab Ta olla armuline ka sinu vastu ja päästa sind.“

Matíase nägu väljendas vapustust. „Kas sa mind hukka ei mõistagi?“ küsis ta.

Dante avas Piibli ja luges: „Sest head, mida ma tahan, ma ei tee, vaid paha, mida ma ei taha, ma teen. Kui ma aga teen seda, mida ma ei taha, siis ei tee seda enam mina, vaid patt, mis elab minus“ (Rm 7:19–20). „Me ei anna endale sageli oma tegudest aru,“ ütles ta. „Me ei tee seda, mida tahame teha, ning teeme sageli seda, mida me teha ei taha. Kas võib olla, et sa ei tunne ennast oma tegude pärast halvasti, kuna sa ei suuda neid juhtida?“

Matías haaras Dante käest Piibli ja luges sama kirjakohta. Dante asus lugema Kirja roomlastele 8:1–2: „Nii ei ole nüüd enam mingit hukkamõistu neile, kes on Kristuses Jeesuses. Sest elu Vaimu seadus Kristuses Jeesuses on vabastanud su patu ja surma seadusest.“

„Jumal ei ole sind hukka mõistnud,“ ütles Dante. „Ta tahab sind aidata ja armastab sind kogu aeg. Sa võid elada teistmoodi. Luba lihtsalt Jumala Vaimul endas elada. Ta tahab sind aidata samamoodi, nagu Ta aitas mind.“

Sügav kurbus valgus Matíase näole. Põlgus ja halvakspanu olid kadunud. Dante sai aru, et esimest korda koges Matías sügavat süütunnet.

Sellest päevast muutus kõik. Matías ei ilkunud enam Jumala ja Piibli üle.

„Sellest hetkest peale hakkasin koos temaga Piiblit õppima,“ rääkis Dante meie vestluse käigus. „Sellest hetkest peale tahtis ta oma elu muuta. Ta ei tahtnud enam käia oma senistel teedel, vaid soovis olla Jumala poolel.“

Matías (tegemist on varjunimega) on üks rohkem kui tosinkonnast vangist, kellele Dante ja veel üheksa Sagunto Adventkolledži üliõpilast iga hingamispäeva pärastlõunal piiblitundi annavad. Sinu hingamispäevakooli misjoniannetused aitavad adventistide üleilmsel haridusasutuste võrgustikul välja õpetada Dante-sarnaseid õpilasi, kes annavad patuhaigele maailmale edasi Jeesuse kallihinnalist armu- ja päästetootust. „Kui Jumal saab muuta minu südame, saab Jumal muuta ka kellegi teise südame,“ ütles Dante.

Veeuputus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 6:13–7:10; 2Pt 2:5–9; 1Ms 7. ptk; Rm 6:1–6; Ps 106:4; 1Ms 8. ptk; 1Ms 9:1–17.

Juhtsalm: „*Sest nii nagu olid Noa päevad, nõnda on Inimese Poja tulemine*“ (Mt 24:37).

„Kui Issand nägi, et inimese kurjus maa peal oli suur ja kõik ta südame mõtlemised iga päev üksnes kurjad“ (1Ms 6:5). Tegusõna „nägi“ (1Ms 6:5) viib lugeja tagasi Jumala algse loomistöö sammudeni. Nüüd aga näeb Jumal *tovi*, „hea“ asemel *ra'd*, „kurja“ (1Ms 6:5). Jumal kahetseks nüüd justkui, et Ta oli maailma loonud, sest see on täis *ra'd* (1Ms 6:6, 7).

Ja siiski on Jumala kahetsuse osaks ka pääste. Nimi Noa (Noakh), mis tähendab „trööst“, on kaja heebreakeelsest sõnast „kahetsema“ (*nakham*). Niisiis on Jumala sõnadel kurjuse kohta kaks külge. Osalt on see õiglane ähvardus, mis toob mõne jaoks kaasa hävingu, ja osalt leidub siin Tema tröösti ja halastuse töötus, mis viib teised pääsemiseni.

Sama „topelthäält“ kuuldi juba Kaini ja Aabeli/Seti puhul ning see kordus Seti sugulusliini („Jumala poegade“) ja Kaini liini („inimeste tütarde“) vastandumise kaudu. Nüüd kuuleme seda jälle, kui Jumal teeb vahet Noa ja muu inimkonna vahel.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 23. aprilliks.

1Ms 6:13–7:10. Mida õppida sellest inimajaloo alguspäevade hämmastavast aruandest?

Noa on prohvet nagu Taaniel, kes kuulutab ette maailma lõppu. Heebrea-keelne sõna „laev“ (*tevah*) (1Ms 6:14) on haruldane laensõna egiptuse keelest. Sama sõna kasutatakse „laeka“ kohta, millesse peideti väikelapsena Mooses, kelle elu säästeti selleks, et päästa Iisrael Egiptusest (2Ms 2:3).

Mõni on näinud Noa laeva üldplaanis paralleeli seaduselaekaga (2Ms 25:10). Just nagu laev võimaldas inimkonnal veeuputusel ellu jääda, nii räägib seaduselaegas – Jumala kohaloleku märk Tema rahva keskel (2Ms 25:22) – Jumala tööst oma rahva päästmiseks.

Fraas „Noa tegi kõik. Nii nagu Jumal teda käskis, nõnda ta tegi“ (1Ms 6:22) võtab kokku ettevalmistuste osa. Tegusõna *‘asah*, „tegi“, mis viitab Noa tegevusele, on vastus sõnale *‘asah*, „tee“, Jumala korralduses. See sõna alustab vastavat kirjakohta (1Ms 6:14) ja seda korratakse 1Ms 6:14–16 viiel korral. Noad ajendas tegutsema Jumala korraldus ja antakse mõista, et ta tegi päris sõnakuulelikult seda, mida Jumal tal teha – *‘asah* – käskis. Huvitav on seegi, et sama sõna kasutatakse seaduselaeka valmistamise puhul (2Ms 39:32, 42; 2Ms 40:16).

„Jumal andis Noale laeva täpsed mõõtmed ja üksikasjalikud ehitusjuhised. Inimlik tarkus ei oleks suutnud valmistada nii tugevat ja vastupidavat konstruktsiooni. Kavandajaks oli Jumal ja ehitusmeistriks Noa.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 92.

Veelkord, paralleelid kahe „laeka“ vahel kinnitavad nende ühist päästvat otstarvet. Seega saab Noa kuulekusest rääkida kui Jumala päästeplaani osast. Noa päästeti sellepärast, et tal oli usku teha seda, mida Jumal tal teha käskis (vaata Hb 11:7). Ta oli algusaegade eeskuju usust, mis avaldub sõnakuulmises; ainsast usust, millel on tähtsust (Jk 2:20).

Lühidalt, Noa küll „leidis armu Issanda silmis“ (1Ms 6:8), kuid tema ustavus ja sõnakuulelikkus Jumala korraldusele tulenesid omakorda sellest, et talle oli juba armu antud. Kas ei peaks meie kõigiga mitte samamoodi olema?

Loe 2Pt 2:5–9. Miks pääses ainult Noa perekond? Mida õpime Noa loost oma ülesande kohta hoiatada maailma saabuva kohtu eest?

Tegusõna *ʿasah*, „tegema“, millega Noa tegevusest räägitakse, on võtmesõna ka loomisloos (1Ms 1:7, 16, 25, 26, 31; 1Ms 2:2). Jumalale sõnakuuleliku Noa teod on nagu Jumala loomisteod. Sellest ühenduslülil koorub mõte, et veeuputus on küll inimkonna karistamine Jumala käe läbi, kuid ka meie päästmine Jumala käe läbi.

Loe 1Ms 7. ptk. Miks meenutab veeuputuse kirjeldus meile loomislugu? Mida õpime kahe sündmuse kõrvutamisest?

Veeuputuse kohta kirjepandu tähelepanelikul lugemisel hakkab silma mitu loomisloos kasutatud sõna või väljendit: „seitse“ (1Ms 7:2, 3, 4, 10; võrdle 1Ms 2:1–3ga); „isane ja emane / mees ja naine“ (1Ms 7:2, 3, 9, 16; võrdle 1Ms 1:27ga); „oma liikide järgi“ (1Ms 7:14; võrdle 1Ms 1:11, 12, 21, 24, 25); „loomad“, „linnud“, „roomajad“ (vaata 1Ms 7:8, 14, 21, 23; võrdle 1Ms 1:24, 25) ning „eluvaim/elu-hingus“ (1Ms 7:15, 22; võrdle 1Ms 2:7).

Veeuputuse lugu kõlab ju natuke nagu loomislugu. See loomisloos kaja aitab välja tuua mõtte, et Jumal, kes loob, on seesama Jumal, kes hävitab (5Ms 32:39). Kuid sellesse on kätketud ka lootusesõnum: vee taandumisel saab veeuputusel uus loomine, mis toob kaasa uue olemise.

Vee liikumine näitab, et see loomissündmus on õigupoolest 1Ms 1. peatüki loomistöö tagurpidikäik. Vastandina 1Ms 1. peatükile, kus kirjeldatakse vete lahutamist, mis olid laotuse all, vetest, mis olid laotuse peal (1Ms 1:7), räägib veeuputuse lugu vete taasühinemisest, kui need murravad oma piiridest välja (1Ms 7:11).

See protsess annab edasi vastuolulise sõnumi: Jumalal tuleb olemasolev hävitada, et seejärel saaks võimalikuks uus loomine. Uue maa loomine vajab vana hävitamist. Veeuputus on võrdpilt maailma ajaloo lõpul saabuvast päästest: „Ma nägin uut taevast ja uut maad; sest esimene taevas ja esimene maa olid kadunud“ (Ilm 21:1; võrdle Js 65:17).

Mida on meis vaja hävitada, et saaksime uueks looduks? (Vaata Rm 6:1–6.)

1Ms 7:22–24 kirjeldab vee tohutut ja laialdast mõju, mis hävitas „kõik olendid, kes maa peal olid“ (1Ms 7:23) ja „võimutses maa peal sada viiskümmend päeva“ (1Ms 7:24). Niisuguse täieliku hävingu ja lootusetuse taustal „Jumal mõtles [Noa peale]“ (1Ms 8:1). See fraas paikneb veeuputusest rääkiva tekstiosa keskel, mis annab mõista, et sinne mõte on veeuputuse loo keskne sõnum.

Loe 1Ms 8:1. Mida tähendab, et Jumal „mõtles“ Noale?

Tegusõna *zakhar*, „mõtleva / meeles pidama“ tähendab, et Jumal ei olnud unustanud. See on midagi enam kui lihtsalt mõtتهarjutus. Piibli kontekstis tähendab fraas „Jumal, kes mõtleb“ seda, et Jumala töotus täitub. Sageli viidatakse sellega päästmisele (vaata 1Ms 19:29). Veeuputuse loos tähendab „Jumal mõtles“ seda, et veevool „lakkas“, „peatati“ (1Ms 8:2), ja Noa sai varsti laevast välja tulla (1Ms 8:16).

Kuigi otsest korraldust ei anta, asub Noa tegutsema ja saadab olukorras selgusele saamiseks esmalt välja kaarna ning siis tuvi. Kui tuvi lõpuks enam tagasi ei tule, saab Noa aru, et „vesi oli maa pealt kuivanud. Ja Noa võttis ära laeva katuse ja vaatas“ (1Ms 8:13).

Noa käitumises on mitu praktilist õppetundi. Ühest küljest õpetab see meile Jumala usaldamist ka siis, kui Jumal veel otsest juhust ei anna, aga teisalt ei keela usk mõtlemast ja katsetamast. Usk ei välista kohustust mõelda, otsida ja järele vaadata, kas kuuldu vastab tõe.

Ja ometi läheb Noa välja alles siis, kui Jumal tal lõpuks seda teha palub (1Ms 8:15–19). Isegi siis, kui Noa teab, et väljas on ohutu, toetub ta Jumalale ja ootab Jumala märguannet, enne kui laevast lahkub. Ta ootab kannatlikult laevas sees.

„Ta oli astunud laeva Jumala korraldusel ja ta soovis sealt ka lahkuda Jumala märguande peale. Lõpuks tuli ingel taevast ja avas massiivse ukse. Ingel palus usuisal ja ta pereliikmetel välja astuda ning kõik loomad endaga kaasa kutsuda.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 105.

Loe 1Ms 8:1; 1Ms 19:29 ja Ps 106:4. Mida tähendab ütlus „Jumal mõtleb“? Mida see tõde meie jaoks praegu tähendab? Kuidas on Jumal sulle näidanud, et Ta „mõtleb“ sinu peale?

Nüüd saabus hetk, mil töötatud leping pidi täituma. „Aga sinuga ma teen lepingu ja sina pead minema laeva, sina ja su pojad, su naine ja su poegade naised sinuga“ (1Ms 6:18). Vastupidi jumalikule hävingukuulutusele (1Ms 6:17) töötatakse selle lepinguga elu.

Loe 1Ms 8:20. Mida tegi Noa kõigepealt pärast laevast välja tulemist ja miks?

Nagu Aadam ja Eeva, kes kindlasti kummardasid kuuele loomispäevale vahetult järgneval hingamispäeval Jumalat, kummardas Noa Jumalat vahetult pärast veeuputust, pärast teist loomissündmust. Kaks kummardamistoimingut ei ole aga ühesugused. Erinevalt Aadamast ja Eevast, kes kummardasid Issandat silmast silma, tuli Noal abiks võtta ohver. Siin mainitakse Pühakirjas esmakordselt altarit. Ohver on „põletusohver“ (‘olah), vanim ja levinuim ohver. Noa puhul oli tegemist tänuohvriga (võrdle 4Ms 15:1–11), millega ta väljendas tänu Loojale, kes ta päästis.

Loe 1Ms 9:2–4. Kuidas mõjutas veeuputus inimese toidulauda? Milline põhimõte on Jumala piirangute taga?

Veeuputuse tagajärjel ei olnud taimetoitu enam nii kättesaadav kui varem. Seepärast lubas Jumal inimestel süüa loomaliha. Niisugune muudatus toiduvälikus muutis inimeste ja loomade läbisaamist sellega võrreldes, mis loomisel paika pandi. Loomisloos sõid inimesed ja loomad ühtviisi taimetoitu ega ohustanud üksteist. Veeuputusjärgses maailmas tõi loomade toiduks tapmine sellesse suhtesse hirmu ja kartuse (1Ms 9:2). Kui juba üksteist sööma hakati, siis käitusid inimesed ja loomad kahtlemata üsna teistmoodi kui Eedenis oldud ajal.

Jumala sallivusel oli aga kaks piirangut. Esiteks ei olnud kõik loomad söögi-kõlblikud. Esimene piirang hakkab silma kaudselt – eristuvad „puhtad ja mittepuhtad“ loomad, nagu liigitati juba loomisel (vaata 1Ms 8:19, 20; võrdle 1Ms 1:21, 24). Teine piirang oli selgesõnaline ja uus – tuli hoiduda vere toiduks tarvitamisest, sest veres on elu (1Ms 9:4).

Loe 1Ms 8:21–9:1. Kui tähtis on asjaolu, et Jumal kohustub elu säilitama? Kuidas Jumala õnnistus selle kohustuse ellu viib?

Jumala võetud kohustus elu säilitada oli armutöö, mis ei tulenenud inimese teenetest. Jumal otsustas säilitada maa peal elu inimese kurjusest hoolimata (1Ms 8:21). 1Ms 8:22 on otsetõlkes „kõigil maakera päevadel“. See tähendab, et nii kaua, kui püsib sinne maa, vahelduvad aastaajad ja säilib elu. Ühesõnaga, Jumal ei ole oma loomingust loobunud.

Õigupoolest viib see salm, mis räägib Jumala õnnistusest, meid tagasi algse loomise ja selle õnnistuse juurde (1Ms 1:22, 28; 1Ms 2:3). Teatud mõttes andis Issand inimkonnale võimaluse otsast alustada, värskest alustada.

Loe 1Ms 9:8–17. Mida tähistab vikerkaar? Kuidas seostub see „lepingu tähis“ (1Ms 9:13) teise lepingutähisega, hingamispäevaga?

Fraasi „teen lepingu“ korratakse kolm korda (1Ms 9:9, 11, 17), et tähistada Jumala algse töötuse (1Ms 6:18) kulgu ja täitumist. Kui eelmist lõiku kõrvutatakse loomisloo kuuenda päevaga, siis kõnealune osa seostub selle jätkuna loomisloo seitsmenda päevaga, hingamispäevaga. Sõna „leping“, mis kordub selles tekstilõigus seitse korda, meenutab hingamispäeva. Just nagu hingamispäev on lepingu märk, nii on seda ka vikerkaar (1Ms 9:13, 14, 16; võrdle 2Ms 31:12–17). Lisaks on vikerkaar kõigile nähtav, täpselt nagu hingamispäev; see on mõeldud kogu maailma jaoks. Otsekui hingamispäev on loomise tähisena mõeldud igauhe jaoks kõikjal, nii on ka töötus, et teist üleilmset veeuputust ei tule, antud igauhe jaoks kõikjal.

Järgmisel korral, kui sa vikerkaart näed, mõtle kõigile Jumala töötustele. Miks saame neid töötusi usaldada ja kuidas vikerkaar seda meile näitab?

Toetav mõte: Vägagi õpetlik on võrrelda enne veeuputust elanud inimeste meelsust ja käitumist ning toonase maailma olukorda meie aja inimeste omaga. Kindel on, et inimese kurjus ei ole uus nähtus. Vaata võrdlust nende aja ja meie aja vahel.

„Samad patud, mis töid nuhtlused veeuputuseelsele maailmale, võimutsevad tänapäeval. Jumalakartus on inimeste südamest kadunud ning Tema küssuse suhtutakse ükskõikselts ja halvaks panuga. Noa-aegse sugupõlve äärmist jumalakartmatust on võrreldud praeguse põlvkonna omaga... Jumal ei mõistnud veeuputuseelse maailma inimesi hukka sellepärast, et nad söid ja jõid... Nende patt seisnes selles, et nad ande vastu võttes ei tänanud Andjat ega ohjeldanud oma isu. Inimestel oli õigus ka abielluda. Jumal ju seadis sisse abielu; Ta tegi seda päris maailma alguses. Jumal andis inimestele erilised juhised, kuidas säilitada abielu pühadus ja ilu, kuid õeldu unustati ja abielu muudeti kirgede rahuldamise vahendiks. Samasugune olukord eksisteerib ka tänapäeval. Iseenesest seaduspäraste asjadega minnakse äärmustesse... Pettus, altkäemaks ja röövimine lobbab karistamatult igas eluvallas. Ajaleheveerud kirendavad külmavereliselt ja mõttetult toime pandud mõrvalugudest... Anarhia kasvab kõigis maades ning mässud, mis aeg-ajalt maailmas õudust äratavad, kõnelevad kirgede ja seadusetuse kulmineerumisest. Pilt, mille inspireeritud Sõna on maalinud veeuputuseelse maailma olukorra kohta, vastab liigagi hästi kaasaja ühiskonna suundumusele. Meie päevil, meie sajandil, toimub ka kristlikes maades iga päev kohutavalt süngeid kuritegusid, mille eest hävitati vana maailm.“
– Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 101, 102.

Arutelüküsimused:

1. Millised on veeuputuseelse ühiskonna ja meie ühiskonna ühised tunnusjooned? Mida õpetavad need ühisjooned meile Jumala armust, kes armastab kõigest hoolimata maailma ja püüab ikka veel päästa, keda saab?
2. Osa inimesi väidab, et Noa veeuputus oli vaid kohalik sündmus. Mis on sellel mõtte juures vale? Juhul kui see nii oluks, miks muudaks siis iga kohalik tulvavesi ja iga vikerkaar Jumala valelikuks?

Ustavad vanavanemad

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Õhtul, kui oli läinud juba liiga pimedaks, et veel maisipõllul tööd teha, kogunes Reyneke pere oma väikeses talus Lõuna-Aafrika keskosas suure kõõgilaua ümber õhtusöögile. Isa, ema ja nende seitse poega ning neli tütart sõid igal õhtul kodus kasvatatud toitu: maisiputru kartulite, kõrvitsate ja lihaga. Pärast seda pesid lapsed toidunõud ja isa avas oma hollandikeelse Piibli, et perekonnapalvust pidada.

Just sellel õhtul avas isa Piibli 2. Moosese raamatu 20. peatüki kohalt ja luges: „Pea meeles, et sa pead hingamispäeva pühitsema! Kuus päeva tee tööd ja toimeta kõiki oma talitusi, aga seitsmes päev on Issanda, sinu Jumala hingamispäev. Siis sa ei tohi teha tööd“ (2Ms 20:8–10, NKJV).

„Kuulake,“ ütles isa hämmeldunult. „Siin öeldakse: „Kuus päeva tee tööd, aga seitsmendal päeval puhka.““ Mõte seitsmendal päeval puhkamisest oli tema jaoks uus. Tema ja ta pere olid hingamispäevana pidanud ju nädala esimest päeva, pühapäeva, aga Piibel ütles teisiti.

Isa tegi oma Piibli servale märke. Sõnade „kuus päeva tee tööd“ kõrvale kirjutas ta „kunniaeg“. Sõnade „seitsmendal päeval puhka“ kõrvale kirjutas ta „puhkeaeg“. Asi oli talle selge. Tema pere hakkas pidama seitsmenda päeva hingamispäeva. Perekond teavitas ümberkaudseid talusid ja varsti pidas veel kolm peret hingamispäeva. Aeg möödus ja selles talus peatus üks seitsmenda päeva adventistist kirjandusevangelist, kes müüs isale hollandikeelse raamatu pealkirjaga „Jumala leping inimesega“.

Selle raamatu kaudu said isa ja ema esimest korda teada seitsmenda päeva adventistide kogudusest. Nad said aru, et oli veel inimesi, kes teenisid Jumalat seitsmenda päeva hingamispäeval. Kuigi ei ole teada kuupäeva, millal isa ja ema seitsmenda päeva adventistide kogudusega liitusid, sai nende 11 lapsest neli adventistiks. Üks nende lapselaps on Gideon Reyneke, pastor, kes aitab Lõuna-Aafrika – India ookeani divisjoni peasekretärina kaasa ülemere misjonitööle Lõuna-Aafrikas ja veel 14 riigis.

Gideon ütles, et ta on oma adventpärandi eest võlgu ustavatele vanavanematele, kes lugesid 1920ndatel lihtsalt Piiblit ja kuuletusid. „Palvetame, et see lugu, mida jutustatakse põlvkonnast põlvkonda edasi, kannaks vilja ja tooks Jeesuse juurde veelgi inimesi,“ ütles ta.

Selle kvartali kolmeteistkümnenenda hingamispäeva annetus aitab levitada evangeeliumi Gideon Reynekele koduses Lõuna-Aafrika – India ookeani divisjonis. Täname, et kavatsete heldelt annetada.

Kõik rahvad ja Paabel

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 9:18–11:9; Lk 10:1; Mt 1:1–17, Lk 1:26–33; Ps 139:7–12; 1Ms 1:28, 1Ms 9:1.

Juhtsalm: „*Seepärast pandi sellele nimeks Paabel, sest seal segas Issand ära kogu maailma keele ja sealt pillutas Issand nad üle kogu maailma*“ (1Ms 11:9).

Pärast veeuputust keskendub Piibli aruanne üksikisikutele: Noale ning tema kolmele pojale Seemile, Haamile ja Jaafetile. Eriliselt pööratakse tähelepanu Haamile, Kaanani isale (1Ms 10:6, 15), et tutvustada mõistet „Kaanani“, töötatud maa (1Ms 12:5), Aabrahami ootus, kelle õnnistusest saavad osa kõik rahvad (1Ms 12:3).

Kuid sugulusliini ajab segamini Paabeli torni juures juhtunu (1Ms 11:1–9). Taas häiritakse Jumala plaane inimkonna suhtes. Erinevate rahvaste süünd, mis oleks pidanud olema õnnistus, saab järjekordseks needmiseks. Rahvad tulevad kokku ja püüavad asuda Jumala kohale. Jumal omakorda karistab neid ning järgnevas segaduses pillutatakse inimesed üle kogu maa laiali (1Ms 11:8). Nii täitub Jumala esialgne plaan „täita maa“ (1Ms 9:1).

Lõpuks toob Jumal inimese kurjuse kiuste esile hea, sest Tema öelda on alati viimane sõna. Viimaks tuleb rahvastele õnnistuseks isegi needus, mille Haam sai isa telgis (1Ms 9:21, 22), ja needus, millega segati Paabeli torni juures inimeste keel (1Ms 11:9).

Selle nädala õppetükk õppides valmistud hingamispäevaks, 30. aprilliks.

Loe 1Ms 9:18–27. Mis sõnumit see kummaline lugu kannab?

Noa viinamäe istutamisest kumab läbi Aadama tegevus Eedeni aias. Kahel lool on ühised motiivid: puuvilja söömine ja sellest tulenev elastolek, keha katmine, needus ja õnnistus. Noa jõuab Adamani ulatuvate juurte juurde ja jätkab kahjuks sedasama ebaõnnestunud lugu.

Jumala algse loomisplaani kohaselt puuvilju ei kääritatud. Noa lubas seda endale, kaotas siis enesekontrolli ja jättis ennast kehakatteta. Asjaolu, et Haam „nägi“ tema alastust, on viide Eevale, kes „nägi“ keelatud puud (1Ms 3:6). Nii-sugune paralleel annab märku millestki enamast kui sellest, nagu oleks Haam lihtsalt vargsi, kogemata, „näinud“ oma isa elastolekut. Ta käis ringi ja rääkis sellest, püüdmata isa probleemi eest hoolt kanda. Ent tema vendade kohene tegutsemine – isa katmine – mõistab hukka Haami tegevuse, kes jätab isa alasti.

Siin on küsimus vanemate austamises. Suutmatus austada oma vanemaid, kes esindavad su minevikku, mõjutab sinu tulevikku (2Ms 20:12; võrdle Ef 6:2ga). Sellest tuleneb needus, mis mõjutab Haami ja ta poja Kaanani tulevikku.

Muidugi on jäme teoloogiline viga ja eetiline kuritegu kasutada neid piiblisalme rassistlike teooriate õigustamiseks. See prohvetikuulutus piirdub ainult Kaanani ja Haami pojaga. Piibellikul kirjamehel on mõlkunud meeles nii mõnigi kaananlaste paheline komme (1Ms 19:5–7, 31–35).

Needuse juurde kuulub ka õnnistuse lubamine. See sisaldab sõnamängu Kaanani nimega, mis tuleneb sõnast *kanā* ja tähendab „alistama“. Kaananlaste alistamise teel astub Jumala rahvas, Seemi järeltulijad, töötatud maale ja valmistab tee Messia tulekuks, kes annab Jaafetile avarust „Seemi telkides“ (1Ms 9:27). Tegemist on prohvetliku viitega, et Jumala leping laieneb kõikidele rahvastele, kes võtavad omaks Iisraeli päästesõnumi kogu maailma jaoks (Tn 9:27; Js 66:18–20; Rm 11:25). Haami needus saab tegelikult õnnistuseks kõikidele rahvastele, kaasa arvatud Haami ja Kaanani järeltulijatele, kes võtavad vastu Issanda pakutud pääste.

Veeuputuse „kangelane“ Noa on purjus? Mida räägib niisugune juhtum meile sellest, kui ekslikud me kõik oleme ja miks vajame Jumala armu igal eluhetkel?

Noa ajastu kohta käiva kronoloogilise info põhjal saame teada, et Noa on lüli veeuputuseelse ja veeuputusjärgse tsivilisatsiooni vahel. Eelnenud loo kaks viimast salmi (1Ms 9:28, 29) viivad meid tagasi Aadama sugupuu viimase lüli juurde (1Ms 5:32). Kuna Adam suri siis, kui Noa isa Lemek oli 56aastane, kuulis Noa kindlasti lugusid Aadamast, mida ta rääkis edasi oma järeltulijatele enne ja pärast veeuputust.

Loe 1Ms 10. ptk. Mis on Piibli sugupuu otstarve? (Vaata ka Lk 3:23–38.)

Piibellikul genealoogial on kolm ülesannet. Esiteks rõhutab see Piibli sündmuste ajaloolist olemust, kuna kirjeldab reaalseid inimesi, kes elasid ja surid ning kelle elupäevad on täpselt loetletud. Teiseks näitab see järjepidevust vanast ajast kuni kirjutaja kaasajani, mineviku seotust „olevikuga“. Kolmandaks meenutab see meile inimese haprust ning patu needuse traagilist mõju ja, patu tagajärjena, kõikide järgnevate põlvkondade suuremist.

Märkad, et Haami, Seemi ja Jaafeti järeltulijate jaotus ei toimu selgete tunnusjoonte põhjal. 70 rahvast on eelaimdus Jaakobi pere 70 liikmest (1Ms 46:27) ja Iisraeli kõrberännaku aegsest 70 vanemast (2Ms 24:9). 70 rahva ja 70 vanema vastavuses olemise mõte vihjab Iisraeli ülesandele rahvaste suhtes: „Kui Kõige-kõrgem andis rahvaile pärisosa, kui ta jaotas inimlapsi, siis ta määras kindlaks rahvaste piirid vastavalt Iisraeli laste arvule“ (5Ms 32:8). Sama joont jätkates saadab Jeesus evangeeliumitööd tegema 70 jüngrit (Lk 10:1).

Selline info näitab meile otsest seost Aadama ja usuisade vahel. Nad kõik on ajaloolised tegelased, reaalsed inimesed Adamast alates. See aitab meil ka mõista, et usuisad võisid otse kõnelda tunnistajatega, kellel olid iidsete sündmuste kohta isiklikud mälestused.

Loe Mt 1:1–17. Mida õpime siit nende inimeste tegeliku olemasolu kohta? Miks on meie usu jaoks oluline teada ja uskuda, et nad olid reaalsed inimesed?

Loe 1Ms 11:1–4. Miks püüdis „kogu maailma“ rahvas väga innukalt koos olla?

Fraas „kogu maailmas“ viitab väikesele hulgale inimestele, kes elasid pärast veeuputust. Kogunemise põhjus öeldakse selgelt välja: nad tahtsid ehitada taevani ulatuva torni (1Ms 11:4). Õigupoolest oli nende tegelik kavatsus võtta endale Jumala, Looja, koht. Märkimisväärne on see, et inimeste kavatsusi ja tegemisi kirjeldatakse sarnaste sõnadega nagu Jumala kavatsusi ja tegevust loomisloos: „nad ütlesid“ (1Ms 11:3, 4; võrdle 1Ms 1:6, 9, 14 jt-ga); „tehkem“ (1Ms 22:3, 4; võrdle 1Ms 1:26ga). Nende plaan öeldakse selgelt välja: „Tehkem enestele nimi“ (1Ms 11:4). Sellist väljendit kasutatakse muidu ainult Jumala puhul (Js 63:12, 14).

Ühesõnaga, Paabeli ehitajad tahtsid saavutada vale eesmärki – olla ise Jumalaks, Loojaks. (Me ju teame, kes seda neile sisendas? Vaata Js 14:14.) Kindlasti etendas rahva ettevõtmises oma osa mälestus veeuputusest. Nad ehtasid kõrget torni selleks, et elada üle teine veeuputus, mida nad arvasid kindlasti tulevat, vaatamata Jumala töotusele. Mälestus veeuputusest, ehkki moonutatud kujul, on säilinud babüloonlaste pärimuses Paabeli (Babüloon) linna ehitamisest. Baabüloni vaimsust iseloomustab ülespoole pürgimine, et jõuda taevani ja anastada jõuga Jumala tahe.

Just seepärast on Paabeli torni lugu väga tähtis motiiv ka Taanieli raamatus. Viide Sinearimaale, millega Paabeli torni lugu algab (1Ms 11:2), esineb taas Taanieli raamatu alguses selleks, et määrata ära koht, kuhu Nebukadnetsar oli toonud Jeruusalemma templi riistad (Tn 1:2). Taanieli raamatus satume samale kohanimele veel mitu korda ning ka Nebukadnetsari püstitatava kuldkuju loos on tõenäoliselt tegemist sama kohaga samal „tasandikul“, mis illustreerib vägagi hästi vastavat mõtteviisi. Taaniel näeb lõpuajast rääkivas nägemuses samasugust sündmuste käiku – maa rahvad kogunevad kokku, et olla üksmeelselt Jumala vastu (Tn 2:43; Tn 11:43–45; võrdle Ilm 16:14–16ga). Ent ka siin luhtub see püüdlus samamoodi nagu Paabeli puhul.

Üks möödunud sajandi kuulus ilmalik kirjanik Prantsusmaal ütles, et inimkonna suureks sihiks on „olla Jumal“. Mida räägib see meile (alates Eevast Eedeni aias [1Ms 3:5]) ohust sattuda valesse?

Loe 1Ms 11:5–7 ja Ps 139:7–12. Miks tuli Jumal siin alla maa peale? Milline sündmus sellise jumaliku teo esile kutsus?

Veider ju, et siis, kui inimesed läksid ülespoole, pidi Jumal tulema alla nende juurde. Jumala allatulek kinnitab Tema ülemvõimu. Jumal on alati väljaspool meie inimlikku käeulatust. Inimese igasugune jõupingutus tõusta Temani ja kohata Teda taevas, on asjatu ja naeruväärne. Just sellepärast tuli Jeesus meie päästmiseks alla meie juurde, et Tal polnud mingit teist viisi meid päästa.

Jumala kohta kasutatud fraas Paabeli torni loos – Ta „tuli alla vaatama linna ja torni“ (1Ms 11:5) – on suur ironia. Jumalal ei ole vaja tulla midagi alla vaatama (Ps 139:7–12; võrdle Ps 2:4ga), aga nii Ta tegi. Selline mõttekäik rõhutab Jumala seotust inimkonnaga.

Loe Lk 1:26–33. Mida õpime sellest Jumala tulemisest meie juurde?

Jumala allatulek viib mõtted ka usu läbi õigeks saamise põhimõttele ja Jumala armule. Ükskõik, mida meie Jumala heaks teeme, on Temal ikkagi vaja tulla alla, et meiega kohtuda. Mitte miski, mida meie Jumalale teeme, ei vii meid Tema juurde ega pääsemiseni. Meid päästab hoopis Jumala liikumine meie poole. Õigupoolest öeldakse kõnealus kohas Moosese esimeses raamat kaks korda, et Jumal tuleb „alla“, millest saame aimu, kui väga Ta hoolib siin toimuvast.

Nende salmide põhjal tahtis Issand lõpetada inimeste sügavalt juurdunud üksmeele, mis andis pattulangenud olukorras neile võimaluse veel rohkem kurja teha. Sellepärast valis Ta keelte segamise, mis tegi ühistele tegevusplaanidele lõpu.

„Paabeli torni ehitajate plaanid lõppesid häbi ja lüüasaamisega. Nende uhkusele püstitatud mälestusmärgist sai meeletuse mälestusmärk. Ometi kordavad inimesed ikka ja jälle sama viga. Nad tahavad toetuda iseendale ja hülgavad Jumala käsu. Saatan üritas sama taevas. Kain juhendus sellest oma ohvrit tuues.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 123.

Kuidas näeme Paabeli torni loos veel üht näidet inimeste hullusest, mis lõpuks läbi kukub? Millised isiklikud õppetunnid sellest loost saame?

Loe 1Ms 11:8, 9 ja 1Ms 9:1; võrdle 1Ms 1:28ga. Miks on Jumala käe läbi hajutamine päästev?

Jumala kavatsus ja õnnistus inimkonna jaoks oli, et neid saaks palju ja nad täidaksid maa (vt 1Ms 9:1; võrdle 1Ms 1:28ga). Vastupidi Jumala plaanile pidasid Paabeli ehitajad paremaks jääda ühe rahvana kokku. Nende endi sõnul oli üks põhjus, miks nad tahtsid linna ehitada, soov, et nad „ei hajuks üle kogu maailma“ (1Ms 11:4). Nad keeldusid kuhugi kolimast, sest mõtlesid ehk, et koos on nad tugevamad kui eraldatult ja hajali. Ja teatud mõttes oli neil õigus.

Kahjuks oli nende ühiste jõupingutuste eesmärk kuri, mitte hea. Nad tahtsid teha enesele nime, mis näitas võimsalt nende ülbust ja uhkust. Iga kord, kui inimesed tahavad avalikult Jumalat trotsides teha endale nime, võime olla kindlad, et sellest ei tule head nahka. Pole kunagi tulnud.

Inimeste avaliku allumatuse karistamiseks hajutas Jumal nad „üle kogu maailma“ (1Ms 11:9) ja nii juhtus just see, mida nad püüdsid vältida.

On huvitav, et nimi Paabel, mis tähendab „Jumala värav“, on suguluses tegusõnaga *balal*, mis tähendab „segadus“ (1Ms 11:9). Kuna inimesed tahtsid jõuda Jumala „väravani“ ning hakkasid end pidama Jumalaks, lõpetasid nad segaduses ja palju nõrgemana kui varem.

„Paabeli elanikud olid otsustanud rajada Jumalast sõltumatu riigi. Nende seas olid siiski mõned jumalakartlikud mehed, keda jumalakartmatud olid pettusega oma poole ahvatlenud. Selliste ustavate inimeste pärast viivitas Issand oma nuhtluste täideviimisega ning andis inimestele aega avada oma tegelik olemus. Jumala lapsed püüdsid kaaslasi eksiteelt ära pöörata, kuid rahvas näis täiesti üksmeelselt taevast trotsivat. Kui nende kavatsustele poleks piiri pandud, oleksid nad demoraliseerinud maailma juba selle algetapis. Nende liidu aluseks oli vastuhakk Jumalale; nende riik pidi ülistama neid endid. Selles polnud kohta Jumalale ega Tema austamisele.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 123.

Miks peame olema väga ettevaatlikud endale „nime tegemisega“?

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust „Patriarhid ja prohvetid“ peatükki „Paabeli torn“, orig lk 117–124.

„Nad hakkasid ehitama linna ja rajama torni, mille kõrgus pidi äratama kogu maailma imetluse. Ühtlasi lootsid nad sellega takistada inimeste elama asumist hajali kogukondadena. Jumal oli käskinud inimestel jaguneda laiali üle kogu maa, et see asustada ja oma valdusse võtta. Paabeli torni ehitajad otsustasid hoida kokku ja rajada ainuriigi, mis hakkaks lõpuks valitsema kogu maailma. Nende linnast pidi saama maailmariigi võimas pealinn, mille hiilgus pidi äratama kogu maailma imetluse ja tegema kuulsaks selle rajajad. Võimas, taevani ulatuv torn pidi saama torni ehitajate tarkuse ja võimu ausambaks ning säilitama nende kuulsuse läbi põlvkondade.

Sineari tasandiku elanikud ei uskunud Jumala töotust mitte kunagi enam hävitada maad veeuputuse läbi. Paljud neist eitasid üldse Jumala olemasolu ning nimetasid veeuputust kõige tavalisemaks loodusnähtuseks. Teised uskusid küll ühe kõrgema võimu olemasolu ning mõnsid, et too oli hävitanud vana maailma vee läbi, kuid nende süda mässas Tema vastu nagu omal ajal Kainil. Ehitatava torniga püüdsid nad end kindlustada võimaliku uue veeuputuse puhuks. Nad arvasid, et oht ei saa neid ähvardada siis, kui nad ehitavad torni palju kõrgemaks veeuputuse tasemest. Kui neil õnnestub jõuda pilvedeni, siis arvasid nad saavat teada ka veeuputuse põhjuse. Kogu ettevõtmine pidi ülistama ettevõtjaid ning võõrutama järeltulevad põlvkonnad Jumalast ja köitma ebajumalateenistuse külge.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 118, 119.

Arutelüküsimused:

1. Milline näide on meil võtta ajaloost või lausa olevikust selle häda kohta, mida põhjustavad need, kes püüavad endale nime teha?
2. Kuidas saame kogudusena vältida ohtu püüda püstitada oma Paabeli torn? Mil viisil võime püüda seda päriselt teha, olgu või alateadlikult?

Ime AÜEs

Loo on kirja pannud Gureni Lukwaro.

Pradeep Liyanage ei olnud päriselt Jeesusele mõelnud enne, kui ta poeg astus Araabia Ühendemiraatides Rajaleidjate klubisse. 13aastane poiss tuli koju, pakatades rõõmust piiblitlugude pärast, mida ta selles klubis kuulis. Kui Pradeep ja ta naine poisi vaimustust nägid ning lugusid kuulasid, kasvas neis soov rohkem teada saada ja nad hakkasid õppima Piiblit koos Muyi Oyinloyega, Seitsmenda Päeva Adventistide Sharjahi koguduse pastoriga.

Saabus päev, mil Pradeepi naine ja poeg andsid oma südame Jeesusele ja nad ristiti. Pradeepki tahtis adventkirikuga ühineda, aga tal oli patune harjumus, mille murdmiseks näis ta olevat jõuetu: tubakas.

Umbes nende ristimise ajal asus Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika Uniooni Lahemisjoni peakorteris tööle uus terviseteenistuse juht. Kui Kathy Coleman oma uut kabinetti tundma õppis, leidis ta, et tal puudub terviseteenistuse ametlik pitsat, mis oli dokumentide jaoks väga oluline. Telefonikõne endisele terviseteenistuse juhile aitas leida pitsati ja mitu kastitait materjale, millest ta ei teadnud enne midagi. Neis kastides olid mitmesugused adventistide terviseprogrammide materjalid, sealhulgas suitsetamisest vabanemise programmi „Hinga vabalt“ õppevihikud.

Materjalide sorteerimise ajal helistas Kathyle pastor Muyi.

„Kas on võimalik korraldada nii, et Pradeep saaks suitsetamisest loobumise kursuse?“ küsis ta.

Kathy taipas, et Jumal oli hoolt kandnud selle eest, mida vaja, et Pradeepi aidata. Jumal oli kõik tükikesed tervikuks liitnud just selleks ajaks, kui pastor helistas. Kathy võttis Pradeepiga ühendust ja abistas teda üheksanädalase programmi käigus. Mees loobus suitsetamisest ning oli kaks kuud pärast programmi läbimist jätkuvalt tubakast vaba ega ihanud seda. Teda oli rõõm ristida 13. märtsil 2021. aastal.

„Issand on õnnistanud minu elu nii füüsiliselt kui ka vaimselt,“ ütles Pradeep. „Ta on teinud mind tervemaks ja mu pere õnnelikumaks ning ma saan isegi tööl paremini hakkama.“

Nüüd räägib 47aastane mees kõigile Jeesusest ja kutsub neidki sedasama rõõmu kogema. Kuuldes tema tunnistust suitsetamisest loobumise kohta, on veel kolm perekonda saatnud oma lapsed Rajaleidjate klubisse.

Lahemisjoni esimehe Marc Colemani sõnul kutsub Jeesus igat oma järgijat olema Tema valguseks. „Issand kutsub meid kõiki üles elama muudetud elu, mis annab teistele teada, et meis on Jeesuse armastus,“ ütles ta.

See misjonilugu illustreerib Seitsmenda Päeva Adventistide koguduse strateegilise plaani „Mina lähen“ eesmärki nr 2: „Tõhustada ja mitmekesistada adventisjoniit suurlinnades ... 10/40 akna ulatuses.“ Rohkem saad teada aadressilt WillGo2020.org.

Aabrahami juured

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 12. ptk; Js 48:20; Js 36:6, 9; Jr 2:18; 1Ms 13. ptk; 1Ms 14. ptk; Hb 7:1–10.

Juhtsalm: „*Usus oli Aabraham kuulekas, kui teda kutsuti minema paika, mille ta pidi saama pärandiks, ja ta läks välja, teadmata, kuhu ta läheb*“ (Hb 11:8).

Oleme nüüd jõudnud Moosese esimese raamatu keskmesse. See keskosa (1Ms 12.–22. peatükk) kirjeldab Aabrahami teekonda. Tekst algab Jumala esimese kutsega, *lekh lekha*, „Mine!“ (1Ms 12:1), mis paneb Aabrahami lahkuma oma minevikust, ja lõppeb Jumala teise kutsumisega, *lekh lekha*, „Mine!“ (1Ms 22:2), mis paneb Aabrahami lahkuma oma tulevikust (nagu seisneks see tema pojas). Sellepärast on Aabraham alati liikumises, alati ümberasuja, mistõttu teda nimetatakse ka „võõraks“ (1Ms 17:8).

Oma rännakul paigutatakse Aabraham justkui tühja ruumi. Tal ei ole minevikku, mille ta on kaotanud, ja tal puudub tulevik, mida ta ei näe. Nimetatud kahe kutse vahel, mis raamistavad Aabrahami usurännakut, kuuleb Aabraham Jumala häält, mis teda kinnitab: „Ära karda“ (1Ms 15:1). Need sõnad kõlavad Jumala suust Aabrahami rännaku kolme erineva osa alguses, mida õpime 6., 7. ja 8. nädalal.

Aabraham on näide usust (1Ms 15:6) ja heebrea Pühakiri räägib temast kui usumehest (Ne 9:7, 8). Uues Testamendis on Aabraham üks kõige sagedamini mainitud Vana Testamendi tegelasi ja sellel nädalal asume vaatama, miks.

Selle nädala õppetüki õppides valmistud hingamispäevaks, 7. maiks.

Loe 1Ms 12:1–9. Miks palus Jumal Aabramil lahkuda oma maalt ja sugukonna juurest? Kuidas Abram vastas?

Eelmine kord, kui Jumal Pühakirja veergudel mõne inimesega rääkis, oli see, kui Ta kinnitas pärast veeuputust Noale veel kord, et Ta teeb lepingu kõige lihaga (1Ms 9:15–17) ja et teist üleilmset veeuputust ei tule enam iial. Jumala uued sõnad, nüüd juba Aabramile, on taas seotud töotusega: Aabrami kaudu õnnistatakse *paljusid rahvaid maa peal*.

Selle prohvetikuulutuse täidamine algab mineviku mahajätmisega. Aabram jätab seljataha kõik, mis oli talle tuttav: oma sugukonna ja maa ning lausa osa iseendast. Selle mineku jõulisust peegeldab võtmesõna „mine“ kordamine, mis esineb vastavas kontekstis seitse korda. Kõigepealt tuli Aabramil lahkuda oma maalt, „Kaldea Uurist“, mis on ühtlasi Babüloonia (1Ms 11:31; Js 13:19). Kutset „minna välja Baabülonist“ on Piibli prohvetid korduvalt esitanud (Js 48:20; Ilm 18:4).

Aabrami teeleminek puudutas ka tema peret. Ta jättis maha oma pärandvara ja palju sellest, mida ta pärilikkuse, kasvatuse ja ühiskonna mõju kaudu õppis ja omandas.

Ometi tähendab Jumala kutse midagi enam. Heebreakeelset fraasi *lekh lekha*, „mine“, võib sõna-sõnalt tõlkida kui „mine ise“ või „mine enda pärast“. Aabrami lahkumine Paabelist ei olnud ainult kaugenemine keskkonnast või suguseltsist. Heebreakeelne fraas laseb aimata, et rõhk on sõnal *ise*. Aabram *ise* pidi lahkuma, vabanema sellest osast endas, kuhu kuulus tema Paabeli minevik.

Niisuguse hülgamise tasuks on „maa“, mille Jumal talle näitab. Samu sõnu kasutatakse taas lisaki ohverdamise kontekstis (1Ms 22:2), kui viidatakse Morija mäele, kus lisak pidi ohverdatama ja kuhu hiljem ehitati Jeruusalemma tempel (2Aj 3:1). Jumala töötlus räägib maailma päästest, mitte ainult füüsilisest kodumaast. Seda arusaama kinnitab kõikidele rahvastele suunatud Jumala õnnistustöötlus (1Ms 12:2, 3). Tegusõna *barakh*, „õnnistama“, esineb selles lõigus viiel korral. Niisugune üleüldine õnnistamine toimub Aabrami „soo“ kaudu (1Ms 22:18; 1Ms 26:4; 1Ms 28:14). Siinse viite „soole“ täidab lõplikult Jeesus Kristus (Ap 3:25).

Mida võib Jumal paluda sinul seljataha jätta? See tähendab, millise osa oma elust pead sa loovutama selleks, et Jumala kutset kuulda võtta?

Loe 1Ms 12:10–20. Miks lahkus Aabram töotatud maalt ja läks Egiptusesse? Kuidas käitus vaarao Aabramiga võrreldes?

Veidral kombel tuli Aabramil, kes oli äsja töotatud maale jõudnud, sealt lahkuda ja Egiptusesse minna, sest „maal oli nälg“ (1Ms 12:10). Egiptuse muistsed tekstid kinnitavad asjaolu, et Kaananimaa inimestel tuli mõnikord näljahäda pärast Egiptusesse minna. Egiptuse Merikare õpetuses, tekstis, mis koostati Keskmise riigi ajal (2060.–1700. aastal eKr), nimetatakse Kaananist tulnud inimest „viletsaks aasialaseks“ (*aamu*) ja teda kirjeldatakse nii: „...armetu... veepuuduses... ta ei ela ühes kohas, ta jalgu ajab edasi toit“. – Miriam Lichtheim, „Ancient Egyptian Literature“, 1. kd, „The Old and Middle Kingdoms“ (Berkeley, CA: University of California Press, 1973), lk 103, 104.

Egiptuse kiusatus oli muistsete iisraellaste jaoks sage probleem (4Ms 14:3; Jr 2:18). Nõnda sai Egiptus nende inimeste sümboliks, kes usaldavad inimesi rohkem kui Jumalat (2Kn 18:21; Js 36:6, 9). Egiptuses, kus vett võis näha iga päev, polnud usku vaja, sest see, mida maa töötas, oli silmaga nähtav. Näljamaaga võrreldes tundus Egiptus hea kohana, vaatamata sellele, mida Jumal öelnud oli.

Aabram, kes lahkub nüüd Kaananist, erineb Aabramist, kes lahkus Uurist. Enne kujutati Aabramit usumehena, kes lahkus Uurist vastusena Jumala kutsele. Nüüd lahkub Aabram töotatud maalt ise, enda tahtel. Enne usaldas Aabram Jumalat, nüüd käitub ta manipuleeriva ja ebaeetilise poliitikuna, kes loodab ainult iseendale. „Egiptuses viibimise ajal ilmnes, et Aabrahamilgi olid oma nõrkused ja vajakajäämised. Varjates tõsiasja, et Saara on tema naine, ei usaldanud Aabraham Jumala kaitset ega väljendanud seda ülevat usku, mis oli talle sageli nii omane.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 130.

Näeme, et isegi suur jumalamees võib eksida, aga ometi ei hülga Jumal teda. Kui Uues Testamendis on Aabraham näide armu läbi pääsemisest, siis just armu peetaksegi silmas. Sest Aabrahamil, nagu meil kõigil, poleks ilma armuta olnud lootust.

Mida õpetab loetud lugu meile sellest, kui kerge on isegi ustaval kristlasel õigelt teelt eksida? Miks pole iialgi hea valida sõnakuulmatust?

Loe 1Ms 13:1–18. Milline õpetus on selles loos iseloomu tähtsuse kohta?

Aabram pöördub tagasi sinna, kus ta varem oli, justkui oluks tema Egiptuses käik pelk õnnetu kõrvalepõige. Jumala ja Aabrami lugu saab uue alguse seal, kus see pärast esmakordset töötatud maale jõudmist peatus. Aabrami esimene peatuspaik on Peetel (1Ms 13:3), nagu siis, kui ta esimest korda maale jõudis (1Ms 12:3–6). Aabram on kahetsenud ja on nüüd jälle „tema ise“ – usumees Aabram.

Seda, et Aabram kuulub taas Jumalaga kokku, näitavad juba tema suhted teiste inimestega. Näeme, kuidas ta lahendab oma vennapoja Lotiga tekkinud probleemi maa kasutamise asjus. Just Aabram pakub välja rahumeelse kokkuleppe ja laseb Lotil esimesena valida (1Ms 13:9, 10). See õilis ja lahke tegu näitab, milline mees Aabram oli.

Asjaolu, et Lott valis endale kergema ja parema osa, veerikka tasandiku (1Ms 13:10, 11), muretsemata oma tulevaste naabrite kurjuse pärast (1Ms 13:13), räägib midagi Loti saamahimust ja iseloomust. Sõna „enesele“ meenutab meile veeuputuseelseid inimesi, kes samuti valisid „enestele“ (vaata 1Ms 6:2).

Erinevalt Lotist on Aabrami samm usutegu. Aabram ei vali maad; see on talle Jumala armust antud. Erinevalt Lotist silmitseb Aabram maad üksnes Jumala korraldusel (1Ms 13:14). Kuid siis, kui Aabram ja Lott lahku lähevad, kõnetab Jumal Aabrami jälle (1Ms 13:14). Õigupoolest on see esimene Piiblistse kirja pandud kord, mil Jumal kõnetab Aabrami pärast Uurist välja kutsumist. „Tõsta nüüd oma silmad üles ja vaata paigast, kus sa oled, põhja ja lõuna ja hommiku ja õhtu poole, sest kogu maa, mida sa näed, ma annan sinule ja su soole igaveks ajaks“ (1Ms 13:14, 15). Siis käsib Jumal Aabramil maa omastamistoingu mõttes „läbi käia“. „Võta kätte, käi maa läbi pikuti ja põiki, sest ma annan selle sinule“ (1Ms 13:17).

Issand teatab aga väga selgelt, et Tema, Jumal, annab Aabramile maa. See on kingitus, armuand, mille Aabram peab endale saama usu kaudu; sellise usu kaudu, mille osaks on sõnakuulmine. Üksnes Jumal viib täide kõik selle, mida Ta Aabramile siin töötas (vaata 1Ms 13:14–17).

Kuidas õpime olema kaasinimeste vastu lahked ja üllameelsed ka siis, kui nad meile samaga ei vasta?

Loe 1Ms 14:1–17. Mis on tähelepanuväärne sõjakäigu juures, mis toimub tootatud maa kinkimisele järgnevas loos? Mida saame sellest loost teada Aabrami kohta?

See on esimene sõjakäik, millest Piibel räägib (1Ms 14:2). Mesopotaamiast ja Pärsiasit tulevad liitlased, neli sõjaväge, ning astuvad vastu kaananlaste koalitsioonile, viiele sõjaväele, kuhu kuuluvad ka Soodoma ja Gomorra kuningad (1Ms 14:8). See kõik annab mõista, et tegu on suure konfliktiga (1Ms 14:9). Niisuguse sõjalise operatsiooni põhjuseks on asjaolu, et Kaanani rahvad olid hakanud vastu Babüloonia ülemvalitsejatele, süseräänidele (1Ms 14:4, 5). Kuigi lugu räägib konkreetsest ajaloolisest vastuolust, annab selle „globaalse“ sõjakäigu aeg – kohe pärast seda, kui Jumal kinkis Aabramile tootatud maa – sündmusele erilise vaimuliku tähenduse.

Nii paljude Kaanimaa inimeste osalemine konfliktis viitab tõsiasjale, et kaalul on ainuvõim maa üle. Veidral kombel on Aabrami leer – ainus osaline, keda toimuv peaks tõeliselt huvitama, kuna Aabram on maa tegelik omanik – ainus jõud, kes jääb vähemalt alguses konfliktist eemale.

Aabrami neutraliteedi põhjus on selles, et tema jaoks ei toimunud tootatud maa omandamine sõjajõu või tarkade poliitiliste strateegiatega abil. Ainus põhjus, miks Aabram sekkub, on tema vennapoja Loti saatus, kes on lahingute käigus vangi võetud (1Ms 14:12, 13).

„Aabraham elas rahu Mamre tammikus. Ta kuulis juhtunust ühelt põgenikult. Aabraham ei kandnud südames halbu mälestusi Loti tänamatusest. Lotiga toiminu liigutas teda niivõrd, et ta otsustas sugulase päästa. Küsinud eelkõige nõu Jumalalt, valmistus ta sõjaretkeks.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 135.

Kuid Aabram ei astu vastu kogu koalitsioonile. Tema eriuksuse kiire öise operatsiooni käigus rünnatakse ainult seda laagrit, kus Lotti vangis hoitakse. Lott päästetakse. Nii ilmutab see Jumalale ustav mees ka suurt julgust ja meelekindlust. Pole kahtlust, et Aabrami mõju selles piirkonnas kasvas ning inimesed nägid, missuguse mehega oli tegemist, ja said veel midagi teada Jumalast, keda ta teenis.

Millist mõju avaldavad meie teod kaasinimestele? Millise sõnumi edastame oma tegude kaudu enda usust?

Loe 1Ms 14:18–24 ja Hb 7:1–10. Kes oli Melkisedek? Miks andis Aabram oma kümnise sellele preestrile, kes näis välja ilmuvat eikusagilt?

Mõistatusliku Melkisedeki äkiline ilmumine on täiesti omal kohal. Pärast seda, kui kaananlaste kuningad on Aabramit tänanud, tänab Aabram nüüd preestrit ja tema tänulikkus väljendub preestrile kümnise andmises.

Melkisedek tuleb Saalemi linnast, mis tähendab „rahu“ ning on pärast sõjamoõllu väga sobiva alatooniga. Osa Melkisedeki nimest, *tsedek*, „õigus“, on vastand Soodoma kuninga nimele Bera („paha hulgas“) ja Gomorra kuninga nimele Birsu („kurjuses“). Tõenäoliselt on tegu nende kohtade hüüdnimedega, mida kuningad esindavad (1Ms 14:2).

Melkisedek astub esile siis, kui on tulnud tagasi vägivalla ja kurjuse keskelt, mida esindavad teised kaananlaste kuningad. Selles lõigus kasutatakse Piiblis esimest korda sõna „preester“ (1Ms 14:18). Melkisedeki seostamine „kõige kõrgema Jumalaga“ (1Ms 14:18), keda Aabram nimetab oma Jumalaks, Issandaks (1Ms 14:22), näitab selgesti, et Aabram nägi temas selle Jumala preestrit, keda ta ise teenis. Siiski ei samastu Melkisedek Kristusega. Melkisedek oli Jumala esindaja tolle aja rahva hulgas (vaata „Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud“, 1. kd, Ellen G. White'i kommentaarid, lk 1092, 1093).

Melkisedek oli ametikohustuste poolest tõesti preester. Ta „pakub leiba ja veini“ – sageli viitab selline seos värskelt pressitud viinamarjamahlale (5Ms 7:13; 2Aj 31:5) –, mida näeme taas kümnise toomise kontekstis (5Ms 14:23). Lisaks õnnistab ta Aabramit (1Ms 14:19).

Aabram annab otsemaid „temale kümnist kõigest“ (1Ms 14:20). See on tema vastus Jumalale, „taeva ja maa Loojale“ (1Ms 14:19). Tiitel „taeva ja maa Looja“ viitab loomisloole sissejuhatusele (1Ms 1:1), kus fraas „taevas ja maa“ tähendab tervikuna „kõike“. Mõistetakse, et kümnis väljendab tänu Loojale, kellele kõik kuulub (Hb 7:2–6; võrdle 1Ms 28:22ga). Vastuolulisel kombel ei pea jumalateenija kümnist Jumalale tehtavaks kingituseks, vaid Jumalalt *saadavaks* kingituseks, sest Jumal on esialgu meile kõik andnud.

Miks on kümnise tagastamine ühtaegu nii usu võimas väljendus kui ka usku suuresti üles ehitav tegu?

Reede, 6. mai

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust „Patriarhid ja prohvetid“ peatükki „Abram Kaananis“, orig lk 134–136.

„Kristuse kogudus on mõeldud olema õnnistus ja selle liikmed saavad õnnistatud, kui nad õnnistavad kaasinimesi. Jumal ei eelistanud kogu maailmas üht rahvast mitte ainult sellepärast, et lapsendada neid oma poegadeks ja tütardeks, vaid ka selleks, et nende kaudu suunata maailma pilk jumaliku valguse paremusele. Issand valis Aabrami, et ta oleks nii Jumala eriline sõber kui ka hinnaliste ja eriliste eesõiguste vahendaja, mida Issand igatses rahvastele anda. Ta pidi olema valguseks keset ümbritsevat moraalset pimedust.

Alati, kui Jumal õnnistab oma lapsi valguse ja tõega, ei anna Ta igavese elu andi ainult neile endale, vaid ka selleks, et nende ümber olijad saaksid vaimulikult valgustatud... „Teie olete maa sool.“ Ja kui Jumal teeb oma lapsed soolaks, siis mitte üksnes nende endi säilimise pärast, vaid selleks, et nad säilitaksid kaasinimesi...

Kas oled poleeritud elavaks kiviks Jumala hoones?... Meie religioon ei ole ehtne, kui selle mõju ei avaldu igas äritehingus. Me peame oma elutöösse põimima praktilise jumalakartuse. Meie südames peab olema Kristuse muutev arm. On vaja, et meis oleks palju rohkem Jeesust ja palju vähem ennast.“ – Ellen G. White, „Reflecting Christ“, lk 205.

Arutelüküsimused:

1. Mida tähendab Aabrahami õnnistamise valgel õnnistatud olemine? „Ma... õnnistan sind..., et sa oleksid õnnistuseks“ (1Ms 12:2). Kuidas saame olla kaasinimestele õnnistuseks rahvana, kes teenib Aabramiga sama Jumalat?
2. Mis oli viga Aabrami poolvalel oma naise kohta, kes oli ühtlasi ta öde? Kumb on halvem, kas valetada või rääkida osaliselt tõtt ja samal ajal tegelikult valetada?
3. Loe veel kord 1Ms 14:21–23, Aabrami vastust Soodoma kuninga pakkumisele. Miks ta niimoodi vastas ja mida olulist sellest loost õpime? Kas Aabramil poleks mitte olnud õigus võtta kuninga pakutu vastu?

Unelmate abielu

Loo on kirja pannud Yulia Bondarenko.

See päev, mil Ruth astus esimese sammu misjonäriks saamise suunas, oli sama päev, mil ta andis oma elu Jeesusele ja lasi end ristida; ta elas USAs ja oli siis seitsmendas klassis.

Kaheksandas klassis paluti Ruthil oma seitsmenda päeva adventistide kirikut koristada. Ta ei teadnud kirikute koristamisest midagi, niisis istus ta klaveri taha. Kui ta klaverit mängis ja oma Päästjast laulis, kujutles ta, kuidas kirikupinkides istuvad eri riikidest pärit inimesed, ning ta mõtteisse kerkis palvemeelne soov abielluda mehega, kes mängib ja laulab koos temaga. Aga kes see olla võiks?

Kui Ruth oli 15aastane, külasts tema äsja abiellunud öde pärast mesinädalaid kodu. Ruth nägi, kuidas öde pani endale selga oma pulmakleidi, kattis silmad kätega ja nuttis. Tüdruk otsustas, et temaga midagi sellist ei juhtu, ning hakkas kirja panema iseloomujooni, mida ta oma tulevases abikaasas näha soovis. Ema, kes nimekirjast teada sai, ütles elutargalt: „Ruth, ka sina pead saama seesuguseks naiseks, keda selline mees tahta võiks.“ Ruth hakkas palvemeelselt püüdlema selliste iseloomujoonte poole, mida ta oma abikaasalt ootas. Aga kes see mees olla võiks?

Just enne Andrews'i ülikooli astumist oli Ruth lühikest aega kihlatud, aga tühistas kihluse. Kõigest mõni kuu hiljem lõpetas ta järgmise suhte pärast seda, kui oli teada saanud, et mees käis samal ajal veel kellegi teisega.

Ühel talvel oli Ruth naiste ühiselamu eesruumis ja valmistas jõululaulude laulmisele minekuks, kui üks sõber hüüatas: „Emil Moldrik on siin! Läheme tema autoga!“ „Kellega?“ küsis Ruth. „Kas sa ei tea?“ küsis sõber vastu. „Ta laulab, mängib orelit ja tahab saada pastoriks.“ Ruth mõtles: „Vaata kes!“

Mõne järgneva tunni jooksul laulis Ruth sopranit ja Emil tenorit. Neiu tundis südames taas rõõmu ega suutnud lakata mehe silmi vaatamast. Ta uskus, et silmad on südame aknad, ning Emili silmad olid nii lahked ja puhtad. Emil omakorda heitis laulu ajal Ruthile pilke ja kutsus ta järgmisel öhtul kohtamisele.

Tänaseks on Emil ja Ruth Moldrik olnud abielus juba ligi 60 aastat ning teeninud Jumalat rohkem kui 15 riigis, laulunud ja teinud misjonäridena muusikat. Emil mängib 12 pilli, kaasa arvatud saagi ja autoharfi. Abielupaar on kümme korda külastanud Ukrainat, korraldanud laulatuse ning andnud inglise keele kursusi ja piiblitunde.

Kui Ruth mõtleb tagasi päevale, mil ta tühjas kirikus laulis ja klaverit mängis, tänab ta Jumalat oma unistuse täitmise eest. „Olen laulunud ja mänginud mitmel pool maailmas, nii et Jumal vastas mu palvetele,“ ütleb ta.

See misjonilugu illustreerib Seitsmenda Päeva Adventistide koguduse strateegilise plaani „Mina lähen“ eesmärki nr 7: „Aidata noorukitel ja noortel täiskasvanutel seada Jumal oma elus esikohale ning võtta eeskujuks piibellik maailmavaade.“ Rohkem saad teada aadressilt IWillGo2020.org.

Aabrahamiga sõlmitud leping

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 15. ptk – 19:29; Rm 4:3, 4, 9, 22; Gl 4:21–31; Rm 4:11; Rm 9:9; Am 4:11.

Juhtsalm: „**Aga Aabram ütles: „Issand Jumal! Mida sa mulle saad anda? Mina ju lähen ära lastetuna ja mu koja valitsejaks on Elieser Damaskusest!“ (1Ms 15:2).**

1Ms 15. peatükk toob meid pöördepunkti, kus Jumal vormistab oma lepingu Aabrahamiga. Leping Aabrahamiga on teine leping Noaga sõlmitud lepingu järel.

Noa lepingu sarnaselt on ka Aabrahamiga sõlmitud lepingusse kaasatud teised rahvad, sest leping Aabrahamiga on ju osa igavesest evangeeliumist, mida pakutakse kogu inimkonnale (1Ms 17:7; Hb 13:20).

See aeg Aabrahami elus on täis hirmu ja naeru. Aabram kardab (1Ms 15:1), just nagu Saara (1Ms 18:15) ja Haagar (1Ms 21:17). Aabram naerab (1Ms 17:17); Saara (1Ms 18:12) ja Ismael samuti (1Ms 21:9, ESV ja 1926). Neist peatükkidest kajab vastu inimlik tundlikkus ja soojus. Aabram soovib innukalt päästa öelaid soodomlasi, hoolitseb Saara, Haagari ja Loti eest ning on külalislahke kolme võõra vastu (1Ms 18:2–6).

Just selles kontekstis muudetakse Aabrami nimi, mis viitab üllale päritolule ja auväärsele, Aabrahamiks, mis tähendab „paljude rahvaste isa“ (1Ms 17:5). Niisiis näeme siin veel vihjeid, mis avavad Aabrahamiga sõlmitud lepingu kaudu Jumala plaanide kõikihaarava olemuse.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 14. maiks.

Loe 1Ms 15:1–21 ja Rm 4:3, 4, 9, 22. Kuidas näitab Aabram, mida tähendab elada usus? Mis on selle ohvri tähendus, mille Jumal käskis Aabramil ette valmistada?

Jumal vastas Aabrami murele pärija kohta (1Ms 15:1–3) kõigepealt sõnadega, et Aabram saab poja „su oma ihust“ (1Ms 15:4). Samu sõnu kasutab prohvet Naatan, kui ta viitab tulevase kuningliku Messia suguvõsale (2Sm 7:12). Aabrami kartus sai hajutatud ja „ta uskus Issandat“ (1Ms 15:6), sest mõistis, et Jumala töötuse täitumine sõltus Jumala õigusest, mitte tema omast (1Ms 15:6; võrdle Rm 4:5, 6ga).

Selline arusaam on ebatavaline, eriti tollases kultuuris. Näiteks toimus jumalik kohtumõistmine muistsete egiptlaste religiooni põhjal nii, et loeti üles inimese õiged teod, mida võrreldi jumalikkude õigust esindava jumalanna Maati õigusega. Ühesõnaga, „pääste“ tuli ära teenida.

Seejärel paneb Jumal paika ohvralituse korra, mida Aabram peab järgima. Põhiline on see, et ohver osutab Kristuse surmale meie pattude pärast. Inimesed päästetakse armust, Jumala õiguse annina, mida ohvrid sümboliseerivad. Kuid sellel iseäralikul tseremoonial on Aabrami jaoks eriline sõnum. Raisakotkad haistavad ohvirloomade korjuste näol saaki ja see tähendab, et Aabrami järglased on orjuses „nelisada aastat“ (1Ms 15:13) ehk neli põlvkonda (1Ms 15:16). Aabrami järglased neljandas põlves „tulevad siia tagasi“ (1Ms 15:16).

Ohverdamisteremoonia viimane vaatus on muljetavaldav: „...siis nähti suitsevat küpsetusahju ja tuleleeki, mis nende lõigatud tükkide vahelt läbi käis“ (1Ms 15:17). Selline tavatu ime näitab, et Jumal pühendub täitma oma lepingu-töötust – anda maa Aabrami järglastele (1Ms 15:18).

Töötatud maa piirid, „Egiptuseojast suure jõeni, Frati jõeni“ (1Ms 15:18) meenutavad meile Eedeni aia piire (võrdle 1Ms 2:13, 14). Seega peetakse prohvetikuulutusega silmas midagi enam kui vaid Iisraeli väljatulemist Egiptusest ja kodumaad. Prohvetikuulutuse põhjal võtavad Aabrahami järglased enda valdusse Kaananimaad, aga selle kaugel silmapiiril terendab mõte Jumala rahva pääsemisest meile tuttava maailma ajaloo lõpul, kui Jumala rahvas naaseb Eedeni aeda.

Kuidas õppida hoidma silmad Kristusel ja Tema õigusel kui meie ainsal päästelootusel? Mis juhtub siis, kui hakkame oma häid tegusid arvestama?

Loe 1Ms 16:1–16. Mida tähendab Aabrami otsus teha katset Haagariga, vaatamata töotusele, mille Jumal talle andis? Kuidas esindavad kaks naist kahte suhtumist ususse (Gl 4:21–31)?

Kui Aabram kõhkleb (1Ms 15:2), kinnitas Jumal talle ühemõtteliselt, et ta saab poja. Aastaid hiljem on Aabram ikka ilma pojata. Isegi pärast Jumala viimast võimast prohvetikuulutust näib Aabram olevat usu kaotanud: ta ei usu enam, et tal on võimalik Saaraiga poeg saada. Saarai tunneb end lootusetuna, asub ise tegutsema ja innustab meest kasutama muistses Lähis-Idas tuntud meetodit: võtma asendusema. See ülesanne antakse Saarai teenijannale Haagarile. Süsteem toimib. Iroonilisel kombel näib selline inimlik teguviis olevat tõhusam usust Jumala töotustesse.

Tekstiosast, mis kirjeldab, kuidas Saarai Aabramit mõjutab, kumab läbi Aadama ja Eeva lugu Eedeni aias. Neil kahel lool on rida ühiseid motiive (Saarai ja Eeva tegutsevad, Aabram ja Adam on passiivsed) ning neis kasutatakse samasuguseid tegusõnu ja fraase („kuulama“, „võtma“ ja „andma“). Kahe loo vaheline vastavus tähendab, et Jumal ei kiida siin toimuvat heaks.

Apostel Paulus viitab sellele loole siis, kui väljendab oma seisukohta tegude ja armu küsimuses (Gl 4:23–26). Mõlema loo tagajärg on sama: inimene astub kohese lahenduse nimel üle Jumala tahtest ning see toob edaspidi kaasa probleeme. Märkad, et mõlemas sündmusteahelas jääb Jumal eemale. Saarai räägib Jumalast, aga ei kõneta Teda kordagi, ning samuti ei kõneta Jumal inimesi. Jumala eemale jäämine torkab silma, eriti pärast Tema mõjusat kohalolu eelmises peatükis.

Siis ilmub Jumal Haagarile, aga alles pärast seda, kui naine on Aabrami kojast lahkunud. See ootamatu ilmumine näitab, et Jumal on kohal, vaatamata sellele, et inimene püüab tegutseda ilma Temata. Nimetust „Issanda ingel“ (1Ms 16:7) kasutatakse sageli Issanda, YHWH kohta (vt 1Ms 18:1, 13, 22). Seekord tuleb algatus Jumalalt ja Ta teatab Haagarile, et Haagar sünnitab poja, Ismaeli, kelle nimi tähendab „Jumal kuuleb“ (1Ms 16:11). Pilkaval kombel lõppeb lugu kuulmisega (*shama*), millest kajab vastu loo algul toimunud kuulmine – Aabram „kuulas“ (*shama*) Saarai häält (1Ms 16:2).

Miks on meil nii lihtne olla samasuguses usupuuduses nagu Aabram siin?

Loe 1Ms 17:1–19 ja Rm 4:11. Mis on ümberlõikamisriituse vaimulik ja prohvetlik tähendus?

Aabrami usupuudus, mida nägime eelmises peatükis (1Ms 16. ptk) katkestas Aabrami vaimuliku sideme Jumalaga. Sel ajal oli Jumal wait. Nüüd räägib Jumal üle pika aja jälle Aabramiga. Jumal võtab Aabramiga taas ühendust ja toob ta tagasi punkti, kus Tema tegi Aabramiga lepingu (1Ms 15:18).

Sel korral annab Jumal Aabramile ka lepingu tähise. Õpetlased on pikalt arutlenud ümberlõikamise tähenduse üle, kuid kuna ümberlõikamisriitus on seotud verevalamisega (vaata 1Ms 4:25), võib seda ohvri kontekstis mõista määrgina, et Aabramile on osaks arvatud õigus (võrdle Rm 4:11ga).

Samuti on kõnekas, et lepingut, mille tähiseks on ümberlõikamine, kirjeldatakse sõnadega, mis suunavad mõtted Messia kohta käiva esimese prohvetikuulutuse juurde (võrdle 1Ms 17:7 ja 1Ms 3:15). Kahe teksti kõrvutamine laseb aimata, et Jumala töötus Aabramile tähendab midagi enam kui vaid ühe rahva füüsilist sündimist; siin on tegemist kõiki ilmamaa rahvaid puudutava vaimuliku päästetöötusega. Ja „igavese lepingu“ lubadus (1Ms 17:7) osutab „naise seemnest“ tulnud Messia tegevusele, Kristuse ohvrile, mis annab igavese elu kõigile, kes hoiavad sellest kinni usus ja kõiges muus, mida usk kaasa toob (võrdle Rm 6:23 ja Tt 1:2).

Huvitav, et igavese tuleviku töötamisega kaasneb Aabrami ja Saarai nime muutmine. Aabrami ja Saarai nimed osutasid nende praegusele olukorrale: Aabram tähendab „üliõnnelik isa“ ja Saarai tähendab „minu printsess“ (Aabrami printsess). Nende nimede muutmine Aabrahamiks ja Saaraks osutab tulevikule: Aabraham tähendab „paljude rahvaste isa“ ja Saara tähendab „printsess“ (igaühe jaoks). Nimi lisak („ta naerab“) meenutab väikese pilkenoodiga Aabrahami naermist (esimest Pühakirjas talletatud naermist, 1Ms 17:17), mille põhjuseks oli kahtlemine või ehk hoopis imestus. Igal juhul, kuigi Aabraham uskus Issanda selgesse töötusse, oli tal siiski raskusi selle usu ja usalduse järgi elamisega.

Kuidas õppida usku alal hoidma isegi siis, kui mõnikord on Aabrahami kombel raske uskuda? Miks on oluline mitte alla anda, hoolimata kahtluse aegadest?

Viimane pilk ümberlõikamisele näitab, et see puudutas igaüht: ümber ei lõigatud mitte ainult Ismael, vaid kõik Aabrahami koja meessoost liikmed (1Ms 17:23–27). Sõna *kol*, „kõik“ või „igaüks“, kordub neli korda (1Ms 17:23, 27). Sellisel kõiki hõlmaval taustal ilmub Jumal Aabrahamile ja kinnitab poja, lisaki kohta antud töötust.

Loe 1Ms 18:1–15 ja Rm 9:9. Mida õpetab meile külalislahkusest see, kuidas Aabraham külalisi võõrustab? Kuidas selgitad Jumala omapoolset vastutulekut Aabrahami külalislahkusele?

Pole selge, kas Aabraham teadis, kes need võõrad olid (Hb 13:2), aga ometi kohtles ta neid nii, nagu olnuks Jumal ise nende hulgas. Aabraham istus „telgi ukse ees kõige palavamal päevaajal“ (1Ms 18:1) ja kuna kõrbes käis külalisi vähe, igatses ta ilmselt nendega kokku saada. Aabraham jooksis meeste juurde (1Ms 18:2), kuigi ta oli 99aastane. Ta kutsus üht meestest tiitliga Adonai, „mu Is[s]and“ (1Ms 18:3), millega pöörduti sageli Jumala poole (1Ms 20:4, 2Ms 15:17). Aabraham askeldas ringi, et külalistele söömaaeg valmistada (1Ms 18:6, 7). Ta seisis nende kõrval, pani nende vajadusi tähele ja oli valmis neid teenima (1Ms 18:8).

Aabrahami käitumine taevaste tundmatute suhtes saab külalislahkuse inspireerivaks näidiseks (Hb 13:2). Õigupoolest sisaldub Aabrahami aupaklikkus olekus külalislahkuse filosoofia. Võõraste austamine ja nende eest hoolitsemine ei ole pelgalt viisakas žest. Piibel toonitab, et see on usuline kohustus, mida osutatakse justkui Jumalale endale (võrdle Mt 25:35–40). Kummalisel moel samastab Jumal ennast rohkem näljase ja abivajava võõraga kui helde võõrustajaga, kes ta vastu võtab.

Teisest küljest räägib Jumala sekkumine inimese asjaajamistesse Tema armust ja armastusest inimkonna vastu. Jumala isiklikust kohalolust aimub Kristus, kes lahkus oma taevasest kodust ja sai inimese sulaseks, et jõuda inimkonnani (Fl 2:7, 8). Siin tõendab Jumala kohalolu Tema töötuse kindlust (1Ms 18:10). Ta näeb Saarat, kes peidab ennast „tema selja taga“ (1Ms 18:10), ning teab Saara sisimaid mõtteid (1Ms 18:12). Ta teab, et Saara naeris, ning Tema viimaseks sõnaks on „naerma“. Saara kahtlemine muutub kohaks, kus Jumal täidab oma sõna.

Mõtiskle veel selle mõtte üle, et „Jumal samastab ennast rohkem näljase ja abivajava võõraga kui helde võõrustajaga, kes ta vastu võtab“. Miks on ääretult oluline, et peaksime seda arusaama meeles?

Aabrahamile on just taas kinnitatud Jumala töotust, et ta saab poja. Kuid hea sõnumi üle rõõmustamise asemel asub ta Jumalaga kirglikku mõttevahetusse Loti saatuse üle Soodomas. Aabraham on küll prohvet, kellele Jumal oma tahte teatavaks teeb, kuid ta on ka prohvet, kes kostab õelate eest. Fraas „jää... seisma Issanda ette“ (1Ms 18:22) on heebrea keelele omane väljend palvetamise kohta.

Tegelikult asub Aabraham Jumalaga mõttevahetusse ja kaupleb, et Jumal säästaks Soodoma, kus elab ta vennapoeg. Viiekümmelt inimeselt liigutakse kümne peale ning lõpuks on Jumal valmis säästma Soodoma rahvast ka siis, kui ainult kümme soodomlast on õiglased.

Muidugi, kui loeme, mis juhtus kahe ingligna, kes tulid Lotti hukatuse eest hoiatama (1Ms 19:1–10), näeme, kui tulgastavaks ja kurjaks oli Soodoma rahvas muutunud. Tegemist oli tõesti kurja kohaga ja selliseid rahvaid oli ümberkaudu palju. See oligi üks põhjus, miks nad lõpuks maalt minema aeti (vaata 1Ms 15:16).

„Nüüd kaldus Soodoma päev õhtusse. Hukatuspilved heitsid linnale oma varje. Soodoma elanikud ei märganud seda. Samal ajal, kui hävitust teostama tulnud inglid liginesid linnale, unistasid inimesed heaolust ja naudingust. Viimane päev sarnanes varasematele. Õhtu saabudes näis kõik kaunis ja kaitstud. Maalilist maastikku kuldasiid loojuva päikese kiired. Õhtujahedus oli linnaelanikud majadest välja meelitanud ning rühmiti luusiti siia-sinna, et võtta käesolevast hetkest kõik, mis võtta annab.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 157, 158.

Lõpuks päästis Jumal ainult Loti, tema naise ja kaks tütart (1Ms 19:15), vähem kui pool välja pakutud kümnest. Väimehed, kes Loti hoiatust tõsiselt ei võtnud, jäid linna (1Ms 19:14).

Siis see ilus koht hävitati. Siinses tekstilõigus esineb mitu korda heebrea-keelne tegusõna *hafakh*, „ümber paiskama“ (1Ms 19:21, 25, 29), mis iseloomustab Soodoma hävingut (5Ms 29:23; Am 4:11). See sõna näitab, et kogu paik pöörati „pahunpidi“ või „tagurpidi“. Just nagu veeuputus pööras algse loomise „pahunpidi“ (1Ms 6:7), nii pööras Soodoma hävitamine „pahunpidi“ „otseku Issanda rohuaia“ (1Ms 13:10). Soodoma hävitamine on meie jaoks ka maailma ajaloo lõpul toimuva hävingu ettekuulutus (vaata Jd 7).

Reede, 13. mai

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust „Patriarhid ja prohvetid“ peatükki „Käsk ja seaduselepingud“, orig lk 370–373.

Aabrahami püsivus ja visa palve Jumala poole Soodoma rahva pärast (1Ms 18:22–33) peaks julgustama meid palvetama jumalakartmatute inimeste pärast ka siis, kui näib, et nad on patu tõttu lootusetus olukorras. Lisaks on Jumala hooliv vastus Aabrahami pealekäämisele ning Tema valmidus andestada ka ainult „kümne“ õiglase inimese pärast „murranguline“ idee, nagu tõi esile Gerhard Hasel:

„Vana kollektiivne mõtlemine, mis pani süüdlasega seotud süütud inimesed samuti karistust kandma, pööratakse äärmiselt murrangulisel viisil millekski uueks: käputäie õiglaste inimeste tõttu võidakse säästa kõik teisedki... Õiglase jäägi pärast oleks Jahve oma õiguses [*tsedaqah*] kurjale linnale andestanud. Seda arusaama avardab suuresti prohvetite öeldu Jahve Sulase kohta, kes päästab „paljud.“ – Gerhard F. Hasel, „The Remnant: The History and Theology of the Remnant Idea From Genesis to Isaiah“, 3. tr (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1980), lk 150, 151.

„Kõikjal meie ümber on inimesi, kes vajuvad sellisesse lootusetusse, kohutavasse hukatuslikku kuristikku nagu vajuks muistne Soodom. Iga päev lõpeb kellegi armuaeg. Iga tund läheb keegi niikaugemale, et jumalik armastus ei saa teda enam puudutada. Kus on hääled, kes hoiataksid ja anuksid patust, et ta põgeneks patu kohutava saatuse eest? Kus on käed, kes sirutuksid teda hukatusest välja tõmbama? Kus on need, kes südamest ja püsivas usus paluksid Jumalat tema pärast? Aabrahamil oli Kristuse meelsus. Jumala Poeg on suur Eestkostja patuste eest. Tema teab inimhinge väärtust, sest Ta on maksnud inimese eest lunastushinna.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 140.

Aruteluküsimused:

1. Ainult vikerkaart ja ümberlõikamist nimetatakse „lepingu tähiseks“. Mille poolest kaks kõnealust lepingut sarnanevad ja mille poolest erinevad?
2. Kuigi Jumal kutsus Aabrahami ja kuigi Uus Testament toob teda sageli eeskujuks sellest, mida tähendab elada usu läbi, lõi Aabraham mõnikord van-kuma. Mida saame tema eeskujust õppida ja mida õppimata jätta?
3. Osa inimesi vaidleb vastu mõttele, et Jumal karistab hukkaläinuid, sest nad ütlevad, et selline tegu oleks vastuolus Jumala armastusega. Kuidas vastame sellele väitele meie, kes usume, et hukkaläinute osaks on kord Jumala karistus?

Õpetaja palve

Loo on kirjutanud Andrew McChesney.

Üks sõber rääkis koolis Selinah'le, et too peaks Jeesust kummardama. „Sul on vaja kirikusse tulla, sest Jeesus tuleb ja siis, kui Ta tuleb, võtab Ta omad endaga kaasa,“ selgitas tüdruk. Sõber ütles sedagi, et maailmas on ainult kaks kogudust – seitsmenda päeva adventistide kogudus ja muu kogudus. Selinah' vanemad, kes ei olnud eriti usklikud, valisid teise koguduse, sest sellel oli nende külas Põhja-Botswanas suurem kirikuhoone.

Mõne aja pärast kutsus üks nende sugulane, Selinah'-vanune poiss, teda adventkirikusse. Selinah sõbrad teisest kirikust hoiatasid, et ta ei läheks. „Ära sellesse kogudusse mine,“ ütles üks. „Sa ei saa enam oma kogudusse tagasi tulla,“ ütles teine. „Miks ma peaksin oma koguduse maha jätma?“ küsis Selinah.

Hingamispäeva hommikul läks Selinah koos poisiga kirikusse. Jumalateenistus oli alanud, kui nad kohale jõudsid. Kõik oli Selinah' jaoks nii teistmoodi. Jutlustaja rääkis Jumalaga nii, nagu ta räägiks sõbraga. Tüdrukut üllatas kätlamine pärast jumalateenistust. Koguduseliikmed oleksid talle justkui tere tulemast soovinud. Kuna ta kuulis, et jutlustaja hakkab õhtuti koosolekusarja korraldama, tuli ta tagasi ja sai teada, et tegu on evangeelsete koosolekutega. Ta kuulas hämmastusega, kui jutlustaja slaidide abil selgitas, et Taanieli 7. peatüki metsloomad kujutavad maailma riike kuni Jeesuse teise tulekuni välja. Kui koosolekud lõppesid, ei läinudki Selinah oma endisse kogudusse tagasi. Ta ristiti ja ta ühines adventkogudusega.

Selinah Oreneile Nkwae kasvas ja sai kooliõpetajaks. Üle kõige tahtis ta adventkoolis õpetada lapsi Jeesust tundma. Aga tema kodukandis polnud adventkooli, seepärast õpetas ta 34 aastat mitmes riigikoolis. Pensionile jäädes palvetas ta innukalt selle pärast, et ta oleks hea Jumala tunnistaja, ning juhendas mitut evangeelset üritust, mille tulemusena ristiti terve hulk inimesi. Kuid ta ei suutnud unustada oma igatsust õpetada adventkoolis.

Ühel päeval nägi Selinah' abikaasa ajalehes kuulutust, et otsitakse õpetajaid uude adventkooli Francistownis. Naine saatis taotluse ja ta võeti vastu Eastern Gate'i algkooli, mis ehitati 2015. aasta kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetuse rahadega. Jumal oli ta palvetele vastanud. „Kõikide õpetajate igapäevane palve on, et lapsed näeksid meis Jumala iseloomu,“ ütles Selinah.

See misjonilugu illustreerib Seitsmenda Päeva Adventistide koguduse strateegilise plaani „Mina lähen“ vaimuliku kasvamise eesmärki nr 4: „Innustada seitsmenda päeva adventistidele kuuluvaid asutusi hoidma kõrgel vabaduse, tervikliku tervisekäsitluse ja Jeesuse kaudu saadava lootuse ning inimese Jumala näo järgi uuendamise põhimõtteid,“ ja vaimuliku kasvamise eesmärki nr 6: „Edendada laste, noorte ja noorte täiskasvanute juurdekasvu, koguduses püsimist, tagasivõitmist ja osalemist.“ Rohkem saad teada aadressilt IWillGo2020.org.

Töötus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 22. ptk; Hb 11:17; 3Ms 18:21; Jh 1:1–3; Rm 5:6–8; 1Ms 23.–25. ptk; Rm 4:1–12.

Juhtsalm: „*Kui Aabraham oli vana ja elatanud ning Issand oli Aabrahami kõigiti õnnistanud*“ (1Ms 24:1).

Lõpuks, nagu Jumal oli lubanud, sünnitas Saara Aabrahamile poja „ta vanas eas“ (1Ms 21:2) ja Aabraham pani lapsukesele nimeks Iisak (vaata 1Ms 21:1–5). Kuid Aabrahami lugu pole sugugi veel läbi, vaid jõuab haripunkti siis, kui ta viib lisaki Morija mäele, et oma poeg seal ohverdada. Aga lisaki asemel saab ohvriks jääb (1Ms 22:13), mis tõendab seda, et Jumal kohustub õnnistama rahvaid Aabrahami „soo“ kaudu (1Ms 22:17, 18). See sugu on muidugi Jeesus (Ap 13:23). Järelikult avaldab see jahmatav (ja mõnes mõttes häiriv) lugu veel ühe tahu lunastusplaani.

Vaimuliku õppetunni sügavusele vaatamata pidi juhtunu Aabrahami pere liikmeid sellegipoolest vapustama ning Aabrahami tulevik ei ole selge. Saara sureb mõni aeg pärast ohverdamise lugu Morija mäel (1Ms 23. ptk) ja lisak on veel vallaline.

Aabraham asub siis hoolitsema selle eest, et tema tulevik oleks „õige“. Ta korraldab oma poja abieliu Rebekaga (1Ms 24. ptk), kes sünnitab kaks poega (1Ms 25:21–23). Aabraham ise abiellub Ketuuraga, kellega saab mitu last (1Ms 25:1–6). Sellel nädalal astume Aabrahami kannul tema elu lõpuni (1Ms 25:7–11).

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 21. maiks.

Loe 1Ms 22:1–12 ja Hb 11:17. Mis oli sellise proovilepaneku mõte? Millised vaimulikud õppetunnid saame sellest jahmatavast sündmusest?

1Ms 22. peatükk on muutunud maailmakirjanduse klassikaks ning inspireerinud mõtlejaid ja kunstnikke, teoloogidest rääkimata. Jumala antud tuleproovi tähendust on aga keeruline taibata. Jumalik korraldus käis vastu Piiblis hiljem antud keelule mitte tuua inimohvreid (3Ms 18:21) ja päris kindlasti näis see vastu käivat Jumala töotusele viia lisaki kaudu edasi igavest lepingut (1Ms 15:5).

Mis eesmärgil käskis siis Jumal Aabrahamil niiviisi teha? Miks teda nii tugevalt proovile pandi?

Piibellik arusaam „proovilepanekust“ (heebrea keeles *nissah*) on kahetise tähendusega. See viitab kohtumõistmisele ehk läbikatsutava üle otsustamisele selleks, et teada, mis on ta südames (5Ms 8:2; võrdle 1Ms 22:12ga). Kuid ühtlasi saab läbikatsutu kinnituse Jumala armu kohta (2Ms 20:18–20).

Antud juhul toob Aabrahami usk Jumalasse ta punkti, kus ta riskib kaotada oma „tuleviku“ (oma tulevased sugupõlvad). Ja ometi, kuna ta usaldab Jumalat, teeb ta seda, mida Jumal palub, hoolimata sellest, kui raske on kõike mõista. Mida muud siis usk lõpuks on, kui mitte selle usaldamine, mida me ei näe ega mõista täielikult?

Lisaks ei ole piibellik ususus esiplaanil mitte meie suutlikkus Jumalale ande ja ohvreid tuua – kuigi sellel on kahtlemata oma osa (Rm 12:1) –, vaid hoopis meie suutlikkus usaldada Jumalat ja võtta vastu Tema arm, saades samas aru, kui vähe me seda väärime.

Seda tõde toimuv kinnitabki. Kõik Aabrahami teod, tema innukus, tema piinav teekond koos pojaga, isegi valmisolek kuuletuda ja ohverdada Jumalale endast parim ei päästa teda, olgu see kõik kuitahes õpetlik. Miks? Sest Issand ise varub kavandatud ohvri asemele jäära ja see osutab Aabrahami ainsale päästelootusele, Jeesusele.

Sel hetkel pidi Aabraham küll armu tähendust mõistma. Meid kõiki kutsutakse, just nagu Aabrahami, tegema Jumala tahtmist, ning Aabrahami teod on mõjusaks eeskujuks (Jk 2:2–23). Samas ei päästa meid aga mitte meie enda teod Jumalale, vaid Jumala teod meie heaks (Ef 3:8; võrdle Rm 11:33).

Mida ütleb Aabrahami ja lisaki lugu Morija mäel sulle isiklikult sinu usu ja selle ilmnemise kohta?

Loe 1Ms 22:8, 14, 18. Kuidas täitis Jumal oma töotuse, et küll Tema hoolitseb? Mille eest Ta hoolitses?

Kui lisak küsis ohvrilooma kohta, andis Aabraham väga huvitava vastuse: „Küllap Jumal vaatab enesele ohvritalle“ (1Ms 22:8). Aga see heebrea tegusõna vorm võib tähendada ka „Jumal vaatab ennast kui talle“. Tegusõna „vaatab“ (*yir'eh lo*) kasutatakse viisil, mis võib tähendada „vaatab ennast“ (ehk sõna otse-kses mõttes, „näeb ennast“).

Niisiis näidatakse meile siin lunastusplaani keset, Issandat, kes ise kannatab ja maksab endas meie pattudest tuleneva karistuse!

Loe Jh 1:1–3 ja Rm 5:6–8. Kuidas aitavad need salmid meil aru saada, mis toimus ristil, mille eeltähenduseks oli ohver Morija mäel?

Morija mäel, kaudu enne risti, oli „üks jää rägastikus sarvipidi kinni“ (1Ms 22:13). See osutas otseselt Jeesusele. Tema on Ainus, keda siin „näeme“, ja Aabraham selgitab hiljem: „Mäel, kus Issand on näha“ (1Ms 22:14, *autori tõlge*). Jeesus ise kinnitas, et Aabrahami öeldud sõnad olid prohvetlikud, kui Ta kordas Aabrahami väidet: „Teie isa Aabraham tundis suurt rõõmu sellest, et ta saab näha minu päeva, ja ta nägi seda ja rõõmustas“ (Jh 8:56).

„Jumal andis Aabrahamile niisuguse korralduse selleks, et proovida tema usku, kuid ka selleks, et selgitada talle evangeeliumi reaalsust. Kohutava sisevõitluse valulikke päevi lubati tal kogeda selleks, et ta võiks oma kogemuse kaudu pisutki mõista selle ohvri suurust, mille tõi inimese lunastamiseks igavene Jumal.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 154.

Kuidas aitab see, mis siin toimus, meil paremini mõista ristil toimunut ja seda, mida Jumal meie pärast kannatas? Kuidas peaksime omakorda vastama meie heaks tehtule?

1Ms 22:23 antakse meile teada Rebeka sündimisest, mis on eelduseks tulevasele abielule lisaki ja Rebeka vahel (1Ms 24. ptk). Samamoodi on teade Aabrahami naise surmast ja matmisest (1Ms 23. ptk) eelduseks Aabrahami tulevasele abielule Ketuuraga (1Ms 25:1–4).

Loe 1Ms 23. ptk. Milline osa on Saara surma ja matmise lool Aabrahamile antud Jumala töötuse täitumises?

Saara surma mainimine pärast lisaki ohverdamise lugu laseb aimata, et Saarat võis mõjutada juhtum, mis oleks äärepealt maksnud ta poja elu. Omamoodi oli ju ka Saara kaasatud oma abikaasa „proovilepanekusse“, samuti nagu tema rännakutesse ja aegajalisse usust äralangemisse (1Ms 12:11–13).

Kuigi me ei tea, kui palju Saara juhtunust pärastpoole kuulis, võime eeldada, et küllap sai ta lõpuks sellest teada. Saara ei olnud seda tüüpi naine, kes oleks olulistest või teda häirivatest asjadest vaikinud (võrdle 1Ms 16:3–5, 1Ms 18:15; 1Ms 21:9, 10). Tema puudumine ja vaikimine ning isegi tema surm, mis langes ajale pärast seda dramaatilist sündmust, räägib tema seotusest toimuvaga rohkem kui ta füüsiline kohalolek. Saara vanuse mainimine (1Ms 23:1), just nagu Aabrahami vana ea rõhutamine (1Ms 24:1), näitab tema olulisust loos.

Õigupoolest on Saara ainus naine Vanas Testamendis, kelle eluaastate arvu nimetatakse, mis näitab, et tema mõju kestab veel pikka aega. Suurem osa kõnealusest peatükist keskendub pigem Saara matuseplatsi ostmisele kui tema surmale, mis tõstab esile seose töötatud maaga.

Juba täpsustus, et Saara suri „Kaananimaal“ (1Ms 23:2), rõhutab Saara surma kuulumist maa kohta käiva Jumala töötuse juurde. Saara on esimene Aabrahami sugukonnas surnud inimene, kes sureb töötatud maal ja maetakse sinna. Ütlus, mida Aabraham enda kohta kasutab – „teie juures võõras“ (1Ms 23:4) –, ja tema visa pealekäimine hettidele näitavad, et Aabraham ei ole huvitatud mitte ainult matuseplatsist, vaid talle läheb eelkõige korda sellele maale püsivalt jäämine.

Loe 1Ms 23:6. Mida räägib see Aabrahami mainest? Kuidas on loetu oluline selle mõistmiseks, milleks Issand Aabrahami kasutas?

1Ms 24. ptk räägib Saara surmale järgnenud lisaki abiellumise loo. Need kaks lugu on seotud.

Loe 1Ms 24. ptk. Miks on Aabraham nii mures selle pärast, et ta poeg ei abielluks kaananlaste hulgast pärit naisega?

Just nagu Aabraham tahtis oma naise matmiseks endale maad osta, sest Jumal töötas, et tema järglased pärivad selle maa, nii käib ta kindlalt peale, et lisak ei asuks elama väljapoole töötatud maad (1Ms 24:7). Ka see, et lisak tõi oma kihlatu Saara telki, ja märge, et Rebeka oli lisakile troostiks „pärast oma ema surma“ (1Ms 24:67), mis on veelkordne teade Saara surmast, lasevad aimata lisaki kaotusvalu.

Selles loos on rikkalikult palvetamist ja palvete täitumist ning palju õppetunde Jumala juhtimisest ja inimese vabast tahtest. Kõik saab alguse Aabrahami sõnadest. Kui Aabraham vannutab oma sulast „Issanda, taeva Jumala ja maa Jumala juures“ (1Ms 24:3), nimetab ta Jumalat ennekõike Loojaks (1Ms 1:1; 1Ms 14:19). Sellel tõsiasjal on otsene seos Aabrahami järeltulijate, sealhulgas Messia sündimisega.

Fraaasid „tema... ingel“ ja „Issand, taeva Jumal“, suunavad mõtted Issanda inglile, kes tuli taevast lisakit päästma, et saada ise tapetud (1Ms 22:11). Jumal, kelle kontrolli all on universum, Issanda ingel, kes sekkus lisaki päästmiseks, juhhib seda abielu.

Kuid Aabraham jätab avatuks võimaluse, et naine ei vasta Jumala kutsele. Jumal on küll võimas, kuid Ta ei sunni inimest endale kuuletuma. Kuigi Jumala plaanis on, et Rebeka tuleks Elieseriga kaasa, jääb Rebekale valikuvabadus. See tähendab võimalust, et naine ei taha kaasa tulla, ja sel juhul ei tule teda selleks sundida.

Siin on veel üks näide suurest saladusest, mille Jumal on meile, inimestele, andnud – vaba tahe, valikuvabadus, mida Tema ei talla jalge alla. (Kui Ta seda teeks, poleks tahe enam vaba.) Ja ometi, vaatamata vaba tahte olemasolule ja paljudele kohutavatele valikutele, mida inimesed selle vaba tahtega teevad, saame usaldada, et lõpuks võidab ikkagi Jumala armastus ja headus.

Miks on lohutav teada, et kuigi kõik pole Jumala tahtmine, on kontroll ikkagi Tema käes? Kuidas tõestavad seda niisugused prohvetikuulutused nagu näiteks Tn 2. ptk oma?

Loe 1Ms 24:67–25:8. Millise tähendusega on Aabrahami elu viimased sündmused?

Pärast seda, kui Saara suri, abiellus Aabraham jälle. Nagu lisak, nii saab ka tema pärast Saara surma sellest lohutust (1Ms 24:67). Küllap püsib mälestus Saarast elavana nii usuisa kui ka ta poja mälus.

Ent pole selge, kes Aabrahami uus naine õieti on. Tõsiasi, et kroonikakirjutaja nimetab Ketuura poegi koos Haagari poegadega, mainimata Ketuura nime, vihjab siiski sellele, et Ketuura võib olla (nagu osa inimesi on arvanud) Haagar. Me lihtsalt ei tea. Märkimisväärne on seegi, et Aabraham käitub Ketuura poegadega samamoodi nagu Haagari pojaga: ta saadab nad ära, vältimaks ainsatki vaimset mõjutust, ning teeb selge vahe Saaraga saadud poja ja teiste poegade vahele.

Samuti annab ta „kõik, mis tal oli, lisakile“ (1Ms 25:5), kuigi „liignaise poegadele... andis Aabraham ande“ (1Ms 25:6). Määratlus „liignaised“ laseb samuti mõista, et Ketuura oli liignaine, just nagu Haagar. Võimalus, et Ketuura näol on tegemist Haagariga, seletaks ka peent vihjet Saara mälestusele enne Ketuura-ga-Haagariga abiellumist.

Huvitav on aga see, et 1Ms 25:1–4, 12–18 on toodud nii nende laste loetelu, keda Aabraham sai Ketuuraga, kui ka Ismaeli laste loetelu. Siinne sugupuu esitatakse pärast Aabrahami abiellumist Ketuuraga, kes tõi talle ilmale kuus poega, lisaks juba kahele olemasolevale pojale (lisakile ja Ismaelile). Selle eesmärk on ehk pakkuda vahetuid tõendeid Jumala töotusest, et Aabraham saab paljude rahvaste isaks.

Teises sugupuus on Ismaeli järeltulijad, kellest sai samuti alguse 12 suguharu (võrdle 1Ms 17:20), täpselt nagu läks Jaakobiga (1Ms 35:22–26). Loomulikult ütleb Pühakiri väga selgelt, et Jumala leping jääb ikkagi lisaki, mitte Ismaeli soo kanda (1Ms 17:21).

Teadanne Aabrahami surmast paigutatakse kahe suguvõsa loetelu vahele (1Ms 25:7–11) ning see tunnistab samuti Jumala õnnistusest. Sellest selgub, et palju aastaid varem antud Jumala töötus Aabrahamile täitus. Aabraham suri „heas vanuses“ (1Ms 15:15) ja ta „aastate päevi oli rohkesti“ (vrd Kg 6:3).

Issand jäi ju truuks oma armutöötusele, mille Ta andis oma ustavale sulasele Aabrahamile. Pühakiri kirjeldab Aabrahami usku väga hea eeskujuna – või lausa *parima* eeskujuna – usu läbi pääsemisest Vanas Testamendis (vaata Rm 4:1–12).

Toetav mõte: Kuna Aabraham oli harukordne prohvet, kellega Jumal oma plaane jagas (1Ms 18:17), laskus Jumal Aabrahami inimlikule pinnale ning rääkis talle teatud määral lunastusplaani oma Poja ohverdamise kaudu.

„Isak oli kujund Jumala Pojast, kes toodi ohvriks maailma pattude eest. Jumal avaldas Aabrahamile evangeeliumi inimese päästmiseks. Niisuguse sõnumi avaldamiseks ning samuti selleks, et teha see töö Aabrahami jaoks käegakatsutavaks ja panna tema usk proovile, käskis Jumal tal surmata oma armas Isak. Kogu kurbuse ja piina mõjul, mida Aabraham selle sünge ja hirmuäratava katsumuse käigus talus, pidi tema teadvuses tekkima sügav arusaam sellest, mida tähendab langenud inimese lunastamise plaan. Ta mõistis oma kogemuse põhjal, kuivõrd seletamatu oli igavese Jumala enesesalgamine, kui Ta lubas oma Pojal surra selleks, et päästa inimene täielikust hukust. Aabrahami jaoks poleks mingi muu vaimne piin olnud võrreldav sellega, mida ta talus kuuletumisega jumalikele korraldusele – ohverda oma poeg.“ – Ellen G. White, „Tunnistused kogudusele“, 3. kd, lk 369.

„Aabraham oli saanud vanaks ja ootas peatselt surma. Ometi oli jäänud teha veel midagi selle nimel, et kindlustada järeltulijatele töötuse täitumine. Jumal oli määranud Aabrahami järglaseks Isaki. Tema pidi hoidma alal Jumala käsku ja saama valitud rahva isaks, kuid Isak oli veel vallaline. Kaananimaa elanikud olid andunud ebajumalateenistusele ja Jumal oli keelanud oma rahval nendega abiellumast, kuna Ta teadis, et sellised abielud viivad usust taganemisele. Patriarh oli mures poega ümbritsevate mõjude pärast... Aabrahami meelest oli poja jaoks naise valimine äärmiselt tõsine asi. Isa soovis, et poeg naituks inimesega, kes ei võõruta teda Jumalast... Isak usaldas isa tarkust ja armastust ning jättis asja tema hooleks, uskudes, et Jumal ise aitab teha õige valiku.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 171.

Arutelüküsimused:

1. Rääkige klassis Aabrahami valmisolekust ohverdada Isak. Püüa kujutleda, milline oli usk, mis sellises loos avaldub. Mis on selle loo puhul hämmastav ja samas ka häiriv?
2. Mida öelda vaba tahte kohta? Miks on meie usk tühine nii kaua, kuni me seda ellu ei rakenda? Milliseid näiteid tuuakse Piiblis vabast tahtest ja sellest, kuidas inimeste tehtud valedel valikutel vaatamata täitub lõpuks Jumala tahe?

Kaks Jumalast juhitud kohtumist

Selle loo on kirja pannud Theda Pienaar.

Mul on harjumus, et ma ei reisi enne, kui olen kõigepealt Jumalalt küsinud, kas teekond on Tema tahte kohane. Elan lirimaal, kuid mu vanematekodu on Lõuna-Aafrikas ja üks öde elab Namiibias. Külasthan neid paiku umbes korra aastas. Lennukis loen Piiblit, Ellen White'i raamatuid ja täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükki. Alati võtan oma kotti kaasa raamatu „Tee Kristuse juurde“. Need raamatud aitavad pikka reisi lühemaks muuta ja loovad põnevaid kontakte. Iga kord, kui ma reisin, juhtub midagi huvitavat.

Kord hakkasin rääkima enda kõrval istuva mehega, kui ootasime Dublini lennujaamas lirimaal oma lendu. Tuli välja, et mees töötas eriuurijana liri politseijõududes ning võttis iga kahe-kolme kuu tagant ette teekonna oma koju Cape Towni Lõuna-Aafrikas. Vestlesime seni, kuni meid pardale lubama hakati. Lennukis istus mu kõrvale noor naine ja pahvatas kohe: „Jäin lennujaama hiljaks ja jõudsin vaevalt lennukile! Mul on närvid nii läbi!“

„Jumal teadis, et teil oli vaja sellele lennule saada,“ vastasin ma.

Rääkisin, kuidas Jumal kannab meie eest hoolt, kui lubame Tal seda teha.

Just enne õhikutõusu ütles stjuardess sellele noorele naisele, et ta on istunud valele istmele. Naine lahkus ja minu kõrvale istus ei keegi muu kui politseinik. „Eks ole huvitav!“ ütlesin mina. „Usun, et Jumal tegutseb kindlal põhjusel.“

„Te usute Jumalat?“ küsis mees.

Ta päris mu usulise tausta kohta ja ma ütlesin, et olen seitsmenda päeva adventist. „Kas pole kummaline,“ ütles tema. „Mu naine on püüdnud mind mitu aastat usule tuua. Ta on seitsmenda päeva adventist.“

„Mul on hea meel teiega kohtuda,“ teatasin ma. Ja päriselt oligi.

Rääkisime lunastusest ja andsin talle raamatu „Tee Kristuse juurde“. „Mu naine on püüdnud mind seda lugema panna,“ ütles ta. „Nüüd ma siis loen seda.“

Minu kaks kohtumist olid tähelepanuväärsed. Politseiuurijas murdus jää enne, kui lennukist väljusime. Samuti olin saanud natuke rääkida Jumalast naisele, kes istus valele istmele. Lirimaa on väga ilmalik riik ja inimestele pole siin kerge kristlusest rääkida. Kuid Jumal pakkus kaks tunnistamisvõimalust juba enne, kui üldse maapinnalt õhku tõusime.

See misjonilugu illustreerib Seitsmenda Päeva Adventistide koguduse strateegilise plaani „Mina lähen“ eesmärki nr 2: „Tõhustada ja mitmekesistada adventmisjonit suurlinnades ja inimeste hulgas, kelleni pole evangeelium jõudnud või on jõudnud vähesel määral,“ ja vaimuliku kasvamise eesmärki nr 5: „Õpetada üksikisikuid ja perekondi elama Vaimust täidetud elu,“ ning Püha Vaimu eesmärki: „Nagu Püha Vaim juhatab.“ Rohkem saad teada aadressilt IWillGo2020.org.

Väljatõrjuja Jaakob

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 25:21–34; 1Ms 28:10–22; 1Ms 11:1–9; 1Ms 29:1–30; 1Ms 30:25–32.

Juhtsalm: „*Ja [Eesav] ütles: „Eks ole temale nimeks pandud Jaakob? Juba teist korda on ta mind petnud: ta võttis mu esmasünniõiguse, ja vaata, nüüd ta võttis ka mu õnnistuse!“ Ja ta küsis: „Kas sul pole hoitud õnnistust eraldi minu jaoks?““ (1Ms 27:36).*

Nüüd algab lisaki, imelapse ja töötatud soo esimese esivanema perekonna lugu. Paraku ei alga see eriti hästi. Lisaki poja Jaakobi puudulik iseloom avaldub kahe venna vahelises rivaalitsemisses esmasünniõiguse pärast (1Ms 25:27–34) ja sellest tuleneva õiguse pärast saada endale lisaki õnnistus (1Ms 27. ptk).

Kuna Jaakob petab isa ja varastab oma vanemalt vennalt õnnistuse, tuleb tal elu nimel põgeneda. Pagemise käigus kohtub ta Peetelis Jumalat (1Ms 28:10–22). Edaspidi saab Jaakob, petja, oma nahal tunda petmist. Raaheli asemel, keda Jaakob armastab (1Ms 29. ptk), antakse talle naiseks vanem tütar Lea ning ta peab 14 aastat tööd tegema, et oma naised välja teenida.

Kuid Jaakob kogeb ka Jumala õnnistust, sest pagenduses saab ta 11 poja isaks ning Jumal suurendab ta jõukust.

Kõige muu selles loos leiduva keskel näeme seega ka seda, kuidas Jumal täidab mitmel moel oma lepingutõotused, hoolimata Tema rahva läbikukkumistest.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 28. juuniks.

Loe 1Ms 25:21–34. Võrdle Jaakobi ja Eesavi iseloomu. Millised Jaakobi omadused tegid temast kohasema lisaki õnnistuse väärija?

Juba siis, kui Jaakob ja Eesav on emaülas, saame aru, et nad on erinevad ja hakkavad teineteisega võitlema. Eesavit kirjeldatakse sitke kütina, kes uitab väljal, Jaakobit aga näeme „vagase“ mehena, kes istub telgis ja mõtiskleb. Heebreakeelne sõna *tam, tõlkes „vagane“*, on sama tegusõna, mida kasutatakse Iiobi ja Noa kohta ning mis tõlgitakse Iiobi puhul kui „laitmatu“ (Ib 1:8, NKJV) ja Noa puhul „täiuslik“ (1Ms 6:9, NKJV).

Erinev iseloom hakkab nende hilisemas elus rohkem silma (1Ms 27:1–28:5). Kord, kui Eesav jõuab väsinuna ja näljasena koju, keedab Jaakob parajasti läätsi. Eesavi jaoks on toidu nägemine ja selle kohene nautimine tähtsam kui esmasünniõigusega seotud tulevane õnnistus (võrdle Hb 12:16, 17ga).

„Aabrahamile antud ja tema pojale kinnitatud töötused olid lisaki ja Rebeka soovide ja lootuste keskpunkt. Neid töötusi tundsid ka Eesav ja Jaakob. Põisse õpetati esmasünniõigust pidama millekski väga tähtsaks, kuna see tähendas lisaks maise vara pärimisele ka vaimulikke eesõigusi. Esmasünniõiguse saanu oli perekonna preester ning tema soost pidi sündima maailma Lunastaja.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 177.

Erinevalt oma vennast tähendab Jaakobi jaoks õnnistuse tulevane vaimulik tähendus palju. Hiljem aga, oma ema õhutusel (vaata 1Ms 27. ptk), petab Jaakob avalikult ja sihilikult oma isa ning kasutab pettuse toimepanemisel lausa „Issanda, sinu Jumala“ nime (1Ms 27:20). Tema petmine on kohutav, isegi kui see toimub selle nimel, mida ta teab olevat hea. Tulemused on õnnatud ning lisavad niigi probleemsesse peresse veel uusi probleemikihte.

Jaakob tahtis midagi head, midagi väärtuslikku, ning see oli imetusväärne (eriti venna suhtumise kõrval). Ometi kasutab ta selle saavutamiseks pettust ja valetab. Kuidas vältida sarnast lõksu – teha halba, et sellest võiks tulla midagi „head“?

Niipea, kui Eesav kuuleb, et Jaakob on saanud isa õnnistuse, taipab ta, et vend on teda petnud ja ta välja tõrjunud (1Ms 27:36), ning tahab venna tappa (1Ms 27:42). Rebeka on mures ja soovib vältida kuritegu, mis oleks mõlemale pojale saatuslik (1Ms 27:45). Niisiis innustab ema, lisaki toetusel (1Ms 28:5), Jaakobit pere juurest põgenema (1Ms 27:43). Teel pagendusse kohtub Jaakob unenäos Jumalaga kohas, millele ta paneb nimeks Peetel, „Jumala elupaik“, ning annab seal vande.

Loe 1Ms 28:10–22. Võrdle seda 1Ms 11:1–9ga. Mille poolest erineb Peetel Paabelist? Mida õpime enda ja Jumala suhte kohta Jaakobi kogemusest Peetelis, kui seame selle vastakuti Paabelis toimunuga?

Jaakob näeb oma unenäos erakordset redelit, mis on seotud Jumalaga. Üht ja sama heebreakeelset tegusõna, *natsav*, kasutatakse nii siis, kui räägitakse „püsti pandud“ (1Ms 28:12, NKJV) redelist, kui ka siis, kui öeldakse, et Issand „seisis“ (1Ms 28:13), justkui oleks redel ja Issand üks ja sama.

Redel on seotud Paabeli püüdlusega ulatuda taevasse. Ka see redel ulatub „taevasse“, nagu Paabeli torn, ent kui Paabeli torn kujutab inimlikku jõupingutust minna üles ja jõuda Jumalani, näitab Peeteli redel, et ligipääs Jumalale saab võimalikuks ainult siis, kui Jumal tuleb alla meie juurde, ilma mingi inimliku ponnistusega.

„Kivist“ aga, mille Jaakob on pea alla pannud ja mis unenäo ajal seal oli, saab sümbol – *beth-El*, „Jumala elupaik“ (1Ms 28:17; võrdle 1Ms 28:22ga). See on vihje templile, pühamule, Jumala päästva töö keskusele.

Ometi ei piirdu Jaakob juhtunu puhul Jumala kummardamisega vaimus ega salapärase aukartustunde tasandil. Ta tahab, et tema vastus väljenduks praktilisena, nähtavana. Nii otsustab Jaakob anda Jumalale „kümnist“ – mitte selleks, et Jumalalt õnnistust hankida, vaid et vastata tänutundega Jumala annile, mille ta on juba saanud. Taas ilmub meie ette kümnise mõiste, juba ammu enne Iisraeli rahva esilekerkimist.

Loe veelkord 1Ms 28:22. „Kümnist“ antakse kõigest, „mis sa mulle annad“ (1Ms 28:22). Millise tähtsa mõtte saame Jaakobi siinsetest sõnadest kümnise kohta?

Loe 1Ms 29:1–30. Mil määral ja miks lubab Jumal Laabanil petta? Mida Jaakob sellest õpib?

Esimene asi, mida Jaakob sihtkohta jõudes näeb, on kivi, võib-olla vihje Peeteli kivile, mis tähistas Jumala kohalolu (1Ms 28:18, 19). Just see kivi annab Jaakobile võimaluse Raaheliga suhelda. Kui Jaakob kuuleb kaevu juures seisvate karjaste käest, et Raahel tuleb oma lambakarja jootma, õhutab ta karjaseid kivi kõrvale veeretama. Nad keelduvad ning Jaakobil avaneb võimalus seda üksinda teha ja ennast Raahelile tutvustada (1Ms 29:11).

Raahel jookseb seepeale oma perekonna juurde. Jaakobi ja Raaheli esimene kohtumine kannab vilja: „Jaakob armastas Raahelit“ (1Ms 29:18) nii väga, et seitse aastat, mis ta Laabani heaks Raaheli eest töötas, olid nagu “üksikud päevad” (1Ms 29:20).

Kuid pärast seitset aastat saab Jaakob petta. Pulmaööl leiab Jaakob voodist vanema õe Lea ja mitte Raaheli. Laaban saab selle trikiga hakkama peo segadust ning Jaakobi tugevaid emotsioone ja haavatavust ära kasutades. Huvitav, et Jaakob kasutab petmisest rääkides (1Ms 29:25) samast tüvest sõna, millega lisak iseloomustas Jaakobi käitumist isa ja venna suhtes (1Ms 27:35).

Pane tähele, et sama mõttemall on ka lex talionis'es (kättemaksuseaduses), „silma silma vastu, hammas hamba vastu“ (2Ms 21:24; võrdle 1Ms 9:6ga). See sunnib süüdlast samastuma oma ohvriga, sest süüdlane seisab silmitsi sellega, mida ta tegi ohvrile. Samamoodi tehti Jaakobile nüüd seda, mida ta ise oli teinud kellelegi teisele.

Jaakob saab nüüd aru, mida tähendab olla petmise ohver. Jumal õpetab Jaakobit iroonilisel moel oma pettust mõistma Laabani petmise kaudu. Kuigi Jaakob, „petis“, (1Ms 27:12) teab hästi, mida petmine tähendab, imestab ta, kui ise pettuse ohvriks langeb. Ta küsib: „Mis sa mulle oled teinud?“ (2Ms 29:25), mis näitab tema arusaamist sellest, et petmine on vale.

Kuigi Jaakob oli petis, sai ta ise petta. Kuidas õppida Jumalat usaldama siis, kui me ei märka „õiglust“, vaid näeme kurjategijaid, kes pääsevad puhtalt, või süütuid kannatajaid?

Jaakobi jaoks olid pagenduse viimased seitse aastat koormaks, aga ometi olid need ka kõige viljakamad aastad. Neil aastail saab Jaakob 11 lapse isaks (oma 12 lapsest), kellest saavad Jumala rahva esiisad.

Kõnealune tekstilõik moodustab Jaakobi loo keskosa (1Ms 25:19–35:26) ning see algab ja lõppeb fraasiga „[Jumal] avas tema üsa“. Kord viidatakse Leale (1Ms 29:31), kord Raahelile (1Ms 30:22). Iga kord järgneb sellisele lausungile sünd, mis tõendab, et see on Jumala imepärase tegevuse tulemus.

Loe 1Ms 29:31–30:22. Kuidas tuleb meil tänapäeval aru saada siin toimuva tähendusest?

Jumal avas Lea üsa ja ta sai poja Ruubeni, kelle nime üheks osaks on tegusõna ra'ah, mis tähendab „nägema“. Kuna Jumal „nägi“, et Jaakob jättis Lea armastusega (1Ms 29:31), korvas laps Leale tema valu ja kannatusi.

Oma teisele pojale annab Lea nimeks Siimeon, milles peitub verb shamà, „kuulma“, sest Jumal on „kuulnud“ (shamà) tema valu sügavust ja alandust ning on tundnud talle kaasa, nagu Ta kuulis Haagari ägamist (1Ms 29:33).

Lea poeg Siimeon meenutab ka Haagari poja Ismaeli nime, mis tähendab „Jumal kuuleb“ (vaata 1Ms 16:11). Kui Lea sünnitab oma viimase poja, paneb ta pojale nimeks Juuda, mis tähendab „ülistus“. Enam ei vihja Lea oma valule ega ka mitte õnnistamisele. Ta keskendub lihtsalt Jumalale ja ülistab Jumalat Tema armu eest.

Kummaline küll, aga alles siis, kui Lea enam ei sünnita, „mõtleb“ Jumal Raahelile ja avab Raaheli üsa (1Ms 30:22). Armastatud naisel Raahelil tuleb oodata seitse aastat pärast abiellumist ja 14 aastat alates Jaakobiga kihlumisest, enne kui ta sünnitab oma esimese poja (1Ms 29:18, 27; võrdle 1Ms 30:25). Raahel paneb pojale nimeks „Joosep“, öeldes, et „Jumal võttis ära [asaf] mu teotuse“ ja „annab lisaks [yasaf] veel teisegi poja“ (1Ms 30:23, 24). Ükskõik, kui vale nii mõnigi tegu oli, sai Jumal neid kasutada – kuigi Ta ei õigustanud pahesid – selleks, et luua Aabrahami soost rahvas.

Mil viisil näitab see lugu, et Jumala eesmärgid täituvad taevas ja maa peal, olenemata inimeste nõrkushetkedest ja vigadest?

Jaakob pettis oma isa ja venda, et esmasünniõigust endale saada, ning varastas õnnistuse, mille lisak oli kavatsenud oma vanemale pojale anda. Praeguses loos ei võta ta aga Laabani suhtes midagi ette ja teenib teda ustavalt. Jaakob teab küll, et äi on teda petnud, aga ei püüa kätte maksta. Jaakobi temperamenti arvestades on tema tegevusetust raske mõista. Ta võiks mässu tõsta või vähemalt Laabanile vastu seista või temaga kaubelda. Aga ta ei käitu nii. Jaakob teeb just seda, mida Laaban nõuab, ükskõik kui ebaõiglane see on.

Ometi saavad neliteist aastat, mil Jaakob on Laabanit „teeninud“ (1Ms 30:26), lõpuks täis Raaheli esimese poja Joosepi sündimise ajaks. Nüüd peab Jaakob plaani Laabani juurest lahkuda, et naasta töötatud maale. Kuid ta tunneb muret „oma pere“ (1Ms 30:30) ülalpidamise pärast.

Loe 1Ms 30:25–32. Mis siin toimub ja millise arvestuse Jaakob teeb? Kuidas vastab Laaban?

Jaakobi kõrvalepõige on kestnud väga kaua ja ta on pikka aega kodust ära olnud. Tõenäoliselt ei olnud tal algselt kavas oma maalt nii kauaks lahkuda, kuid sündmused hoidsid teda aastaid eemal. Nüüd on aeg koju tagasi pöörduda, ja veel suure perega.

Muide, Jaakobi ebaharilik järeleandmine annab mõista, et ta on vist muutunud; ta on aru saanud usu õppetunnist. See tähendab, et Jaakob ootab Jumala märguannet minekuks. Ta otsustab liikuma hakata alles siis, kui Jumal ütleb.

Jumal ilmutab ennast Jaakobile kui „Peeteli Jumal“ ning käsib tal Laabani kojast lahkuda ja „oma sünnimaale“ tagasi minna (1Ms 31:13; NKJV ütleb „oma perekonna juurde“). Jumal kasutab siin samu sõnu, mida Ta kasutas siis, kui kutsus Aabramit lahkuma „omast... isakojast“ (1Ms 12:1).

Laabani poegade ja Laabani enda suhtumine (vaata 1Ms 31:1, 2) aitavad Jaakobil näha, et aeg on lahkuda. „Jaakob oleks riukalisest sugulasest ammu lahkunud, kuid ta kartis kohtumist Eesaviga. Nüüd tundis ta ohtu Laabani poegade poolt; võib-olla oli neil plaanis vägivallega tema vara endale võtta.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 193.

Niisiis võtab ta oma pere ja omanduse ning läheb ja algab järgmine etapp Jumala lepingurahva suures saagas.

Toetav mõte: Jumal valis Jaakobi sellepärast, et Ta on armuline, mitte sellepärast, et Jaakob oleks seda väärinud. Ja ikkagi pingutas Jaakob kõvasti, et armu väärida, mis käib iseendale vastu. Juhul, kui ta oluks vääriline, oleks tegemist olnud tegudega, mitte armuga (vaata Rm 4:1–5), ja see oleks vastuolus evangeeliumiga. Alles hiljem hakkas Jaakob taipama Jumala armu tähendust ning seda, mida tähendab Jumalat usaldada, usust elada ja täielikult Issandast sõltuda. Jaakobi kogemuses peitub tähtis õppetund auahne inimese jaoks: ära püüa teiste arvelt edasi jõuda.

„Jaakob mõtles saada esmasünniõigust pettuse teel, kuid leidis end pettununa. Ta mõtles, et oli kõik kaotanud: oma suhte Jumalaga, oma kodu, kõik muu, ning oli üksnes pettunud põgenik. Mida aga Jumal tegi? Ta hoidis Jaakobil selles lootusetus olukorras silma peal, Ta nägi Jaakobi pettumust ning teadis, et Jaakobis oli midagi, mis pidi hakkama peegeldama Tema au. Just Jaakobi olukorda nähes toob Jumal tema silme ette salapärase redeli, mis kujutab Jeesust Kristust. Siin on mees, kes on kaotanud kõik ühendused Jumalaga, ning taeva Jumal valvab teda ja lubab, et Kristus sillutab kuristiku, mille patt on tekitanud. Oleksime ise ehk vaadanud ja öelnud: Ma igatsen taeva järele, aga kuidas sinna pääseda? Ma ei näe mingit teed. Just sedasi mõtles Jaakob ja nii näitas Jumal talle nägemuses redelit, mis ühendab maa taevaga, Jeesuse Kristusega. Inimene saab seda mööda ronida, sest alumine ots on maa peal ja ülemine ots jõuab taevasse.“ – „Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud“, 1. kd, Ellen G. White'i märked, lk 1095.

Arutelüküsimused:

1. Vaatle nende inimeste (Iisak, Rebeka, Jaakob, Eesav, Laaban, Raahel, Lea) iseloomu püha ajaloo kirjapanekute põhjal. Vaata kõiki valetamisi ja petmisi. Millise õppetunni saame siit inimloomuse kohta üldiselt ja Jumala armu kohta?
2. Kui sa loed Jaakobi lugu, siis mis tõendab sulle, et ajapikku ta iseloom küpses ja kasvas?
3. Mil viisil võib meid, seitsmenda päeva adventiste, ähvardada oht suhtuda esmasünniõigusesse nagu Eesav? Kuidas tagada, et me ei lakkaks iialgi armastamast ja hindamast kogu valgust, mida Jumal on meile andnud?

Minu kõige väärtuslikum vara

Loo on kirja pannud Theda Pienaar.

Nagu mul kombeks on, avasin oma Piibli, et lugeda seda lennureisi ajal Namii- biast Lõuna-Aafrikasse. Kohe võttis mu kõrval istuv noor mees sõna.

„Kas see on Piibel?“ küsis ta. Paistis, et ta oli Ida-Euroopast.

„Jah, see on Piibel,“ vastasin ma.

„Kas te usute Piiblit?“ küsis ta.

„Jah, kogu südamest.“

Mees ütles, et ta vanavanematel oli kombeks talle Piiblit lugeda, aga ta ei uskunud neid lugusid, eriti loomislugu. Rääkisin oma elumuutvast kogemu- sest, kuidas olin tulnud Jumala juurde tagasi pärast 15 aastat oma teel käimist ja kuidas olin Temas leidnud varjupaiga keset maailma. Minu lugu huvitas meest.

„Palun, kas ma võiksin korraks teie Piibli enda kätte võtta?“ küsis ta.

Vahva oli näha oma Piiblit tema käes. Näis, et see avaldas talle suurt muljet. Kui ta mulle Piibli tagasi oli ulatanud, lugesin talle ette Jesaja 43. peatüki. Ta kuu- las huviga Jumala töotusi kaitsmisest.

Enne, kui lennuk maandus, küsisin ma: „Kas te võtaksite kingituse vastu?“ Mul oli kotis raamat „Tee Kristuse juurde“. Mees ei tahtnud raamatut võtta, aga ma kinnitasin talle, et mul on endal teine eksemplar. „Kui teil on mingisuguseid küsimusi, saatke mulle palun tekstisõnum,“ ütlesin ma ja kirjutasin sisekaanele oma telefoninumbri.

Minu üllatuseks saabus sõnum päev pärast mu tagasijõudmist lirimaale. Noor- mees kirjutas: „Olen turvaliselt kodus.“ Palvetasin: „Minu meelest ei ole see juhus.“ Mees rääkis sõnumis, et oli kohanud Namiibias naist, kes palvetas iga päev. „Seda nähes hakkasin mõtlema sellele, kuidas mu vanavanemad lugesid Piiblit, ja siis kohtusin teiega,“ ütles ta.

„Minu meelest ei ole see juhus,“ ütlesin ma. „Laske Jumalal oma südamele rääkida.“

Saatsime üksteisele sageli tekstisõnumeid ja ma kirjutasin talle piiblisalme. Ühel päeval saatis ta mulle pildi ühest kirikust. „Elan selle kiriku kõrval,“ kirjutas ta.

Vastasin, et tahan talle postiga saata kristliku koguduse ajaloo, ja siis, kui ta aadressi sain, saatsin talle „Suure võitluse“.

Mõni aeg hiljem saatis keegi mulle lunastusplaani kõneleva video ja ma edastas selle talle. Ta vastas: „See on nii hämmastav.“

Ma palvetasin: „Issand, mul on vaja teada, mis võiks teda mõjutada.“ Mulle ei andnud enam asu mõte: „Ta hoidis käes su Piiblit. Anna oma Piibel talle.“

Olen otsustanud oma Piibli tema jaoks posti panna. Olen kirjutanud kirja sõnadega: „See on minu kõige väärtuslikum vara. Jumal andis oma ainsa Poja, kõige kallima, mis Tal oli, meie lunastamiseks. Loodan, et loete seda mu kõige hinnalisemat vara.“

See misjonilugu illustreerib Seitsmenda Päeva Adventistide koguduse stra- teegilise plaani „Mina lähen“ vaimuliku kasvamise eesmärgi nr 5: „Õpetada üksik- isikuid ja perekondi elama Vaimust täidetud elu.“ Rohkem saad teada aadressilt IWillGo2020.org.

Jaakob-lisrael

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *IMs 32:23–32; Ho 12:4, 5; Jr 30:5–7; IMs 33. ptk; IMs 34:30 – 35:29.*

Juhtsalm: „*Seepeale ütles tema: „Su nimi ärgu olgu enam Jaakob, vaid olgu lisrael, sest sa oled võidelnud Jumala ja inimestega ja oled võitnud“ (IMs 32:29).*

Jaakobi perekonnasaaga jätkub ning sealt tuleb nii head kui ka halba. Ometi näeme läbivalt Jumala kätt ja Tema ustavust lepingutöotustele.

Sel nädalal jälgime peaasjalikult Jaakobit, kes on nüüd lahkunud Laabani juurest, on tagasiteel koju ja peab silmitsi seisma Eesaviga, oma reetlikkuse ohvriga. Mida võib nüüd korda saata ta vend, kellele ta nii rängalt ülekohtu tegi?

Jaakobi õnneks ilmub talle enne eelseisvat hirmutavat kohtumist taas Issand, tema isade Jumal. Sellest kohtumisest saab eeltähendus ajale, mida hiljem hakatakse tundma „Jaakobi ahastuse“ nime all (vaata Jr 30:5–7). Ja sel ööl saab Jaakobist, väljatõrjust, „lisrael“; uus nimi uue alguse jaoks, mis päädib lõpuks tema järgi nime saanud rahva loomisega.

Teisisõnu, kõigele toimunule vaatamata räägitakse Pühakirjas usuisade ja nende perekonna lugu selleks, et näidata meile, kuidas Jumal viib oma töotused ustavalt ellu. Ta teeb nii vaatamata sellele, nagu teeks Tema rahvas kohati kõik endast oleneva, et töotuste täitumist pidurdada.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 4. juuniks.

Laabani juurest lahkunud Jaakobil on peagi Jumalaga veel üks kogemus. Ta saab teada, et tema vend Eesav tuleb talle vastu „koos neljasaja mehega“ (1Ms 32:7). Jaakob palvetab meeleheitlikult Issanda poole, kuigi ta tunnistab, et „mina pole väärt kõiki neid heategusid ja kõike seda truudust, mida sa oma sulasele oled osutanud“ (1Ms 32:11). Jaakob arusaamine armust on tõepoolest paranenud.

Ja kuidas Issand vastab?

Loe 1Ms 32:23–32 ja Ho 12:4, 5. Mis on selle hämmastava loo vaimulik tähendus?

Arusaadav, et Jaakob on toimuvast ahastuses, ning pärast seda, kui ta on teinud kõik endast oleneva, et oma peret kaitsta, jääb ta ööseks paigale. Siis ründab teda äkitselt „üks mees“ (1Ms 32:25). See on erilise varjundiga termin, mis räägib Jumala kohalolust (vaata Js 53:3). Taaniel viitas sellega taevasele preestrile Miikaelile (Tn 10:5). Sama sõnaga kirjeldas Joosua „Issanda sõjaväe värsi“, kelleks oli Issand YHWH ise (Jos 5:13–15).

Võitluse käigus sai Jaakobile loomulikult selgeks, et ta heitles Jumala endaga. Seda väljendavad tema sõnad: „Ma ei lase sind mitte, kui sa mind ei õnnista“ (1Ms 32:27). Tema meeleheitlik klammerdumine Jumala külge ja keeldumine lahti lasta näitavad tema kirglikku soovi andeks saada ning seada kõik enda ja Issanda vahel korda.

„Jaakob mõistis nüüd selgelt, et tema patt tulenes toetumisest pettusele. Ta ei olnud usaldanud Jumala töotusi, vaid oli püüdnud oma jõuga teha seda, mida Jumal oleks teostanud omal ajal ja omal viisil.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 197, 198.

Tõendiks sellest, et Jaakobile oli andeks antud, muudeti ta nimi tema pattu meenutavast sõnast tema võitu meeles pidavaks. „Sinu nimi,“ ütles Ingel, „ärgu olgu enam Jaakob [väljatõrjuja], vaid olgu Iisrael, sest sa oled võidelnud Jumala ja inimestega ja oled võitnud“ (1Ms 32:29).

Milline on sinu kogemus Jumalaga võitlemise osas? Mida see tähendab ja miks on selline kogemus mõnikord vajalik?

Penuelist, „Jumala palge“ paigast (vaata 1Ms 32:31), kus Jaakobil oli see kogemus Jumalaga, liigub ta edasi, et kohtuda oma vennaga. Pärast 20 aastat lahus elamist näeb Jaakob teda nüüd 400 mehega tulemas (1Ms 33:1). Jaakob on mures ning valmistab ennast ja oma peret ette selleks, mis võib juhtuda.

Loe 1Ms 33. ptk. Kuidas on omavahel seotud Jaakobi kaks kohtumist – Jumala palge nägemine Penuelis ja venna palge nägemine? Mismoodi mõjutab selline seos meie suhet Jumalaga ja suhet „vendadega“, kes iganes nad olla võiksid?

Jaakob teeb oma venna ees seitse kummardust (1Ms 33:3) ja nimetab teda mitu korda „oma isandaks“ (1Ms 33:8, 13, 15) ning ennast tema „sulaseks“ (1Ms 33:5, võrdle 1Ms 32:5, 19, 21). Märkigem ära, et Jaakobi seitse kummardust on justkui tema isa seitse õnnistust (1Ms 27:27–29). Veel enam, kummardustega annab ta justkui tagasi oma isa õnnistuse „rahvahõimud [kummardagu] sind“ (1Ms 27:29).

Jaakob kavatseb justkui oma võla vennale ära maksta ja anda tagasi õnnistuse, mille ta varastas (vaata 1Ms 33:11). Kui Eesav oma venda näeb, jookseb ta kõigi ootuste vastaselt Jaakobi juurde ning venna tapmise asemel „suudles teda; ja nad nutsid“ (1Ms 33:4).

Hiljem lausub Jaakob Eesavile: „Ma olen ju tohtinud näha su palet, otsekui näeks Jumala palet“ (1Ms 33:10). Jaakobi ebaharilike sõnade põhjus peitub arusaamises, et Eesav on talle andeks andnud. Heebreakeelne tegusõna *ratsah*, „armu leidnud“ (1Ms 33:10), on teoloogiline termin, mida kasutatakse siis, kui ohver on Jumala poolt „armu leidnud“, „vastu võetud“, ja mis tähendab seega jumalikku andeksandmist (3Ms 22:27; Am 5:22).

Jumala andeksandmine, mida Jaakob sai tunda Penuelis, Jumala palge nägemise paigas, kordub nüüd oma venna andestuse kogemises, milles Jaakob näeb otsekui Jumala palet. Jaakobi elus on see teine Penuel, esimene neist valmistab teisele. Jumal on Jaakobile andeks andnud ja tema vend on seda samuti teinud. Päris kindlasti saab Jaakob nüüd varasemast palju paremini aru, mis on arm.

Mida oled õppinud armu kohta sellest, kui kaasinimesed (lisaks Issandale) on sulle andeks andnud?

Nüüd, kui Jaakob on oma vennaga ära leppinud, tahab ta end rahus Kaanimaal sisse seada. Esimest korda kirjeldab tema teekonda sõnast *shalom*, „rahu“, tulenev sõna *shalem*, „õnnelikult/turvaliselt“ (1Ms 33:18).

Ostnud elanikelt maatüki (1Ms 33:19), püstitab Jaakob sinna altari, mis väljendab tema usku ja tajumist, kuivõrd ta Issandast päriselt sõltub. Iga seal toodud ohver on Jumala teenimine.

Ometi satub Jaakob-lisrael esimest korda elus sel maal elamise pärast probleemidesse. Sarnaselt sellega, kuidas lisak püüdis Geraris käituda Abimelekiga (1Ms 26:1–33), püüab Jaakob elada rahus kaananlastega.

Loe 1Ms 34. ptk. Milline juhtum ajab sassi Jaakobi plaanid rahus elada?

See nurjatu lugu toob esile tegelaste ja nende tegude kahepalgelisuse. Meelast Sekemit, kes Diina vägistab, iseloomustatakse ka kui siirast ja Diinat armastavat meest, kes tahab tehtut heastada. Ta on valmis lausa lepingusse kuuluvaks ümberlõikamistalituseks.

Siimeon ja Leevi aga, kes esitlevad ennast Jumala ja Tema korralduste kaitsjana ning seisavad vastu segaabiellule kaananlastega (3Ms 19:29), on valmis tapma ja rüüstama (1Ms 34:25–27). Vähe sellest, et nende tegevus oli taunitav (võinuks siis ju karistada vaid ühte meest, kes teo korda saatis), võis see tekitada ka palju edasisi probleeme.

Mis puutub Jaakobisse, siis tema muretseb ainult rahujalal olemise pärast. Kui talle tütre vägistamisest teatatakse, ei lausu ta sõnagi (1Ms 34:5). Kuid pärast seda, kui ta kuuleb, mida tema pojad on teinud, sõitleb ta neid avalikult, sest ei tea, mis järgneb: „Te saadate mind õnnetusse, sellepärast et te mind olete teinud vihatavaks maa elanike, kaananlaste ja perislaste hulgas. Mul on vähe mehi: kui nad kogunevad mu vastu, siis nad löövad mind ja me hukkume, niihästi mina kui mu pere“ (1Ms 34:30).

Ikka ja jälle näeme neis kirjanekutes kavalust ja petmist, kuid ka headuse ja armu tegusid. Mida räägib see meile inimloomusest?

Loe 1Ms 34:30–35:15. Mida õpetab siin toimuv meile tõelise jumalateenimise kohta?

Kohe pärast seda, kui Jaakob on kurnud, et tema rahu kaananlastega on ohus (1Ms 34:30), ning noominud oma kaht poega (1Ms 34:30), õhutab Jumal teda Sekemist lahkuma ja minema taas Peetelisse lepingut uuendama. Loomulikult ütleb Jumal Jaakobile, et kohale jõudes on tal vaja ehitada altar.

Muide, kohe pärast Jumala antud korraldust on kirja pandud Jaakobi käsk oma kodakondsetele, et nad kõrvaldaksid kõik kaananlaste jumalakujud, mida nad võtsid endale Sekemi linna rüüstamise käigus, ning sellised kodupuuslikud, nagu oli varastanud Raahel (1Ms 31:19, 32). Kõik see on Jumalaga sõlmitava lepingu jaoks oluline.

Selliseid ebajumalakujuksid oli hoitud ja arvatavasti kummardatud hoolimata Jaakobi pühendumisest Jumalale. Kaananlaste mõjust pääsemine ei tähendanud Jaakobi jaoks ainult Sekemist lahkumist. Jaakobil tuli lahti saada leeris sees ja oma kodakondsete südames olevaist ebajumalaist.

Patukahetsuse protsess sisaldab midagi rohkemat kui vaid füüsilist liikumist ühest kohast teise ehk ühe koguduse vahetamist teise vastu. Tähtsaim on Jumala armu läbi puhastada oma süda ebajumalateenistusest, sõltumata sellest, kus me elame, sest iidoleid saab teha peaaegu kõigest.

Kui Jaakob kuuletub Jumalale ja jätkab tegutsemist Jumala korralduse kohaselt, siis Jumal sekkub. „Hirm Jumala ees“ (1Ms 35:5) haarab kõiki ümberkaudseid rahvaid ning nad ei sõanda Jaakobit rünnata. Seejärel on Jaakob valmis kummardama Jumalat, „tema ja kogu rahvas, kes oli koos temaga“ (1Ms 35:6), mis annab mõista, et perekonna ühtsus sai taastatud. Jaakob paneb sellele paigale nimeks El Betel, „Peeteli Jumal“, unes nähtud redeli meenutamiseks ning selle tähiseks, et ühendus taeva ja maa vahel, mis oli mõnda aega katki, sai nüüd taastatud.

Sel korral on rõhk Peeteli Jumalal, mitte kohal endal. Sama isiklik noot heliseb taas, kui Jumal tuletab Jaakobile meelde tema nime „Iisrael“ (1Ms 35:10) koos kahekordse töötusega, millele see õnnistus viitab. Jaakobi õnnistus tähendab esiteks viljakust, Messiani ulatuvat soo edasiviimist ja paljude rahvaste põlvkondi (1Ms 35:11), ning teiseks osutab see töötatud maale (1Ms 35:12).

Millisel peenel moel võib ebajumalateenistus leida tee meie südamesse ja mida selle vastu teha?

Loe 1Ms 35:15–29. Milliste hädadega seisab Jaakob veel oma probleemses perekonnas silmitsi?

Niipea, kui Jaakob Peetelist lahkub, tähistavad viimast vaatust tema teekonnal töötatud maa poole kolm omavahel seotud juhtumit: Jaakobile sünnib viimane poeg, Raahel sureb ning Ruuben, Jaakobi esmasündinud poeg abielust Leaga, magab Jaakobi liignaisega. Kuigi tekst ei ütle, miks noormees sellist kurja tegi, võib olla võimalik, et ta tahtis omamoodi rüvetada Jaakobi viimase poja sündi ja teotada Raaheli mälestust. Me ei tea.

Jaakobi viimase poja sünd on seotud Petlemmaga (1Ms 35:19), mis asub juba töötatud maa piires. Niisiis on see sünd Iisraeli tuleviku kohta antud Jumala töötuse esimene täitumine. Aitajanaine pöördub Raaheli poole prohvetlikult samade sõnadega, mida Jumal kasutas Aabrahami rahustamiseks: „Ära karda“ (1Ms 35:17; võrdle 1Ms 15:1).

Väärrib märkimist, et Jaakob muudab nime, mille surev Raahel on pojale pannud – Ben-Ooni, mis tähendab „mu valu poeg“, ema vaeva kirjeldamiseks –, Benjaminiks, mis tähendab „mu parema käe poeg“. See nimi viitab ehk lõunasuunale, et väljendada Jaakobi lootust töötatud maa ja kõige selle kohta, mida Jumal lubas teha oma rahva heaks pärast seda, kui nad on siia paikseks jäänud.

Sel ajal on Ruubenil seksuaalsuhe Billaga, oma isa liignaise ja Raaheli ümmardajaga (1Ms 35:25; 1Ms 30:3). Me ei tea, miks ta sellise väljakutsuva teo tegi; ei muud kui veel üks näide inimese rikutusest.

On hämmastav, et Jaakob ei reageeri sellisele kohutavale pühaduse rüvetamisele, kuigi sellest räägitakse talle (1Ms 35:22). Võib-olla on Jaakob nii kaugel, et usaldab Jumalat, kes täidab oma sõna, hoolimata aeg-ajalt Jaakobi ümber toimuvast patust ja kurjusest.

Just sellise usu õppetunni saame Jaakobi 12 poja üleslugemisest, kellest pidid saama Iisraeli esiisad (1Ms 35:22–26). Nagu näeme, ei ole nad mitte just kõige meeldivamad ja südamlikumad inimesed. Kuid kõigi raskuste, kogu ebaterve käitumise ja lausa avaliku kurja kiuste, nagu näiteks Ruubeni tegu Billaga, pidi Jumala tahe täituma selle perekonna kaudu, ükskõik kui kehvasti see pere toimis.

Jumala lõplikud eesmärgid täituvad ka inimlike vigade kiuste. Kujuta ette, mis saaks aga siis, kui inimesed teeksid koostööd ja kuulaksid Jumala sõna. Kui palju kergem oleks Jumalal oma tahet täita ning kui palju vähem oleks inimestel kannatusi, stressi ja viivitusi?

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust „Patriarhid ja prohvetid“ peatükki „Võitluse öö“, orig lk 195–203.

„Jaakobi kogemus meeleheite ja võitluse ööl kujutab läbikatsumist, mille Jumala rahvas peab läbima vahetult enne Kristuse teist tulekut... Sarnast kogevad Jumala lapsed viimases võitluses kurjuse jõudude vastu. Jumal paneb proovile nende usu, nende püsivuse, nende usalduse Tema väesse neid päästa. Saatan püüab hirmutada neid mõttega, et nad on lootusetud ning nende patud andekssaamiseks liiga suured. Nad tunnevad teravalt oma vigu ja kaotavad minevikule mõeldes peaaegu lootuse. Kuid Jumala halastuse suurust ja oma siirast kahetsust meenutades toetuvad nad töotustele, mida Kristus on andnud abitutele, kahetsevatele patustele. Nad ei kaota usku, ehkki nende palvetele kohe ei vastata. Nad klammerduvad Jumala tugevuse külge nii, nagu Jaakob klammerdus Ingli külge, ning hüüavad südamepõhjast: „Ei ma lase sind mitte lahti, kui sa mind ei õnnista!“...

Ometi kinnitab Jaakobi lugu, et Jumal ei hülga neid, kes on küll pattu teinud, kuid siis siiralt kahetsenud ja Tema poole pöördunud. Andumise ja usaldava usu kaudu saavutas Jaakob selle, mida ta ei suutnud saavutada oma jõuga. Sel teel õpetas Jumal oma sulasele tõsiasja, et ta võis saada igatsetud õnnistuse ainult Jumala väe ja armu abil. Lõpuajal elavate Jumala lastega on samuti.

Kui neid ümbritsevad hädaohud ja hinge haarab meeleheide, siis tuleb neil loota ainuüksi Kristuse lunastavatele teenetele. Me ei saavuta midagi oma jõust.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 201–203.

Arutelüküsimused:

1. Miks on Jaakobi nõrkus Jumala armu võimalus? Kuidas on Jaakobi kogemus seotud Pauluse ütlusega: „Kui ma olen nõder, siis ma olen vägev“ (2Kr 12:10)?
2. Mida sa arvad, miks paljastab Piibel nii palju rämpaseid üksikasju paljude piiblitegelaste elust? Mis mõttega seda tehakse? Millise sõnumi siit saame?
3. Mõtiskle veel ebajumalate probleemi üle. Mis on meie kultuuri ja meie tsivilisatsiooni ebajumalad? Kuidas olla kindel, et me ei teeni kedagi ega midagi muud kui vaid Issandat?

Palvele vastatakse kahekordselt

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Esimese aasta teoloogiatudeng jooksis Zaoski Adventülikoolis (Moskvast lõuna pool, Venemaal) jumalateenistuste saali. Põlvili langedes palvetas ta: „Issand, miks Sa mind õnnistad? Ma olen nii patune.“

20aastane Vadim Antjušin tundis üdini, kui vääritu oli ta Jumala õnnistusi saama. Ta tundis, et ei ole väärt ülikoolis õppima ega saama seitsmenda päeva adventistide pastoriks. Ta oli äsja alustanud oma esimest semestrit siin koolis ja oli mõni hetk tagasi saanud ootamatult kingituseks 100 USA dollarit. Tema jaoks oli see märkimisväärne summa. „Jumal, ma ei vääri seda raha,“ palvetas Vadim. „Sa oled hoolitsenud kõigu minu vajaduste eest ja mul pole millestki puudu. Näita mulle, mida selle rahaga teha.“ Vadim vahetas USA dollarid Vene rublade vastu. Pärast kümnise maksmist jäi alles 6000 rubla.

Vadim ühines üliõpilaste grupiga, kes kogunes korra nädalas palvetama, ning kuulis mõni päev hiljem, kuidas üks õpilane palvetas oma rahalise olukorra pärast. Vadim kuulas vaikselt. Ta ei tundnud seda üliõpilast ega teadnud, kui palju raha tal õppemaksu jaoks vaja oli. Samal õhtul läks Vadim uuesti jumalateenistuste saali palvetama. „Issand,“ ütles ta. „Tahaksin anda selle raha oma kursusekaaslasele. Palun õnnista seda plaani oma tahte kohaselt.“

Järgmisel päeval palus Vadim kursusekaaslasel kõrvale tulla, et omavahel rääkida.

„Kui palju raha sa oma õpinguteks vajad?“ küsis ta.

„Kuus tuhat rubla,“ vastas kursusekaaslane.

Sõnatu Vadim taipas, et Jumal oli ta palvetele vastanud. Enamgi veel, Jumal oli vastanud ka tema kursusekaaslase palvetele. Vadim andis jahmunud kursusekaaslasele rõõmuga 6000 rubla. Nad kaelustasid teineteist.

Kahe aastaga on sellest kursusekaaslasest saanud Vadimi parim sõber.

„Tema ja mina oleme koos palju ära teinud ja ta on mind väga mitmel moel aidanud,“ ütles Vadim usutluses. „Tänan Jumalat, et olen saanud sellise sõbra. Tänan Jumalat, et Ta kannab hoolt meie vajaduste eest enne, kui me üldse teame, et midagi vajame. Enne, kui küsime, teab Tema, mida anda ja kelle kaudu seda anda. Peamine on Teda usaldada.“

„Aga Jumalale, kes meis tegutseva väega võib korda saata palju rohkem, kui oskame paluda või isegi mõelda, temale olgu kirkus koguduses ja Kristuses Jeesuses igavesest ajast igavesti kõigi sugupõlvedeni! Aamen.“ (Ef 3:20–21)

See misjonilugu illustreerib Seitsmenda Päeva Adventistide koguduse strateegilise plaani „Mina lähen“ vaimuliku kasvamise eesmärgi nr 5: „Õpetada üksikisikuid ja perekondi elama Vaimust täidetud elu,“ ja vaimuliku kasvamise eesmärgi nr 7: „Aidata noorukitel ja noortel täiskasvanutel seada Jumal oma elus esikohale ja võtta eeskujuks piibellik maailmavaade.“ Rohkem saad teada aadressilt IWilGo2020.org.

Unenägude meister Joosep

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 37. ptk; Mt 20:26, 27; Ap 7:9; 1Ms 38. ptk; 1Ms 39. ptk; 1Ms 40:1–41:36.

Juhtsalm: „Nad ütlesid üksteisele: „Näe, sealt tuleb see unenägude sepitseja!”“ (1Ms 37:19).

Joosepi lugu (1Ms 37.–50. ptk) moodustab Moosese esimese raamatu viimase osa. See algab Joosepi esimeste unenägudega Kaananis (1Ms 37:1–11) ning lõppeb tema surmaga Egiptuses (1Ms 50:26). Õigupoolest kuulub Joosepile Moosese esimeses raamatus rohkem ruumi kui ühelegi teisele usuisale. Kuigi Joosep on vaid üks Jaakobi poegadest, tutvustatakse teda Moosese esimeses raamatus sama suure usuisana nagu olid Aabraham, lisak ja Jaakob.

Näeme sedagi, et Joosepi elu heidab valgust kahele olulisele teoloogilisele tõele: esiteks, Jumal täidab oma töötused, ja teiseks, Jumal saab kurja pöörata heaks.

Selle nädala õppetükis võtame vaatluse alla Joosepi elu varasema perioodi. Ta on Jaakobi lemmikpoeg, kes saab pilkenime *bāal hakhalomot*, „unenägude sepitseja“ (1Ms 37:19), mis tähendab otsetõlkes „unenägude meister“ ja laseb mõista, et ta on unenägude alal asjatundja. Selline tiitel sobib talle hästi, sest ta niihästi saab, mõistab ja tõlgendab prohvetlikke unenägusid kui ka täidab neid oma elus. Näeme neis peatükkides jälle, et Jumala ettenägevus peab paika, isegi inimsüdame kurjuse ja õeluse kiuste.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 11. juuniks.

Pühapäev, 5. juuni

Peretülid

Lõpuks on Jaakob sellel maal paikseks jäänud. Kui lisak oli kõigest „võoras“, siis Jaakobi kohta öeldakse piiblitekstis, et ta „elas maal“ (1Ms 37:1). Aga just siis, kui ta oli maal paikseks jäänud, algasid tülid, seekord perekonna sees. Ei võideldud mitte maaomandi või kaevu kasutamise pärast, vaid peamiselt vaimulikkuse pärast.

Loe 1Ms 37:1–11. Millised protsessid perekonnas soodustasid seda, et vennad vihkasid Joosepit väga?

Mõistame juba algusest peale, et Joosep, Jaakobi vana ea poeg (1Ms 37:3), nautis erilist suhet isaga. „Isa armastas teda enam kui kõiki tema vendi“ (1Ms 37:4) ja läks lausa nii kaugele, et „tegi temale kirju kuue“ (1Ms 37:3), printsile sobiva kehakatte (2Sm 13:18). See viitas Jaakobi salajasele kavatsusele ülendada Raaheli esimene poeg Joosep esmasündinu seisusesse.

Tulevik kinnitab tõesti Jaakobi soovi, sest lõpuks saabki Joosep esmasündinu õigused (1Aj 5:2). Pole siis ime, et Joosepi vennad vihkasid teda väga ega suutnud temaga isegi enam sõbralikult rääkida (1Ms 37:4).

Pealegi rääkis Joosep isale ära vendade igasuguse taunitava käitumise (1Ms 37:2). Kellelegi ei meeldi pealekaebaja.

Seega, kui Joosep jutustas oma unenägudest, mis lasid aimata, et Jumal paneb ta kõrgemale kohale ja vennad kummardavad tema ette, paisus vendade vihkamine veelgi. Kõnealuste unenägude ehtsat prohvetlikku olemust kinnitab ka asjaolu, et kaks unenägu kordavad teineteist (vaata 1Ms 41:32). Kuigi Jaakob noomis oma poega avalikult (1Ms 37:10), pidas ta loo meeles, mõtiskles selle tähenduse üle ja ootas selle täitumist (1Ms 37:11). Siin antakse ehk mõista, nagu oleks isa sügaval sisimas mõelnud, et unenägudes võib siiski tõtt olla. Tal oli õigus, kuigi ta tol ajal seda ei teadnud.

Loe Mt 20:26, 27. Milline oluline põhimõte siin avaldub ja kuidas õppida seda oma elus välja näitama?

Esmaspäev, 6. juuni

Joosepi ründamine

Kuigi järgnevad sündmused olid kohutavad, pole neid raske selgitada. Vihata mõnd inimest ja olla samal ajal tema vahetus läheduses ning lausa tema sugulane, viib varem või hiljem paratamatult tülini.

Ja viiski.

Loe 1Ms 37:12–36. Mida õpime siit selle kohta, kui ohtlikud ja kurjad võivad olla uuendamata südamed ning mida saab selline süda panna meist igaüht tegema?

Vennad vihkasid Joosepit, sest nad olid kadedad Jumala soosingu peale (Ap 7:9). Seda soosingut kinnitab iga järgnev samm sündmuste ahelas. Kui Joosep tee kaotas, kohtus ta ühe mehega, kes teda juhendas (1Ms 37:15). Kui Joosepi vennad pidasid plaani ta tappa, sekkus Ruuben ja pani ette ta hoopis kaevu visata (1Ms 37:20–22).

Raske on ette kujutada siin avalduva vihkamise suurust, eriti omaenda koda-kondsete poolt. Kuidas said need noored mehed nii õelalt toimida? Kas nad ei mõelnud hetkekski, millist mõju see nende isale avaldab? Ükskõik, kui pahased võisid nad olla isa peale, et too Joosepit eelistas, oli siiski põlastusväärne ühe tema lapsega nii toimida. Milline võimas näide sellest, kui kuri võib inimene olla.

„Mõnda neist [vendadest] tehtu siiski vaevas. Nad ei tundnud kättemak-sust oodatud rahuldust. Just siis ilmus silmapiirile karavan. Salkkond ismaeliite suundus Jordani-tagustelt aladelt võrtside ja muude kaupadega Egiptusesse. Järsku pani Juuda ette Joosep paganlikele kaupmeestele maha müüa. Nii kõr-valdaksid nad ta teelt, kuid jäaksid tema surmamise süüst puhtaks.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 211.

Pärast seda, kui vennad on Joosepi auku visanud, kavatsedes ta hiljem tappa, möödub karavan ja Juuda paneb vendadele ette müüa Joosep neile (1Ms 37:26, 27). Joosep müüakse midjanlastele (1Ms 37:28) ja midjanlased müü-vad ta kellelegi Egiptuses (1Ms 37:36) ning valmistavad niiviisi teed tema tule-vasele austamisele.

Miks on väga tähtis otsida Jumalalt jõudu selleks, et halvad iseloo-mujooned muutuksid enne, kui need ilmutavad ennast mõnel eluhetkel niisugustes tegudes, mida sa poleks enda puhul iial ette kujutanud?

Taamari lugu ei ole siin sugugi kohatu. See sündmus järgneb kronoloogiliselt Joosepi Egiptusesse müümisele (1Ms 38:1) ning sobib kokku tõsiasjaga, et Juuda läks ära oma vendade juurest, mis viitab lahkavamusele tema ja nende vahel. Lisaks sellele on siinses tekstis eelneva peatükiga palju ühiseid sõnu ja motiive ning teoloogiline õppetund on sama: toimub midagi kurja, millest kujuneb päästmisega seotud positiivne sündmus.

Loe 1Ms 38. ptk. Võrdle Juuda käitumist kaananlanna Taamari omaga? Kes neist kahest on õiglasem ja miks?

Juuda leiab ühe Kaanimaa naise (1Ms 38:2), kellega tal on kolm poega: Eer, Oonan ja Seela. Juuda annab oma esmasündinule, Eerile, sugupuu edasiviimiseks naiseks kaananlanna Taamari. Kui Jumal Eeri ja Oonani kurjuse pärast nad surmab, lubab Juuda Taamarile meheks anda oma viimase poja Seela.

Mõne aja pärast näib Juuda olevat oma lubaduse unustanud ja läheb ennast pärast oma naise surma lohutama. Siis otsustab Taamar näidelda hooranaist, et sundida Juudat oma töotust täitma. Kuna Juudal pole sularaha, millega maksta hoorale, keda ta ära ei tunne, lubab ta naisele saata hiljem oma karjast sikutalle.

Seniks nõuab Taamar, et mees annaks talle tasu ootamise pandiks oma pitsati, vöö ja kepi. Taamar jääb sellest ainsast juhuslikust vahekorraest rasedaks. Ja hiljem, kui teda hooramises süüdistatakse, näitab ta süüdistavale Juudale pitsati, vööd ja keppi. Juuda saab aru ja vabandab.

Selle alatu loo tagajärjel sünnib Perets, kelle nimi tähendab „rebend“ ning kes sündis Jaakobi sarnaselt teisena ja sai esimeseks. Tema nimi on lunastusloos ära toodud Taaveti (Rt 4:18–22) ja lõpuks Jeesus Kristuse esivanemana (Mt 1:3). Mis puutub Taamarisse, siis tema on samas sugupuus esimene neist neljast naisest, kes eelnevad Jeesuse emale Maarjale (Mt 1:16). Taamarile järgnevad Raahab (Mt 1:5), Rutt (Mt 1:5, 6) ja Uurija naine (Mt 1:6).

Ühe õppetunni saame sellest loost küll: nii, nagu Jumal päästis oma armust Taamari, pöörates kurja heaks, nii päästab Ta ristil rippuva Jeesuse kaudu oma rahva. Ja Joosepi puhul pöörab Tema Joosepi hädad Jaakobi ja ta poegade pääsemiseks.

Kolmapäev, 8. juuni

Joosep orjana Egiptuses

Võtame jälle üles Joosepi loo otsa, mille Taamari juhtum „katkestas“. Joosep töötab nüüd orjana „ihukaitsepealiku“ juures, kes vastutab kuninglikele ametnikele mõeldud vangla eest (1Ms 40:3, 4; 1Ms 41:10–12).

Loe 1Ms 39. ptk. Pootifar pani Joosepi kogu oma koja üle. Millised asjaolud viisid sellise eduni?

Peaaegu kohe iseloomustatakse Joosepit eduka inimesena (1Ms 39:2, 3). Ta on väga hea ja tema peremees usaldab teda niivõrd, et „kõik, mis tal oli, ta andis tema kätte“ ning „pani tema oma koja üle“ (1Ms 39:4).

Joosepi edu ei riku aga teda. Kui Pootifari naine talle silma heidab ja temaga magada tahab, keeldub Joosep kindla sõnaga ning eelistab pigem kaotada töö ja turvalisuse kui „teha seda suurt kurja ja pattu oma Jumala vastu“ (1Ms 39:9). Naine, keda Joosepi keeldumine alandab, valetab oma teenijatele ja abikaasale, et Joosep tahtis teda vägistada. Selle peale heidetakse Joosep vanglasse.

Joosep kogeb siin seda, mida me kõik oleme kogenud: Jumalast mahajäetuse tunnet, kuigi „Issand oli Joosepiga“ isegi sellisel keerulisel ajal (1Ms 39:21).

Lõpuks Issand tegutseb ning mõjutab vanglaülemat Joosepisse hästi suhtuma. Ka siin, just nagu oma peremehe kojast, õnnistab Issand Joosepit. Ta on ilmselgelt andekas mees ja kuigi olukord on veel halvem kui enne (tuletame meelde, et enne oli ta ori!), püüab ta teha oma parima. Kuigi ta oli mitmekülgsest andekas, ütleb piiblitekst selgelt, et lõppkokkuvõttes oli ainult Jumal ta edu pant. „Vangihoone ülem ei vaadanud millegi järele, mis oli tema käes, sest Issand oli temaga ja mis ta tegi, Issand laskis korda minna“ (1Ms 39:23). On väga tähtis, et kõik, kes on andekad ja „edukad“, peaksid meeles, kust see tuleb!

Loe 1Ms 39:7–12. Kuidas pani Joosep vastu naise lähenemiskatsetele? Miks tõi Joosep eriliselt esile, et kui ta teeks seda, mida naine nõuab, teeks ta pattu Jumala vastu? Millist arusaamist ta patu olemuse ja laadi kohta ilmutab?

Loe 1Ms 40:1–41:36. Kuidas on vaarao unenäod seotud ametnike unenäudega? Mis tähtsust sellel paralleelil on?

Sündmuste jumalik juhtimine jätkub. Mõne aja pärast pannakse Joosep vangide eest vastutama, kellest kaks on juhtumisi vaarao endised ametnikud – joogikallaja ja pagar (1Ms 41:9–11). Mõlemat teeb rahutuks unenägu, millest nad kumbki aru ei saa, sest „ei ole kedagi, kes need seletaks“ (1Ms 40:8). Siis seletab Joosep mõlemad unenäod.

Paralleelselt kahe ametniku unenäudega näeb vaarao kaks unenägu, mida keegi ei suuda seletada (1Ms 41:1–8). Sel hetkel meenub joogikallajale jumaliku juhtivuse ajal Joosep ja teener räägib temast vaaraole (1Ms 41:9–13).

Just nagu kumbki ametnik oli oma unenäo pärast mures, nii muretseb ka vaarao, ja täpselt nagu nemad, jutustab temagi oma unenäod (1Ms 41:14–24) ning Joosep annab tõlgenduse. Nagu kahe ametniku unenäos oli kattuvaid kujundeid, nii on ka vaarao unenäudes sarnaseid sümboleid: kaks korda seitse lehma (lihavad ja lahjad) ning kaks korda seitse viljapead (jämedad ja peenikesed). Mõlemad kujutavad kahte sorti aastaid, ühed häid ja teised halbu aastaid. Seitse lehma on võrreldavad seitsme viljapeaga ning need kordavad sama sõnumit. See tõendab, et need unenäod, just nagu Joosepi unenäod, olid jumalikku algupära (1Ms 41:32; võrdle 1Ms 37:9).

Kuigi Joosep seletab vaarao unenäod, ütleb ta vaaraole selgelt, et Jumal, *Elohim*, näitab kuningale seda, mida Tema, Jumal, tegema hakkab (1Ms 41:25, 28). Näib, et vaarao sai asjast aru, sest siis, kui ta otsustab määrata kellegi maa üle, teatab ta järgmist: „Et Jumal on sulle kõike seda teada andnud, siis ei ole keegi nii mõistlik ja tark kui sina. Sina pead olema mu koja üle ja kogu mu rahvas kuulaku sinu sõna“ (1Ms 41:39, 40, NKJV ja 1968).

Eks ole kütkestav: tänu Jumalale saab Joosep valitsejaks Pootifari koja üle, valitsejaks vanglas ja siis valitsejaks kogu Egiptuse üle. Väga võimas lugu sellest, kuidas ka kohutavana paistvates olukordades avaldub Jumala ettenägevus.

Kuidas õppida usaldama Jumalat ja klammerduda Tema tootuste külge siis, kui sündmused paistavad olevat kaugel jumalikust juhtivusest ja Jumal näib tõepoolest vaikivat?

Reede 10. juuni

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust „Patriarhid ja prohvetid“ peatükki „Joosep Egiptuses“, orig lk 213–223.

„Eluaja algupoolel, just noorukist meheikka siirdumise ajal, eraldati Joosep ja Taaniel oma kodust ning viidi vangina paganlikule maale. Joosep oli eriti välja pandud kiusatustele, mis on seotud elusaatuses toimuvate suurte muutustega. Oma isakodus oli ta erilise tähelepanu all olnud laps; Pootifari kojas oli ta esmalt ori, siis usalduse pälvinu ja kaaslane. Ta oli asjaajaja, kes oli ülesandeks valmis-tunud õppimise, vaatluse ja kokkupuudete kaudu inimestega. Vanglas oli ta riiklik vang, valesüüdistusega, lootuseta kaitsel ja vabakssaamise võimalusele – aga rahvuslikus kriisiolukorras kutsuti ta sealt riigi etteotsa. Mis võimaldas tal jääda rikkumatuks?...

Joosepit oli lapsena õpetatud Jumalat armastama ja kartma. Talle oli isa telgis Süüria tähtede all sageli jutustatud öisest nägemusest Peetelis, taevast maa peale ulatuvast redelist ning seda mööda üles ja alla liikuvatest inglitest ja Temast, kes ülal olevalt troonilt ennast Jaakobile ilmutas. Talle oli jutustatud võitlusest Jabboki jõe kaldal, kui Jaakob oma hellitatud patte hüljates sai võitjaks ja päris Jumala vürsti tiitli.

Joosepi puhas ja lihtne elu siis, kui ta pojana karjatas oma isa loomakarju, soodustas nii füüsilise kui ka vaimse jõu arengut. Õppides looduse vahendusel tundma Loojat ja neid suuri tõdesid, mis anti püha pärimusena edasi isalt pojale, omandas ta kindlameelsuse ja vankumatu põhimõttekindluse.

Oma elu murdepunktis, kui algas hirmutav teekond Kaananimaa lapsepõlvekodust Egiptuses ees ootavasse orjusesse ning Joosep heitis viimase pilgu mäekühmudele, mille taga olid ta sugulaste telgid, mõtles ta oma isade Jumalale. Ta tuletas meelde lapsepõlves saadud õpetusi ning tema meeles küpses otsus jääda ustavaks – toimida alati taeva Kuninga alamale sobival viisil.“ – Ellen G. White, „Kasvatus“, lk 51, 52.

Arutelüküsimused:

1. Võrdle Joosepit Taanieli ja Jeesusega. Mis on neis ühist? Kuidas ilmnevad Joosepis ja Taanielis omal moel Jeesuse iseloomujooned ning see, milline olnuks Jeesus?
2. Rääkige klassis neljapäevase osa lõpul oleva küsimuse üle. Kuidas õpime Jumalat usaldama siis, kui meiega juhtunu ei pöördu lõpuks niimoodi heaks, nagu läks Joosepil?

Igavene kingitus

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Tragöödia tabas Vishalini elu siis, kui tüdruku vanemad läksid lahku arusaamatuste tõttu suguvõsas. Vishalini jättis emaga kurvalt hüvasti pärast seda, kui isa sai tema hooldusõiguse. Varsti abiellus isa uuesti ja Vishalini sai kasuema. Vishalini tundis end väga üksikuna.

Tema uus kasuema ei sallinud ema silmaotsaski.

Vishalini armastas ema sügavalt ja ootas alati ema põgusaid külaskäike. Tüdruk naeratas ja kallistas ema kõvasti. Ka ema naeratas ja kallistas Vishalinit. Emal oli tüdruku jaoks sageli midagi kaasas. Ta tõi kingitusi. „Siin on midagi sulle,“ tavatses ema öelda, surudes tüdrukukese pisikesse pihku maitsvaid hõrgutisi.

Vishalini naeratas õnnelikult. Talle meeldisid kingitused ja talle meeldisid maitsvad hõrgutised. Aga enne, kui ta neid süüa sai, napsas kasuema need sageli tal käest. „Sul pole luba temalt mingit kingitust vastu võtta,“ ütles kasuema teravalt.

Vishalini tundis ennast väga üksi. Kui ta teismeikka jõudis, saatis isa ta kodust kaugel asuvasse internaatkooli, Tamil Nadu osariigi teise serva. Hirmuäratav oli esimest korda elus kodust lahkuda, kuid Vishalini oli õnnelik, et vabaneb perekonnas olevatest pingetest ning saab olla sõbralike laste ja õpetajate hulgas. Nädalad möödusid ja tüdrukut hakkasid eelkõige huvitama jutud Kellestki, keda lapsed nimetasid „päris Jumalaks“. Ta tahtis rohkem teada saada ja hakkas Jeesust tundma õppima.

Praegu nimetab Vishalini Jeesust oma Sõbraks ja ütleb, et ta ei tunne ennast enam üksikuna. Miks? Sest Jeesus on lubanud: „Mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni“ (Mt 28:20). Vishalinil on Kingitus, mida mitte keegi ei saa temalt ära võtta.

Aitäh teile kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetuse eest, mille abil ehitati uus tütarlaste ühiselamu Vishalini kooli, James Memoriali Kõrgemasse Keskkooli Tamil Nadu osariigis Lõuna-Indias. See uus ühiselamu aitas Vishalinil ja teistel tüdrukutel kolida välja kehvast hoonest, kus polnud enam tervislik elada.

See misjonilugu illustreerib Seitsmenda Päeva Adventistide koguduse strateegilise plaani „Mina lähen“ eesmärki nr 2: „Tõhustada ja mitmekesistada adventismijonit suurlinnades kogu 10/40 akna ulatuses inimeste hulgas, kelleni evangeelium pole jõudnud või on jõudnud vähesel määral, ning samuti mittekristlike religioonide keskel,“ ja eesmärki nr 3: „Arendada esmajärjekorras ressursse, mis edendaksid misjonitööd sekulaarses ühiskonnas,“ ning vaimuliku kasvamise eesmärki nr 7: „Aidata noorukitel ja noortel täiskasvanutel seada Jumal oma elus esikohale ja võtta eeskujuks piibellik maailmavaade.“ Rohkem saad teada aadressilt IWILGo2020.org.

Egiptuse vürst Joosep

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *1Ms 41:37–46; 1Kn 3:12; 1Ms 42. ptk; Rm 5:7–11; 1Ms 43. ptk; 1Ms 44. ptk; 1Ms 45. ptk.*

Juhtsalm: „*Ja vaarao ütles Joosepile: Vaata, ma olen pannud su kogu Egiptusemaa üle!*“ (*1Ms 41:41*).

Joosep on nüüd Egiptuse peamees ning vennad kummardavad tema ees, teadmata, kes ta on (1Ms 42. ptk). Joosepi vennad alanduvad tema ees siis, kui Joosep sunnib neid Benjaminiga tagasi tulema (1Ms 43. ptk), ning siis, kui nad kardavad Benjamin turvalisuse pärast ja (1Ms 44) anuvad armu sellelt mõjukalt mehelt, kes on nende meelest „nagu vaarao“. Kui Joosep lõpuks oma isiku paljastab, saavad vennad aru, et olenemata sellest, mida nad on teinud, on Jumal pööranud selle kõik heaks.

On huvitav, et kogu järgnev sündmuste jada, mis peaks kõnelema Joosepi edust, kirjeldab pigem hoopis vendade meeleparandust. Edasi-tagasi rännakud Joosepi ja oma isa vahet ning takistused, millega nad kokku puutuvad, panevad vendi mõtlema Joosepile ja oma isale tehtud kurja peale ning nad taipavad, et on Jumala vastu patustanud. Joosepi vennad võtavad tervet kogemust jumaliku karistusena. Ning kuigi nende kurje tegusid ei õigustata, sisaldub liigutavas emotsionaalses lõpptulemuses, mis toob kõigile rõõmupisara silma, ka nende jaoks andestussõnum.

Selle nädala õppetüki õppides valmistud hingamispäevaks, 18. juuniks.

Joosepi jaoks näitasid unenäod seda, „mida Jumal kavatses teha“ (1Ms 41:28) maa peal. Kuid Joosep ei õhuta vaaraod oma Jumalat uskuma. Selle asemel hakkab ta kohe tegutsema. Joosep pakub välja majandusprogrammi. On huvitav, et vaaraole jääb Joosepi jutust kõrvu ainult majandust puudutav osa. Näib, et teda huvitab pigem unenäo majanduslane õppetund kui selle vaimulik tähendus ja tõsiasi, et Jumal saatis selle.

Loe 1Ms 41:37–57. Milline on Jumala koht Joosepi eduloos?

Vaarao valib Joosepi vastutavasse ametisse eelkõige sellepärast, et Joosepil on probleemile lahendus. Tema „kõne [nõuanne – NKJV] oli hea“ (1Ms 41:28) ning sama arvasid ka vaarao sulased. Valiku põhjus pole aga sugugi selles, et Joosep on vaarao unenäod õigesti ära seletanud ja riiki tabava häda paljastanud. Näib, et vaarao peab oma valikuga eelkõige silmas kasu ja tema otsuse põhjus on praktiline, mitte religioosne. Kuid siiski tunnistab vaarao, et Joosepis on „Jumala Vaim“ (1Ms 41:38), ning kirjeldab teda sõnadega „mõistlik ja tark“ (1Ms 41:39). See väljend iseloomustab Jumala antud tarkust (vaata 1Ms 41:33; võrdle 1Kn 3:12).

Kõik piiblitekstis esitatud üksikasjad sobituvad Egiptuse tollasesse ajaloolisse olukorda. Poliitilises mõttes ei ole see muistse Egiptuse jaoks tavatu, et vaarao määrab Joosepi kõrgemaks riigiametnikuks, vesiiriks, sest on tõendeid, et vesiiriametis oli ka võõramaalasi.

Järgmised seitse aastat on sellised külluseaastad, et teravilja kogust „lakati mõõtmast“ (1Ms 41:49). See kõneleb üleloomulikust hoolitsusest. Võrdlus „nagu liiva mere ääres“ (1Ms 41:49) näitab, et tegemist on Jumala õnnistusega (1Ms 22:17). Joosepi jaoks isiklikult kajastub õnnistus tema viljakuses – selline ühtelangevus annab tunnistust, et kahe kõnealuse ilmingu taga on sama Jumal. Joosepil on kaks poega ja mõlema nimi räägib tema elus avalduvast Jumala ettenägevusest: valulik mälestus on muutunud rõõmuks (Manasse) ja endine viletsus viljakuseks (Efraim). Väga võimas näide sellest, kuidas Jumal pööras millegi halva väga heaks!

Mil viisil saavad kaasinimesed aru meie Jumala reaalsusest selle kaudu, kuidas me elame?

Loe 1Ms 42. ptk. Mis siin toimub ja kuidas avaldab see Jumala ettenägevust, olenemata inimlikust kurjusest ja pahatahtlikkusest?

Näljahäda sunnib Jaakobit saatma oma pojad Egiptusesse vilja ostma. On irooniline, et just Jaakob algatab selle plaani (1Ms 42:1). Õnnetu vana mees, oma kontrolli alt väljas olevate olukordade ohver, käivitab enese teadmata hämmastava sündmusteahela, mis viib ta viimaks taas kokku oma pojaga, keda ta on nii kaua leinanud.

Selle kokkusaamise eelhoolitsuslik olemus tuuakse esile kahe põhiliini kaudu. Esiteks nähakse selles Joosepi unenägude täidminekut. Nüüd leiabki aset sündmus, mida kuulutasid ette Joosepi prohvetlikud unenäod: „... teie vihud... kummardasid minu vihu ees“ (1Ms 37:7). Joosepit tuntakse „maa valitsejana“ (1Ms 42:6) ja „maa isandana“ (1Ms 42:30, 33). Tema mõjuvõimas ametikoht vastandub abi vajavate vendade omale, kes „kummardasid tema ette silmili maha“ (1Ms 42:6) – needsamad kümme venda, kes ilkusid Joosepi unenäo kallal ja seadsid kahtluse alla selle täitumise (1Ms 37:8).

Teiseks, seda Jumalast juhitud kokkusaamist kirjeldatakse tasuna. Kahe sündmuse vahelised keelelised ja temaatilised kordused rõhutavad õiglase tasumise olemust. Fraasi „nad ütlesid üksteisele“ (1Ms 42:21) kasutati ka siis, kui vennad hakkasid Joosepi vastu vandenõud kavandama (1Ms 37:19). Vendade vahistamine (1Ms 42:17) viitab Joosepi viibimisele vangis (1Ms 40:3, 4). Õigusega seostavad Joosepi vennad selle, mis nendega parajasti toimub, sellega, mida nad oma vennale umbes kakskümmend aastat tagasi tegid. „Ja nad ütlesid üksteisele: „Me oleme tõesti süüdi oma venna pärast, kelle hinge kitsikust me nägime, kui ta palus meilt armu ja meie ei võtnud teda kuulda. Sellepärast on see kitsikus meile tulnud!“ (1Ms 42:21).

Ruubeni sõnad „nüüd nõutaksegi tema verd“ (1Ms 42:22), kust kajab läbi tema varasem hoiatus „ärge valage verd“ (1Ms 37:22), suurendab seost selle vahel, millega vennad nüüd silmitsi seisid ja mida nad olid varem teinud.

Kindlasti on enamik meist teinud midagi kahetsusväärset. Kuidas korvata tehtut nii palju, kui võimalik? Miks on väga oluline, et võtaksime omaks Jumala töötused, mis räägivad Jeesuse kaudu saadavast andestusest (vaata Rm 5:7–11)?

Jaakobilt ei saa nii kergesti luba Benjaminini kaasavõtmiseks. Benjamin on nüüd ainus poeg, kes talle Raahelist alles on jäänud. Jaakob kardab, et võib tema kaotada samuti, nagu on kaotanud Joosepi (1Ms 43:6–8). Alles siis, kui toit on otsakorral (1Ms 43:2) ja kui Juuda annab ennast Benjaminini tagasituleku pandiks (1Ms 43:9), lubab Jaakob vendadel teist korda Egiptust külastada ja võtta Benjamin endaga kaasa.

Loe 1Ms 43. ptk. Kuidas mõjutas Benjaminini kaasatulek sündmuste käiku?

Benjaminini kohalolek on sündmuste keskpunkt. Kui kõik vennad Joosepi ees seisavad, näeb Joosep ainsana Benjaminini (1Ms 43:16). Benjamin on ainus, keda nimetatakse „vennaks“ (1Ms 43:29). Benjaminini mainitakse nimepidi, teisi vendi aga mitte; nende kohta öeldakse lihtsalt „need mehed“ (1Ms 43:16).

Joosep nimetab Benjaminini „oma pojaks“ ja väljendab nii julgesti oma erilist kiindumust (1Ms 43:29; võrdle 1Ms 22:8). Joosepi õnnistus osutab „armule“ (1Ms 43:29) ja meenutab tema asjatuks jäänud anumist armu järele (1Ms 42:21). Joosep annab omakorda Benjaminile armu, mida tema oma vendadelt ei saanud.

Samal ajal, kui Joosepi vennad kardavad, et nad heidetakse kottidesse tagasi pandud raha eest vanglasse, valmistab Joosep neile pidusöögi, sest Benjamin on kohal. Benjamin paistab justkui kogu olukorda päästvat. Kui kõik vennad pannakse aureeglite kohaselt istuma vanuse järjekorras, saab Benjamin, noorim, viis korda suurema portsu kui ükski teine vend (1Ms 43:33, 34). Ometi ei häiri vendi nüüd niisugune soosimine, erinevalt ajast palju aastaid tagasi, mil Joosep oli oma isa lemmik ja mil tema eriline seisus ajendas vendi toime panema selliseid kohutavaid tegusid nii poolvenna kui ka oma isa suhtes (1Ms 37:3, 4).

„Sellise ilmse vahetegemisega soovis Joosep kindlaks teha, kas teised on noorima venna suhtes sama kadedad nagu omal ajal tema suhtes. Kuna vennad ikka veel ei teadnud, et Joosep nende keelt oskab, vestlesid nad omavahel vabalt. Nii oli tal hea võimalus nende tõelisi tundeid teada saada. Soovides neid veelgi proovile panna, käskis ta enne lahkumist oma hõbekarika noorima venna kotisuhu pista.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja ptohvetid“, orig lk 228, 229.

Loe 1Ms 44. ptk. Miks pani Joosep endekarika Benjamini kotti, mitte aga mõne teise venna kotti?

See lugu on paralleelne eelnevaga. Nagu varem, annab Joosep ka nüüd erilised juhtnöörid ja täidab veel kord meeste kotid toiduga. Sel korral aga annab Joosep lisaks kummalise korralduse panna Benjamini kotti tema kallihinnaline karikas.

Seepärast võtavad sündmused teistsuguse suuna. Kui eelneva retke ajal läksid vennad tagasi Kaanandise, et tuua Benjamin endaga kaasa, siis nüüd tuleb neil minna tagasi Egiptusesse Joosepi palge ette. Kui eelmisel korral leidsid kõik vennad oma kotist sama asja, siis nüüd on Benjamin ainus, kelle käes on Joosepi karikas. Ootamatult saab Benjaminist, kes oli aukülaline ja pääses ligi Joosepi karikale, nüüd kahtlusalune, keda süüdistatakse hinnalise joogiriista varastamises. Teda ootab ees vangla.

Asjaolu, et Joosep kasutas endekarikat, ei tähenda, nagu oleks ta selle väesse uskunud. Joosep „polnud väitnud, et omab võimet salateadmisi seletada, kuid ta soovis vendadele kinnitada, et tema teab nende elu saladusi.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 229.

Joosepi jaoks oli endekarikas väljamõeldud põhjus üleloomuliku meelde tuletamiseks, et nõnda äratada oma vendade südames süütunne Jumala ees. Sedamoodi tõlgendabki Joosepi vihjamisi antud sõnumit Juuda, kes meenutab süüd, mida Jumal on neis avastanud (1Ms 44:16). Hinnalise karika varastamine õigustab ka karmi karistust ja võimaldab seega saada selgust teiste vendade mõtlemises.

Vendade tunnete tugevus ja nende reaktsioon on paljutähendavad. Neid kõiki liidab sama valu, hirm Benjamini pärast, kes kaob, nagu kadus Joosep, ning saab tema sarnaselt orjaks Egiptuses, kuigi ta on, nagu Joosepki, ilmsüütu. Seepärast palub Juuda võtta end orjaks Benjamini „asemel“ (1Ms 44:33), just nagu süütu lisaki „asemel“ sai ohverdatud jääri (võrdle 1Ms 22:13). Juuda pakub ennast ohvriks, asendajaks, kelle eesmärk on just nimelt saada hakkama selle „kurjaga“, mis hävitaks ta isa (1Ms 44:34).

Millist armastuse põhimõtet, mis ilmneb ka Juuda vastusest, eeldab asendamine? Kuidas selgitab sedalaadi armastus piibellikku pääste-teoloogiat? (Vaata Rm 5:8.)

Loe 1Ms 45. ptk. Missugune on selles loos peituv armastuse, usu ja lootuse õppetund?

Just sellel hetkel, kui Juuda rääkis „õnnetusest“, mis juhtuks 'avi'ga, „mu isaga“ (1Ms 44:34), Joosep „hüüdis“ (1Ms 45:1) ja andis siis „ennast vendadele tunda“. See väljend, mida kasutatakse sageli siis, kui Jumal ennast ilmutab (2Ms 6:3; Hs 20:9), annab mõista, et Jumal ilmutab ennast ka siin. Issand on näidanud, et Tema ettenägelik hool valitseb inimlike nõrkuste kiuste.

Joosepi vennad ei suuda uskuda, mida nad kuulevad ja näevad. Seepärast on Joosep sunnitud kordama: „Mina olen Joosep, teie vend“ (1Ms 45:4). Alles teisel korral, kui vennad kuulevad selgelt sõnu „kelle te müüsite Egiptusesse“ (1Ms 45:4), hakkavad nad uskuma.

Siis teatab Joosep: „Jumal läkitas mind eele“ (1Ms 45:5). Siinne Jumalale osutamine täidab kahekordset eesmärki. See on mõeldud vendadele kinnitamiseks, et Joosepil ei ole nende suhtes halbu tundeid. Ühtlasi tunnistab see aga ka sügavast usust ja lootusest, sest vendade tegu oli vajalik „pääsemiseks paljudele“ ja kindlustamiseks „järeltulijaid“ (1Ms 45:7).

Siis kiirustab Joosep vendi takka, et nad läheksid isa juurde ja valmistuksid koos temaga tulema Egiptusesse. Tema kutsega käivad kaasas erilised sõnad, mis puudutavad kohta, kus nad hakkavad „elama“, Gooseni maakonda, mis oli kuulus külluslike, „Egiptusemaa parimate“ (1Ms 45:18, 20) karjamaade poolest. Samuti kannab Joosep hoolt veovahendite eest: ta annab vankrid, mis veenavad viimaks Jaakobit, et pojad ei valeta talle, kui jutustasid kõigest, mis nendega toimus (1Ms 45:27). Jaakobile saavad need nähtavad vahendid nähtavaks tõendiks, et Joosep elab, ja sellest piisab talle, et taas elustuda (võrdle 1Ms 37:35; 1Ms 44:29).

Nüüd on kõik hästi. Jaakobi 12 poega on elus. Nüüd nimetatakse Jaakobit „lisraeliks“ (1Ms 45:28) ja Jumala ettenägelik hool avaldub võimsalt.

Jah, Joosep oli oma vendade vastu armuline. Ta sai seda endale lubada. Kuid kuidas õpime olema armulised nende vastu, kes teevad meile halba ja kelle kurjusest ei tõuse sellist head nagu Joosepi puhul?

Reede, 17. juuni

Toetav mõte: Ellen G. White'i raamatus „Patriarhid ja prohvetid“ peatükkides „Joosep Egiptuses“, orig lk 213–223, ja „Joosep ja tema vennad“, orig lk 224–232.

„Kolm päeva vangistuses olid Jaakobi poegade jaoks kibeda kurbuse päevad. Nad mõtlesid järele oma möödunud kurja teguviisi üle, eriti oma õelutsemise üle Joosepiga. Nad teadsid, et juhul, kui nad saavad süüdistuse salakuulajaks olemises ega suuda oma süütust selgelt tõendada, võidakse neid kõiki tappa või orjastada. Oli kaheldav, et keegi neist võinuks ükskõik millise jõupingutusega panna isa nõustuma Benjamini enda juurest ära saatma, eriti pärast seda julma surma, mis tema meelest Joosepile osaks sai. Nad müüsid Joosepi orjaks ja kartsid nüüd, et Jumal kavatses neid omakorda orjusega karistada. Joosep aga arvestab sellega, et tema isa ja vendade perekonnad võisid tunda toidupuudust, ning ta on veendunud, et vennad on tema õelat kohtlemist kahetsenud ega kohtle Benjamini üldsegi nii, nagu nad kohtlesid teda.“ – Ellen G. White, „Spiritual Gifts“, 3. raamat, lk 155, 156.

„Joosep oli rahul. Ta oli vennad proovile pannud ning näinud neis tõelise patukahetsuse vilju.“ – Ellen G. White, „Spiritual Gifts“, 3. raamat, lk 165.

Arutelüküsimused:

1. Peatuge klassis neljapäevase osa lõpus oleva küsimuse juures. Mida sa arvad, kas Joosep oleks oma vendadega olnud nii armuline siis, kui olukord poleks tema jaoks nii soodsaks kujunenud? Me ei tea küll midagi kindlat, aga millised vihjed Joosepi loos võiksid meile näidata, missuguse iseloomuga Joosep oli, ja aidata tema armulisust selgitada?
2. Milles näeme Joosepit prototüübina Kristusest ja sellest, mida Kristus läbi elas?
3. Joosep on oma vennad proovile pannud. Millisel sarnasel moel Jumal meid proovile paneb?
4. Isegi pärast kõiki aastaid meenus vendadele nende süü Joosepi vastu. Mida õpetab niisugune asjaolu meile selle kohta, kui võimas võib süütunne olla? Me võime küll andeks saada ja võtta vastu Jumala andestuse, aga kuidas õppida iseendale andestama, ükskõik kui vähe me seda andestust väärime?

Mina lähen!

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

USA vabatahtlik Kirsten Elisabeth Wolcott pussitati surnuks Vaikse Ookeani saarel nimega Yap, siis kui ta hommikujooksu tegi, ning uudised traagilisest sündmusest levisid tohutu kiirusega adventülikooli linnakus, kus neiu oli õppinud (Southern Adventist University). Collegedale'i ülikool Tennesseees oli aastate jooksul saatnud vabatahtlikena välja palju üliõpilasi, aga nüüd jagunesid õpilased selles küsimuses kahte leeri.

„Me ei lähe,“ ütles osa üliõpilasi pärast seda, kui 2009. aastal tappis üks purjus mees 20aastase haridusteaduste eriala esmakursuslase. „See on liiga ohtlik.“

Teised meenutasid varakristliku kirikuisa Tertullianuse sõnu, mida „Suures võitluses“ tsiteeritakse: „Mida rohkem te meid maha niidate, seda rohkem meid saab; kristlaste veri on seeme“ (orig lk 41).

„Meie läheme!“ ütlesid need üliõpilased. „Me avaldame austust Kirsteni usule.“

Winston Crawfordi, 33aastase teoloogiaüliõpilase peas keerlesid vastakad mõtted, kui ta hingamispäeva pärastlõunal ülikoolilinnakus jalutas. Juhuslikult avas ta vae ukse ning oli enne, kui aru sai, jõudnud üliõpilastest vabatahtlike kokkusaamisele. Ta polnud üritusest kuulnud, kuid kuna ta oli nüüd seal, otsustas ta bokse külastada. Ühes boksis rääkis keegi naine meeleheitlikust vajadusest saata inglise keelt õpetavaid vabatahtlikke endisesse Nõukogude Liitu. „Kui korraldajad ühtegi vabatahtlikku ei saa, peavad nad programmi lõpetama,“ ütles naine.

Õeldu puudutas Winstoni südant. Ta ei olnud kavatsenud aasta koolist eemal olla, kuid mõtles: „Ma avaldan austust Kirsteni usule. Ma lähen.“

Winston täitis avalduse ja sai kutse õpetada Moskvas, Venemaal. Ta luges õhinal selle riigi kohta ning ajas samal ajal paberid korda ja kogus raha lennupiletite ostuks. Kaksteist päeva enne tema saabumist, 10. aprillil 2010. aastal, tapsid kaks enesetaputerroristi Moskva metroos 40 inimest. „Milleks ma ennast küll kirja panin?“ mõtles Winston.

Siis mõtles ta Paulusele, kes sai mitmel korral peksta ja jäi poolsurnuna maha lamama. Paulus ei olnud argpüks. Winston tuletas meelde Ilmutuse 21:8, kus öeldakse, et arad ei päri igavest elu. Ta meenutas, kuidas ta oli näiliselt juhuslikult sattunud üliõpilastest vabatahtlike kokkusaamisele. Ta tuletas meelde Kirstenit. „Miks pomm mind hirmutab?“ mõtles ta. „Jumal kutsus mind teenima. Ma lähen!“ Winston läks ega ole kümme aastat hiljemgi kahetsenud. Ta kasvas Kristusele lähemale ning mõju, mida ta oma õpilastele avaldas, saab teatavaks alles igavikus. See aasta muutis tema elu.

See misjonilugu illustreerib Seitsemenda Päeva Adventistide koguduse strateegilise plaani „Mina lähen“ eesmärki nr 1: „Vaadata üle üleilmse misjonitöö kontseptsioon ning pühenduda misjonile kui eluviisile, millesse pole kaasatud mitte üksnes pastorid, vaid iga koguduseliige.“ Rohkem saad teada aadressilt IWillGo2020.org.

Iisrael Egiptuses

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 46. ptk; Rm 10:12, 13; 1Ms 47. ptk; 1Ms 48. ptk; Ap 3:25, 26; 1Ms 49. ptk; Fl 2:10; 1Ms 49:29–50:21.

Juhtsalm: „Ja Iisrael jäi elama Egiptusemaale Gooseni maakonda; nad jäid sinna paigale, olid viljakad ja neid sai väga palju“ (1Ms 47:27).

Esimene Moosese raamat annab ülevaate nii Jaakobi kui ka Joosepi viimastest eluaastatest. Näeme Jaakobit (Iisraeli) Kaananimalt lahkumas (1Ms 46. ptk), et asuda elama Egiptusesse (1Ms 47. ptk), ning seal ta sureb (1Ms 49:29–50:21). Ja ometi terendab isegi Egiptusesse elama asumise taga tulevik töötatud maal (1Ms 50:22–26).

Niipea, kui Jaakob jõuab Egiptusesse, õnnistab Jaakob vaaraod (1Ms 47:7–10) ja täidab niimoodi (mõistagi osaliselt) Aabrahamile antud tötust olla õnnistuseks rahvastele (1Ms 12:3). Hiljem, kui Jaakob on suremas, õnnistab ta Joosepi poegi (1Ms 48. ptk). Samuti õnnistab Jaakob oma poegi (1Ms 49:1–28) ning esitab neist igaühe kohta muljetavaldavad ettekuulutused Iisraeli 12 suguharu tuleviku vaates (1Ms 49:1–27).

Tõsiasi aga, et Iisrael „jäab elama“ eksiili, võõrastena Egiptusesse, tekitab vastuolu töötatud maa lootusega. Ja kuigi 1. Moosese raamat lõpeb Iisraeli laste elamisega Egiptuses, suunavad mõningad Joosepi viimased sõnad mõtted ühe teise koha juurde: „Mina suren, aga Jumal hoolitseb kindlasti teie eest ja viib teid siit maalt sellele maale, mille ta vandega on töötanud anda Aabrahamile, lisakile ja Jaakobile“ (1Ms 50:24).

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 25. juuniks.

Loe 1Ms 46. ptk. Kui tähtis on Jaakobi äraminek Kaananimaalt?

Kui Jaakob lahkub oma elukohast Kaanani, on ta lootusrikas. Teadmine, et ta ei pea enam näljas olema, ning head sõnumid, et Joosep on elus, annavad talle kindlasti hoogu juurde, mida on vaja töötatud maalt lahkumiseks.

Jaakobi äraminekust kajab vastu Aabrahami kogemus, kuigi Aabraham suundus hoopis töötatud maale. Jaakob kuuleb Jumala suust sama töötust, mida kuulis Aabraham: mina, Jumal, „teen sind seal suureks rahvaks“ (1Ms 46:3; võrdle 1Ms 12:2ga). Ka Jumala siinne kutse tuletab meelde Tema lepingut Aabrahamiga. Mõlemal puhul kasutab Jumal ühesuguseid julgustavaid sõnu „ära karda“ (1Ms 46:3; võrdle 1Ms 15:1ga), milles sisaldub aulise tuleviku töötus.

Kõigi Egiptusesse läinud israeli laste loetlemine, kaasa arvatud Jaakobi tütreid (1Ms 46:7), meenutab töötust viljakuse kohta, mille Jumal andis Aabrahamile (juba siis, kui ta oli lastetu). Arv „seitsekümmend“ (sealhulgas Jaakob, Joosep ja tema kaks poega) räägib terviku moodustamisest. Egiptusesse läheb „kogu israel“. Samuti väärib tähelepanu, et rahvaidki on arvult 70 (1Ms 10. ptk), mis laseb aimata, et Jaakobi retke juures on kaalul kõigi rahvaste saatus.

See tõde saab palju nähtavamaks alles aastaid hiljem, pärast risti ja lunastusplaani täielikumat ilmnemist, mis oligi mõeldud kogu inimkonna jaoks igal pool, mitte ainult Aabrahami laste jaoks.

Teisisõnu, kuigi seda perekonda, Aabrahami sugu puudutavad lood on huvitavad ja me saame neist vaimulikke õpetusi, on need lood Jumala Sõnaks sellepärast, et nad on lunastusloo osa. Need on Jumala plaani osa päästa sellel langenud planeedil olevaist inimestest nii palju kui võimalik.

„Ei ole ju erinevust juudi ja kreeklase vahel, sest seesama Issand on kõikide Issand, rikas kõikide heaks, kes teda appi hüüavad. Sest igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, päästetakse“ (Rm 10:12, 13). Mida ütleb Paulus siin sellist, mis näitab evangeeliumi kõikihõlmavat olemust? Tähtsaim aga, mida on neil sõnadel öelda selle kohta, kuidas peab kogudus aitama evangeeliumi levitada?

Esmaspäev, 20. juuni

Jaakob jääb elama Egiptusesse

On väga huvitav, et olenemata kõigest sellest, mida Jaakobile räägitakse Joosepi elus olemise kohta Egiptuses, saadab Issand talle ikkagi „õise nägemuse“ (1Ms 46:2), milles annab korralduse lahkuda. Jaakob läheb töötatud maalt just Egiptusesse, mis saab hiljem kohaks, kuhu Jumala rahvas ei taha minna (5Ms 17:16).

Loe 1Ms 47. ptk. Millised vaimulikud töed ja põhimõtted siin kirjutust leiame?

„Joosep võttis vaaraole esitlemiseks endaga kaasa viis venda, et leppida kokku nende uue kodupaiga maa kasutamises. Peaministri vastu tänuallikkust tundev valitseja oli valmis vendi ka riigiameteisse nimetama, kuid Jumalale ustav Joosep püüdis neid päästa kiusatustest, mis neid paganlikus õukonnas oleks ümbritsenud. Seepärast andis ta vendadele nõu vastata vaaraole nende elukutset puudutavas küsimuses avameelselt. Jaakobi pojad tegid nii ja mainisid sedagi, et nad tulid Egiptusesse elama vaid ajutiselt. Nad jätsid endale õiguse oma soovi kohaselt lahkuda. Vaarao määras neile koduks „parima maakonna“ – Goosenimaa.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 233.

Targal kombel ei kiida vaarao heaks välismaalaste saamist kerjasteks, kes elavad ära oma peremehe heldetest andidest. Ta uurib järele, mis on nende „amet“ (1Ms 47:3), selleks et nad võiksid uues keskkonnas ise paremini toime tulla. Samuti on ta valmis kasutama nende asjatundlikkust ning paneb ette, et nad teeniksid teda „mu karja ülevaatajatena“ (1Ms 47:6).

Siis seisab Jaakob, kuigi ta tuleb väljastpoolt ja on võõrana alamast seisusest, riigi juhi ette ning – nagu piiblisalm ütleb – „õnnistas vaarao“ (1Ms 47:7). Tema, alamt sorti võõras, *õnnistab vaarao, võimsa Egiptuse valitsejat?* Miks nii?

Tegusõna *amad lifney*, „pani seisma... ette“ (1Ms 47:7), kasutatakse tavaliselt preestriameti kontekstis (3Ms 14:11). Arvestades asjaolu, et muistses Egiptuses oli vaarao kõrgeima preestri staatus, tähendab see vaimulikud mõttes, et Jaakob seisab Egiptuse kõrgeimast preestrist kõrgemal, on üle vaaraost enesest.

Ükskõik, milline on meie positsioon elus – mida tähendab meie jaoks inimeste kohtlemisel töö, et oleme „valitud sugu, kuninglik preesterkond, püha rahvas, omandrahvas“ (1Pt 2:9)? Milleks meie usk meid kohustab?

Teisipäev, 21. juuni

Jaakob õnnistab Joosepi poegi

Kui Jaakobi surmapäev ligineb, tuletab ta meelde oma toonast jõudmist Peetelisse (1Ms 35:1–15), kus ta sai Jumalalt uuesti „igavese omandi“ töötuse (1Ms 48:4), mille oli saanud Aabraham (1Ms 17:8). Tundes oma surma lähenemas, oli töötatud maa lootus Jaakobi jaoks lohutav mõte, mis toitis tema lootust. Nii siis pöördub Jaakob Joosepi kahe poja poole, kes olid sündinud Egiptuses, ja õnnistab neid, kuid teeb seda oma sugu puudutava tulevase töötuse kontekstis.

Loe 1Ms 48. ptk. Miks õnnistab Jaakob siinkohal Joosepi kaht poega ja mitte oma teisi pojapoegi?

Joosepi kaks poega, Manasse ja Efraim, on ainsad lapselapsed, keda Jaakob õnnistab. Sellega tõstetakse nad pojapoegade seisusest poegade seisusesse (1Ms 48:5). Kuigi Jaakobi õnnistus paigutab teise (Efraimi) aimamisi esimese (Manasse) suhtes esikohale, osutab Jaakobi õnnistus osavõtlikkust just Joosepi suhtes (1Ms 48:15).

Näeme siin isiklikku kinnitust Jumala ustavusest oma rahva vastu möödanimikus ja Tema töötust tulevikuks. Jaakob viitab Aabrahami ja Iisaki Jumalale (1Ms 48:15), kes oli neid söötnud ja kaitsnud. Tegemist on sama Jumalaga, kes „mind on päästnud kõigest kurjast“ (1Ms 48:16). Samuti pidas Jaakob silmas „Peeteli Jumalat“ (1Ms 31:13), kellega ta võitles (1Ms 32:29) ning kes muutis tema nime Jaakobist Iisraeliks (1Ms 32:26–29).

Riivamisi puudutab Jaakob kogemusi, mil Jumal pööras kurja heaks, ja väljendab sellega lootust, et Jumal kannab tema pojapoegade siinse elu eest hoolt samuti, nagu Jumal kandis hoolt tema ja Joosepi elu eest. Ühtlasi mõtleb Jaakob aga tulevikule, mil ta järglased lähevad tagasi Kaananisse. Sellele lootusele vihjab selgelt Sekemi mainimine (1Ms 48:22), mis ei ole mitte ainult omandatud maatükk (1Ms 33:19), vaid ka koht, kuhu maetakse Joosepi luud (Jos 24:32) ning kus maa jagatakse Iisraeli suguharude vahel (Jos 24:1). Toimunu käigus peab Jaakob meeles Jumala töötust, et tema suguvõsa „nimel õnnistavad endid kõik suguvõsad maa peal“ (1Ms 12:3).

Loe Ap 3:25, 26. Kuidas täitus Peetruse sõnade kohaselt (Ap 3:25, 26) see 1Ms 12:3 töötus? Kuidas oleme ise selle töötuse osalised?

Kolmapäev, 22. juuni

Jaakob õnnistab oma poegi

Loe 1Ms 49:1–28. Milline vaimulik tähendus on sellel, et Jaakob õnnistab oma poegi?

Prohvetliku pilguga näeb Jaakob Iisraeli suguharude lähiajaloost kaugemale; ta näeb Messiat ja lõplikku päästeloost. Seda lootust väljendavad juba Jaakobi esimesed sõnad „tulevasil päevil“ (1Ms 49:1). Selliste sõnadega räägitakse tulevases Messias-kuningast (Js 2:2; Tn 10:14).

Seejärel käiakse ükshaaval läbi kõigi meeste tulevik. See ei ole ettemääratud saatus, nagu oleks Jumal sundinud neid tulevikus toimuvaga silmitsi seisma, vaid siin öeldu väljendab pigem seda, mida nende iseloom ja nende laste iseloom kaasa toob. See, kui Jumal teab näiteks ette, et keegi tapab süütu inimese, erineb täielikult sellest, kui Jumal oleks tapja niimoodi toimima pannud.

Loe 1Ms 49:8–12. Milline prohvetikuulutus siin esitatakse ja miks on see tähtis?

Inimese vabale taatele lisaks teab Jumal tulevikku ja Tema oli korraldanud nii, et Messias tuleb Juuda sugulusliini kaudu. Juuda (1Ms 49:8–12), keda kujutatakse lõvina (1Ms 49:9), osutab kuninglikkusele ja ülistusele. Juudast tuleb nii kuningas Taavet kui ka Siilo ehk see, kes toob *shalom*'i, „rahu“ (Js 9:5, 6), ja kelle „sõna võtavad rahvad kuulda“ (1Ms 49:10, NKJV, 1926).

Juudid on ammu pidanud seda prohvetikuulutust tulevase Messia kohta käivaks ning kristlasedki on mõistnud, et see piiblisalm osutab Jeesusele. Fraas „ja teda võtavad rahvad kuulda“ (1Ms 49:10) on vist Uue Testamendi töötuse „et Jeesuse nimes nõtkuks iga põlv“ (Fl 2:10) eelkäija.

Ellen G. White kirjutas: „Lõvi, laante kuningas, sobis hästi kujutama suguharu, kellest põlvnes Taavet ning Taaveti Poeg – Messias – tõeline „Lõvi Juuda suguharust“, kelle ees kõik valitsusvõimud lõpuks kummardavad.“ – „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 236.

Miks peaksime Jeesusele austust avaldama praegu, enne kui kõik rahvad seda teevad?

Loe 1Ms 49:29–50:21. Millised lootust sisaldavad teemad leiame Moosese esimese raamatu lõpuosast?

Moosese esimese raamatu lõpuosas on kirjas kolm lootusrikast sündmust.

Esiteks on lootus, et Iisrael läheb kord tagasi töötatud maale. Moosese, omanimelise esimese raamatu kirjapanija, kirjeldab Jaakobi ja Joosepi surma ning matmist sündmustena, mis suunavad pilgu töötatud maale. Kohe pärast õnnistussõnu ja ettekuulutust Iisraeli kaheteistkümnemele suguharule (vt 1Ms 49:28) mõtleb Jaakob surmale ning annab oma poegadele korralduse matta ta Kaananisse, Makpela koopasse, kuhu sai maetud Saara (1Ms 49:29–31). Kaanani poole suunduv matuserongkäik on mitu sajandit hiljem toimuva Egiptusest väljamineku eeltähendus.

Teiseks on lootus, et Jumal pöörab kurja heaks. Pärast Jaakobi surma ja matmist on Joosepi vennad mures oma tuleviku pärast. Nad kardavad, et nüüd makstab Joosep kätte. Nad tulevad Joosepi juurde ja kummardavad tema ette, olles valmis hakkama tema sulasteks (1Ms 50:18); see vaatepilt tuletab taas meelde Joosepi prohvetlikke unenägusid. Joosep kinnitab vendadele veel kord, et neil pole vaja karta (vt 1Ms 50:19). Fraas „ärge kartke“ viitab tulevikkule (1Ms 15:1), sest selle, mis oli tema vastu kurjalt mõeldud, „pööras Jumal heaks“ (1Ms 50:20) ning kujundas sündmuste käigu pääsemiseks (1Ms 50:19–21; võrdle 1Ms 45:5, 7–9). See tähendab et olenemata arvukatest inimlikest vigadest jääb võitjaks Jumala ettenägelik juhtimine.

Kolmandaks on lootus, et Jumal päästab pattulangenud inimsoo. Lugu Joosepi surmast Moosese esimese raamatu viimases salmis on laiem kui lihtsalt Joosepi surma nentimine. Kummalisel kombel ei anna Joosep korraldust oma luid matta. Küll aga osutab ta ajale, mil „Jumal tõesti hoolitseb teie eest ja te viite mu luud siit ära“ (1Ms 50:25, NKJV), mida Iisraellased aastaid hiljem seda korraldust otseselt täites ka tegid (vaata 2Ms 13:19). Lõppude lõpuks on ju lootus saada töötatud maale, Kaananisse, sümbol, eeltähendus lootusest lõplikult pääseda, saada uuendatud, astuda uude Jeruusalemma uues taevas ja uuel maal. See on meie kõigi lõplik lootus, mille kindlustas Siilo surm.

Loe Ilm 21:1–4. Kuidas kujutavad need salmid suurimat lootust, mis meil on? Mida muud oleks meil loota ilma selle töötuseta, kui ainult surma, et see lõpetaks kõik meie probleemid?

Reede, 25. juuni

Toetav mõte: Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, peatükk „Joosepi ja tema vennad“, orig lk 233–240.

„Joosepi elu kujutab Kristuse elu. Kadedus ajendas Joosepi vendi müüma teda orjaks. Nad lootsid, et tema unenäod ei täitu iialgi. Kuid Jumal kasutas nende plaane selleks, et viia täide see, mida nemad kavatsesid takistada. Samamoodi kadestasid juudi preestrid ja rahvavanemad Kristust; nad kartsid, et Ta tõmbab rahva tähelepanu neilt endale. Nad tapsid Ta, et takistada Tal kuningaks saamast, kuid just seeläbi sai Ta kuningaks.

Vangipõlve kaudu sai Joosepist isa perekonna päästja; samas ei vähendanud see tõsiasi tema vendade süüd. Vaenlaste poolt risti löödud Kristusest sai langenud inimkonna Päästja ja maailma valitseja; ometi oli Tema mõrvarite kuritegu sama suur nagu siis, kui jumalik käsi poleks juhtinud sündmusi Jumala auks ja inimeste kasuks.

Nii nagu Joosepi vennad müüsid ta paganatele, nii müüs Kristuse üks jünger Kristuse kibedaimatele vaenlastele. Joosepit süüdistati vääralt ja ta heideti vanglasse vooruslikkuse pärast. Kristust põlati seetõttu, et Tema õiglane, ennastsalgav elu oli pidevaks etteheiteks patule. Ehkki Ta polnud milleski süüdi, mõisteti Ta valetunnistuse põhjal hukka. Joosepi kannatlikkus ebaõigluses ja andustusvalmidus ning õilsus halba teinud vendade vastu kujutab tabavalt Lunastaja pikka meelt õelate inimeste suhtes ja andestamist nii mõrvaritele kui kõigile neile, kes tulevad Tema juurde oma patte tunnistades ja andestust otsides.“ – Ellen G. White, „Patriarhid ja prohvetid“, orig lk 239, 240.

Arutelüküsimused:

1. Kui Jaakob suri, kartsid Joosepi vennad, et Joosep võib nüüd kätte maksta. Mida on sel öelda süütunde kohta, mis neis ikka pesitses? Mida räägib Joosepi vastus süü andestamisest?
2. Milliseid paralleele sa veel Joosepi ja Jeesuse elu vahel leiad?
3. Mõtiskle tõsiasi üle, et kuigi Jumal teab tulevikku täpisealt, oleme ometi vabad oma valikuid langetama. Kuidas me need kaks mõtet kokku paneme?

10 aastat palvetamist

Selle loo on kirjutanud Andrew McChesney.

Winston Crawford, vabatahtlikuna Moskvast tegutsenud inglise keele õpetaja USAst, kutsus kord oma vene õpilased hingamispäeval seitsmenda päeva adventistide kirikusse.

Näis, et ühe õpilase, Saša, jättis jumalateenistus külmaks. Ta oli üles kasvanud ateistlikus perekonnas ja paistis, et ta päriselt igavles.

Winston oli kurb. „Ma ei püüa teda uuesti kutsuda,“ ütles ta endale. „Näen selgelt, et ta tunneb ennast halvasti.“ Küll aga hakkas ta palvetama. Ta palvetas, et Jumal puudutaks Saša südant. Kuud veeresid ning Winston ja Saša sõbrunesid. Koolivaheajal kutsus Saša õpetajat reisile Karjalasse, Soome külje alla, kus elasid tema vanemad ja noorem vend. Winston palvetas jätkuvalt.

Pärast aastast vabatahtlikuna teenimist pöördus Winston tagasi Ameerika Ühendriikidesse, aga jäi Sašaga sidet pidama. Kui Saša mõni aasta hiljem Ameerika Ühendriike külastas, veetsid nad koos aega Chicagos.

Winston palvetas jätkuvalt. Möödus üle kümne aasta.

Ühel päeval saatis Saša WhatsAppi kaudu sõnumi. „Ma tahan Piiblit lugeda,“ kirjutas ta. „Kas sa aitaksid mul sellest aru saada?“ Winston oli väga rõõmus. „Muidugi!“ saatis ta sõnumi tagasi. Nad leppisid kokku, et kohtuvad korra nädalas.

Esimesel kokkusaamisel vaimustas Sašat see, kui nad lugesid Moosese esimese raamatu esimest peatükki. Eriti avaldas talle muljet asjaolu, et Jumal andis söögiks taimetoidu. 1Ms 1:29 on kirjutatud: „Ja Jumal ütles: „Vaata, mina annan teile kõik seemet kandvad taimed kogu maal, ja kõik puud, mis kannavad vilja, milles on nende seeme; need olgu teile roaks!““ Saša oli taimetoitlane ja ta oli mõelnud, et taimne toiduvalik oli lihtsalt hea tava.

„Mul polnud aimugi, et see pärineb Piiblist!“ ütles ta.

Kokkusaamise lõpul väljendas ta imetlust. „Olen lugenud Puškinit ja Dos-tojevskit, aga tundub, et siis, kui loen Piiblit, toimub midagi teistsugust,“ ütles ta. „Justkui tuleksid sõnad leheküljelt minu juurde.“

Winston oli elevil. Ta tundis kindlalt, et Püha Vaim hingestas Jumala Sõna, jõudmaks Saša südamesse. Kui Piiblit oli uuritud juba kolm nädalat, küsis Saša, kas nad võiksid saada kokku kaks korda nädalas. Winston palvetas jätkuvalt. „Mind innustas teadmine, et on möödunud rohkem kui kümme aastat ja ta tahtis Piiblit lugeda – ning mitte üksnes seda; mina õppisin ju ka koos temaga Piiblit paremini tundma,“ ütles Winston usutluses. „Tean, et selle taga on Jumal. Tean, et see kõik on Jumalast.“

See misjonijutustus illustreerib Seitsmenda Päeva Adventistide koguduse strateegilise plaani „Mina lähen“ vaimuliku kasvamise eesmärgi nr 5: „Õpetada üksikisikuid ja perekondi elama Vaimust täidetud elu.“ Rohkem saad teada aadressilt WillGo2020.org.